

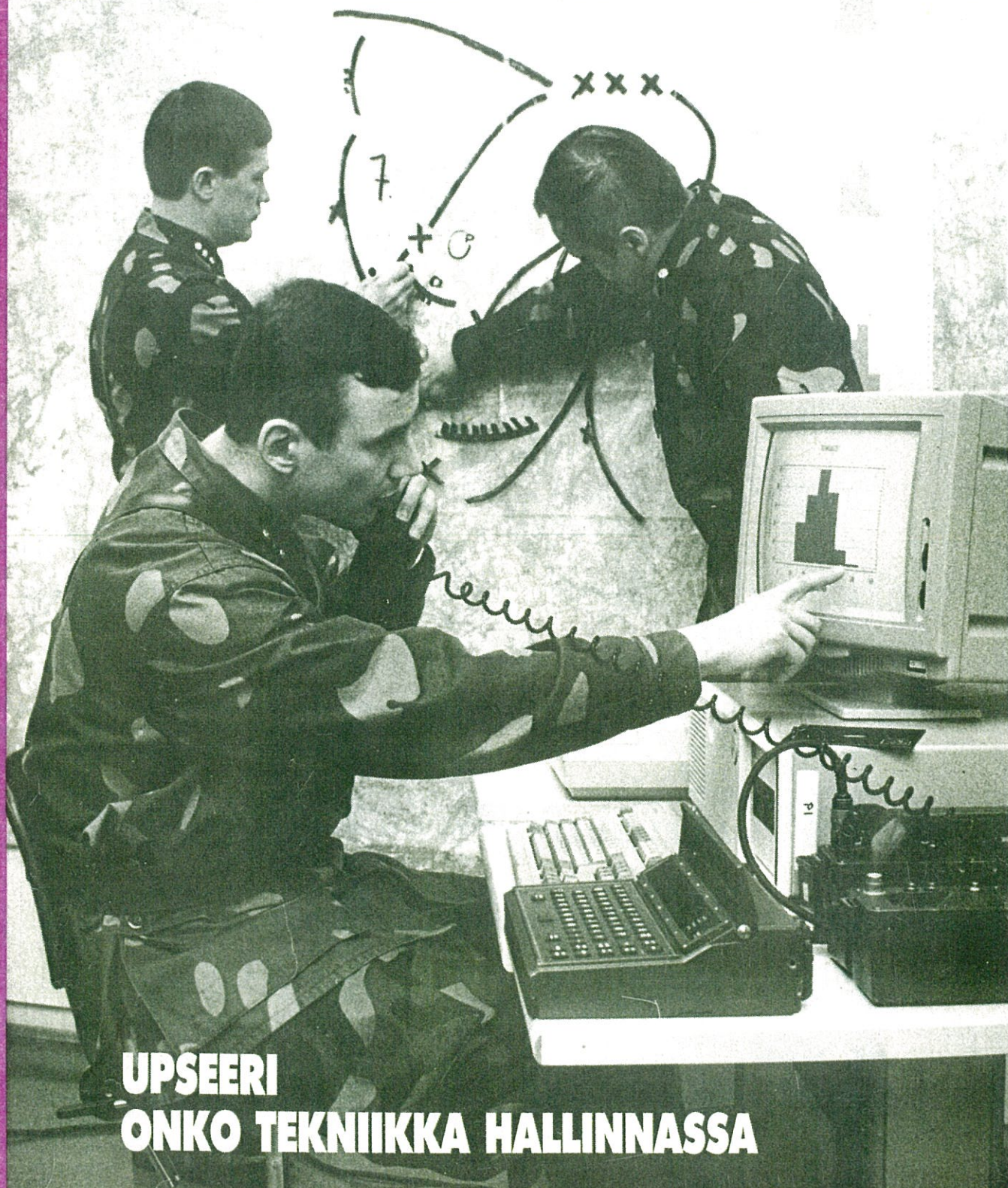

Onko huomenna pouta?
Koululaiset kirjoittavat
maanpuolustuksesta s. 37

1234
1989

KYLIKIRAUTA

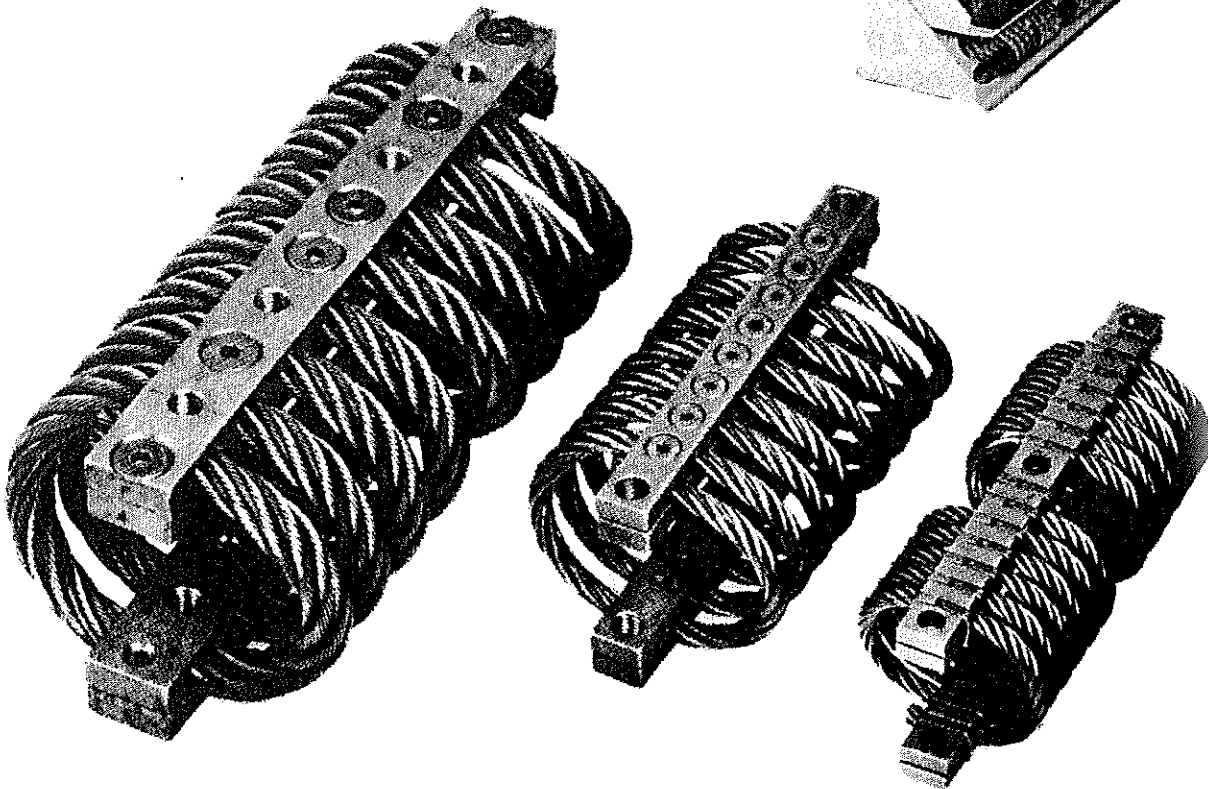
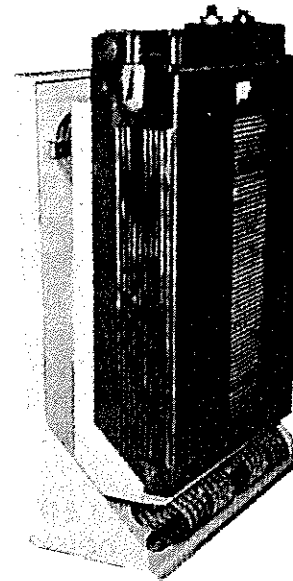
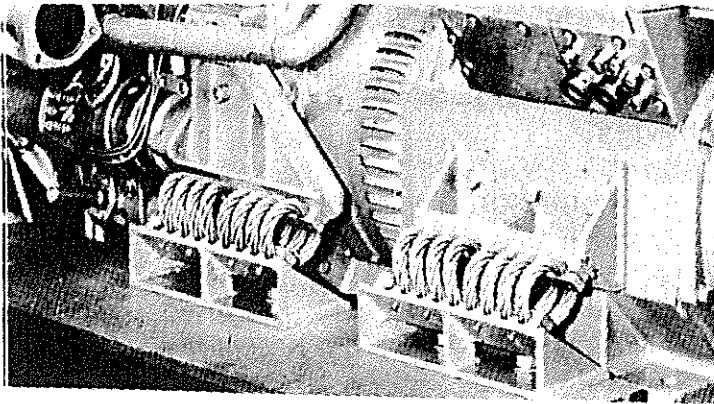
MAANPUOLUSTUSAA TTEELLINEN A IKAUSLEHTI

UPSEERI
ONKO TEKNIikka HALLINNASSA

SOCITEC-AEROFLEX SHOKKI TÄRINÄNVAIMENTIMET

Ground Forces SEFT 001A, MIL-STD-810C.
Air AIR 7304, MIL-E-5400, MIL-C-172C, MIL-STD-810C.
Marine GAM T13, ITP 25-21, MIL-S-167, MIL-S-901C, BV 43-44, STANAG 042.
Others GAM EMB1, GAM EMBT4, DEF STAND 07-55.

TÄYDELLINEN ESITE SEKÄ LISÄTIETOJA MEILTÄ:

 Lining
 90-885 166

OY LINING AB

Luoteisrinne 4
02270 ESPOO
Telex 121297 karat sf

KEMIITTI -käyttöpaikalla valmistuva nestemäinen räjähdysaine

Kemiitti on suurehkoihin louhintakohteisiin soveltuva, valmistukseltaan ja käytöltään turvallinen louhintäräjähdysaine. Lopullisesti se muodostuu räjähdysaineeksi vasta poranreiässä. Jatkuvatoiminen sekoittaa/pumpata -menetelmä mahdollistaa räjähdysaineseoksen muunneltavuuden räjäytyskohteen vaatimalla tavalla.

KEMIRA OY
VIHTAVUOREN TEHTAAT

Vedetön VITALIS

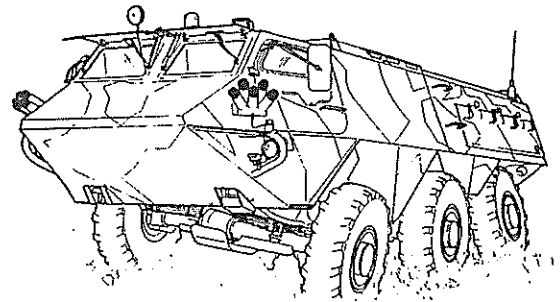
-ettei pakkanen pure!

Vitalis on ihanteellinen suojavoide kylmää ja pateltumista vastaan.

Valmistaja Valkoinen Risti

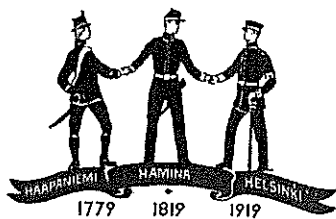

Tampella
-DEFENCE-

SISU SUOJAA SUOMALAISTA

SISU
Defence

Vyötti miekan vyötärölle
Kupeellensa kylkiraudan

Kadettikunta ry:n jäsenlehti
n:o 159 3/1988
ilmestyy 4 kertaa vuodessa

PÄÄTOIMITTAJA

Evl Kari F Jääskeläinen
Pettus-os
PL 919 00101 HELSINKI
puh. 90-161 2418

TOIMITUSSIIHTEERI

Maj Martti Haavisto
Topografikunta
Pasilan Virastokeskus
PL 60 00521 HELSINKI
puh. 90-154 3860

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET, TALOUDENHOITO

Marjukka Lehtinen
Kadettikunnan toimisto
Töölönkatu 35 B
00260 HELSINKI
puh. 90-490 759

ILMOITUSHANKINTA

Ilmoitus - Böök
Liusketie 3 A
00710 HELSINKI.
puh. 90-373 634

TOIMITUSNEUVOSTO

Martti Sinerma puheenjohtaja
Mikko Virrankoski
Jyri Paulaharju
Kari F Jääskeläinen
Harri Heinilä

TILAUSHINNAT

Vuosikerta 60,-mk
Irttonumero 15,-mk
ISSN 0454-7357
Loimaan Kirjapaino Oy 1988

KANSIKUVA

Matti Kaltokari

Upseeri onko tekniikka hallinnassa – pääkirjoitus	3
Kadettikunta ja uudistukset Henkilöstöasiat hoidetaan kerralla juurta jaksan eikä jatkuvalla pikkupaikkailulla – Kenrm Antero Karvinen	4
Suomen naiset ja maanpuolustus Naisille kahden kuukauden koulutus – ehdottaa FM Anna-Maija Nenonen	5
Upseerin etiikka on vastuun kantamista Suomalainen sotilas on huippuluokan taistelija vain sillä ehdolla, että häntä johdetaan oikein – Kenrm Juhani Ruutu	7
Sotilaskasvatus – kasvatusta aikuiseksi Takavuosien hokema sotaväestä ”Miesten kouluna” pitää paikkansa edelleen. Aikuiskasvatuksen johtava periaate – Kokemuksesta oppiminen – on toteutunut puolustusvoimissa – Professori Matti Peltonen	12
Johtaja ja hänen tyylinsä Nyrkkituntumalla ja karismaan perustuvalla johtamistyyllillä pärjäsivät isämme. Opimmeko me johtamaan vain noudattamalla sotaharjoitusten käsikirjoituksia? – Evl Kari Hietanen ..	14
Suurten joukkojen käyttäytyminen poikkeustilanteissa Väestön käyttäytyminen siviilionnettomuuksissa noudattelee samoja lainalaisuuksia kuin sotilaiden reaktiot kriisitilanteissa. – Lääk-ev Matti Ponteva	16
Mainonta ja maanpuolustus Markkinaviestinnällä olisi paljon sanottavaa maanpuolustuksesta tiedottaville. – Mainonnan ammattilainen Martti Korpjaakko	22
JC – Nuoret kansalaiset Nuorkauppakamari tarjoaa aktiivisille kansalaisille mahdollisuuden kehittävään harrastukseen. Nuori upseeri, lähde mukaan! – Maj Kalervo Sipi	28
Suomalainen upseeri ETY-prosessissa Diplomaattielämän hohdokkuus tulee vain harvoin esille upseerien tärkeässä työssä Euroopan turvallisuuden hyväksi ETY-prosessissa. – Maj Yrjö Kukko	31
Kirjat	36
”Onko huomenna pouta” ja ”Miksi ja miten puolustan Suomea” Kadettikunnan kilpakirjoituksen satoa	37
Hauskaa hyvässä seurassa – tavoite kadetti-pireille Terveisiä tiedotusseminaarista – Ylil Martti Kotilainen ..	40
Pääsihteerin palsta	42
In Memoriam	44
Itse Asiasta	45
Mielipiteitä	45

Upseeri

Onko tekniikka hallinnassa

”Kokemus on osoittanut, että meillä on yhä paljon upseereita, jotka hallitsevat huonosti välineistön. On myös huolestuttavaa, että joidenkin tekninen näkemys ei ole kasvamassa vaan supistumassa.” – Näin kirjoitti kenraalievosti Mihail Moisejev, Neuvostoliiton asevoimien yleisesikunnan nykyinen päällikkö, Krasnaja Zvezdassa vuonna 1985. Vastaavat ongelmat ovat tuttuja myös länsimaiden upseereille.

Mikä on tilanne meidän puolustusvoimissamme, missä uusinta tekniikkaa otetaan yhä enemmän käyttöön kaikissa puolustushaaroissa? Alati nopeutuva kehitys on hyödynnettävä myös lisääntyväksi puolustuskyvyksi. Tässä tilanteessa upseeri, joka pitää tekniikkaa itselleen sopimattomana ja haikailee takaisin ”vanhoihin hyviin aikoihin”, ei ole ymmärtänyt ajan merkkejä.

Uusin tekniikka on tuonut lisävaatimuksia sotilasjohtajan ammattitaidolle. Jokaisella upseerilla pitää olla sekä rauhan että kriisin aikana tarvitsemansa tekniset taidot. Nämä voivat olla suoritevaatimusten määrittämistä uusille taisteluvälineille, alansa teknisestä tasosta päättämistä, järjestelmien käyttöönoton johtamista, kouluttajana toimimista tai laitteistojen käyttöä jopa taistelukentän oloissa. Tämä edellyttää upseerien nousujohtaisen koulutuksen tavoitteiden ja sisällön säätelyä teknisen kehityksen mukaisesti. Omaehtoinen opiskelu sekä täydennyskoulutus on nähtävä upseerikoulutuksen luonnollisena osana.

Mitä suuremmaksi hallittava tietomäärä kasvaa, sitä paremmin on pidettävä

huoli, ettei upseerin sotilaallinen näkemys hämärry. Hänestä ei saa tulla tekno-maania. Sivistyneellä upseerilla on oltava myös riittävä annos humanistista näkemystä.

Taistelukentällä tekniset informaatiojärjestelmät ovat muuttaneet tilannetta komentajan kannalta. Taistelujen tempo on lisääntynyt. Tosi aikaista tietoa on – ja on oltava – paljon saatavilla. Tietojen käsittelylle, analysoinnille, johtopäätösten teolle, oikea-aikaisille toimenpiteille ja käskyille on asetettava entistä kovemmat laatuvaatimukset. Herpaantumiseen ei ole varaa. Komentajalla on mahdollisuus antaa alaisilleen käskyjä esikunnastaan lyhyinä purskeina näyttöpäätteille ja tietokoneiluskoille. Tätä mahdollisuutta on käytettävä hyväksi. Silti mikään ei voita komentajan alaisensa komentopäällä kasvatusten antamaa henkilökohtaista käskyä.

Esimiehen on johdettava tekniikkaa ja sen käyttäjiä. Johtamiseen liittyy lujan tahdon lisäksi aimo annos alaisille annettavaa asennekasvatusta. Tämä on välttämätöntä varsinkin niille henkilöille, jotka siirtyvät järeiden asejärjestelmien käsittelijöistä herkän, hajautetun informaatiotekniikan pariin, sen itsenäiseksi käyttäjiksi. Käytäntö on osoittanut, että joillekin siirtyminen on vaikeaa.

Osaavan henkilön panos on kasvanut tekniikan käyttöönoton myötä. Upseerin tulee luoda järjestelmistä inhimillisiä, koska juuri ammattitaitoiset ihmiset tekevät niistä halutessaan toimivia. Vasta silloin tekniikka on hallinnassa.

Kari F. Järveläinen

Kadettikunta ja uudistukset

Puolustusvoimien sisällä toteutettavat uudistukset ja laajamittainen kehittämistyö ovat saaneet osakseen runsaasti julkisuutta. Kansalaista ja upseeria erityisen lähellä ovat olleet organisaatioihin ja henkilöstöön kohdistuvat muutokset.

Uudistusten taustalla ovat sekä yhteiskunnalliset syyt että puolustusvoimien sisäisen kehittämisen tarve. Jotta organisaatio yleensä säilyttäisi vireytensä, sitä luonnollisesti tulee aika ajoin tuulettaa. Nyt on henkilöstön kehittämisen vuoro. On varmasti parempi, että asia hoidetaan juurta jaksuen yhdellä kerralla eikä jatkuvalla pikkupaikkailulla. Ehkä tästä johtuen kannanototkin ovat olleet poikkeuksellisen voimakkaita.

Upseereiden mieltä on tietysti painanut huoli pitkät perinteet omaavan järjestelmän olennaisimpien piirteiden säilymisestä. Kun vastikään julkistettiin seikkaperäinen puitesuunnitelma siitä, miten asiat kokonaisuudessaan tullaan järjestämään, uskon että monen kadettiupseerin mielessä kuva kirkastuu.

Suunnitelma edellyttää koko henkilökunnan – päällystön, sotilasammattihenkilöstön ja siviilihenkilöstön – koulutustason nostamista ja eri henkilöstöryhmien tehtäväjaon selkiyttämistä. Nykyisiä upseeriston tehtäviä siirretään opistoupseereille ja opistoupseereiden tehtäviä sotilasammattihenkilöstölle. Upseereiden kohdalla tämä merkitsee sitä, että korkeakoulutetut upseerit eli kadettiupseerit saavat pidentyneen koulutusaikansa jälkeen tähän astista korkeamman sotilasarvon (yli luutnantti) ja sen mukana vaativampia tehtäviä.

Jatkokoulutus antaa lisäpätevyyden sitten korkeampiin virkoihin. Kokonaisuudessaan upseerien tehtävätaaso kohoaa – samalla tietysti myös vaatimukset. Opistoupseerit keskittyvät erityisesti koulutukseen ja perusyksikön tehtäviin, upseerit puolestaan yksikön päällikön sekä ylempiin johtotehtäviin. Suunnitelma edellyttää myös ylempien upseerin virkojen merkittävää lisäystä.

Palkkauksellisia vääristymiä on todettu jo julkisestikin olevan. Ne askarruttavat, mutta uskon, että tämän uudistusprosessin myötä ne saadaan oikeudenmukaisesti järjestetyksi.

Peruskoulutus Kadettikoulussa säilyy, joskin pidentyneenä. Tämä antaa edelleen pohjan oikean kadettihengen syntymiselle ja upseereiden yhteenkuuluvuuden kehittymiselle. Puitesuunnitelmassa esitettyjen kehittämisperiaatteiden nojalla näyttää siltä, että yhtenäisen ja hengeltään vahvan kadettiupseeriston säilyminen voidaan turvata.

On ymmärrettävää, että myös Kadettikunnan piirissä kuluneen syksyn aikana kannettiin huolta tulevaisuudesta. Suurimmaksi osaksi se johtui vajavaisista tiedoista. Nyt olisi hyvä jokaisen upseerin tutustua esitettyyn puitesuunnitelmaan ja pyrkiä hahmottamaan suunnitelman maanpuolustukselliset edut sekä niiden ohella upseerin oman aseman kehitys.

Puitesuunnitelman keskeisten osa-alueiden toteuttaminen edellyttää myös rahoitusjärjestelyjä. Toivottavaa olisi, että ne voitaisiin saada aikataulun mukaisesti järjestykseen.

**Kenraalimajuri
Antero Karvinen**

Suomen naiset ja maanpuolustus

Naiset joutuvat kriisin kohteeksi siinä kuin miehetkin. Miesten valmiuksista kohdata kriisi on huolehdittu, mutta naisten ei!

Kirjoittajamme on huolestunut erityisesti naisten valmiudesta selviytyä siitä monenkirjavasta informaatiotulvasta, mikä on kriisin alkuvaiheelle tyypillistä. Vahvan itsetunnon ja asennevalmiuksien lisäksi naiset tarvitsevat myös konkreettista käytännön koulutusta. Kirjoittaja arvioi sen maksavan itsensä takaisin jo normaalioloissa saatuna hyötynä yhteiskunnalle. Mistä vain löytyisi vastuun kantaja ja koulutuksen toteuttaja?

Sen jälkeen kun Lotta Svärd-järjestö Suomessa lakkautettiin, ei meillä ole ollut naisille puhdasta maanpuolustustyötä tukevaa järjestöä. Jokaisessa muussa pohjoismaassa sellaisia on. Suomen naisten vähäinen osuus maanpuolustuksessa johtuu osaksi järjestön puutteesta, osaksi siitä, että maanpuolustuksella helposti käsitetään vain asepalvelusta. Asevelvollisuus ja aseellinen palvelu ovat kuitenkin vain osa maanpuolustuksen kokonaisuutta.

Kriisitilanteesta selviämisen taito on jokamiehen – ja naisen – oikeus

Nykyisen yhteiskunnan normaalitoimintojen haavoittu-

vuus asettaa suuret vaatimukset terveydenhuollolle, taloushuollolle ja väestönsuojelulle. Vaikka kaikki nuo alat on kriisitilanteita varten pitkälle suunniteltu ja ajateltu, varautumiset eivät ole riittävät.

Pitäisi pyrkiä siihen, että jokaiselle lukion ja ammattikoulun oppilaalle annettaisiin täydellinen ensiapukoulutus. Pitäisi lisätä myös naisten yleistä valmiutta selvitä taloushuollosta paitsi normaalioloissa ja nykytekniikan toimiessa, myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Väestönsuojelua koskevan tiedon ja kriisitilanteesta selviämisen taidon tulisi olla jokaisen oikeus.

Selviydymmekö kriisiajan informaatiotulvasta

Kriisitilanteet ovat nykyisin yleensä laaja-alaisia. Kotimaassa ne koskettavat kaikkia kansalaispiirejä. Sen lisäksi niillä on kauas säteileviä vaikutuksia, joiden minimoiminen edellyttää nopeaa toimintaa.

Kriisiajan olosuhteissa korostuu informaation ja viestinnän merkitys. Nykyään ei ole enää niinkään kysymys tiedon nopeasta kulusta kuin taidosta ottaa vastaan oikeata ohjeistoa ja toimia järkevasti sen mukaisesti. Samalla itse kullakin tulisi olla valmius erottaa epäoleellinen tieto oleellisesta, jopa oikea tieto väärästä.

On aivan varmaa, että kriisit tulevaisuudessa ovat hyvin suurelta osalta myös psykologisesti valmisteltuja kriisejä, joissa mielipiteen muokkauksella ja tiedon levittämisellä on huomattava osuus. On myös selvästi jo nyt kokemuksesta havaittu, että suhteellisen pienessäkin häiriötilanteessa ei osata eikä muisteta toimia niiden ohjeiden mukaisesti, joita yleisesti on jaettu tällaisia tilanteita varten.

Nykyisessä viestintä- ja informaatiotulvassa elävä ihminen voi oppia seulomaan tietoa ja vastustamaan hiipivää mielipiteen muokkausta vain saamalla mahdollisimman paljon koulutusta informaation seulontaan ja kaiken viestinnän kriittiseen käsittelyyn. Silti se jättää avoimeksi yksilön valinnan vapauden informaation vastaanottamisen suhteen.

Itsetunnon kehittäminen on puolustustahdon kasvattamista

Kasvatuksen merkitystä kansakunnan kehityksessä voidaan tuskin yliarvioida. Olipa kasvatuksen yhteiskunnallinen tendenssi mikä tahansa, tulisi aina ajatella sellaisten iäti kantavien ominaisuuksien korostamista, jotka varmin vievät meidät turvallisesti vaikeiden aikojen yli.

Lujan, mutta oikealaatuisen itsetunnon kehittäminen on

kasvatuksen vaikeimpia kysymyksiä. Oikealaatuisen itsetunnon kehittäminen sisältää myös puolustustahtoa oikeiksi tunnustettujen arvojen puolesta. Itsensä kehittämiseen kuuluu myös kyky ennakoita todennäköistä kehitystä nykytilanteesta tulevaisuuteen. Me voimme ennakoita kansainvälistymisen kehittymistä ja rajojen avartumista, se on kaikki positiivista. Meidän tulee myös voida ennakoita oman kansallisen perinteen kehittyminen ja ominaislaatumme säilyttäminen tarvittaessa kaikella sillä voimalla ja valmiudella, joka takaa omaehtoisin kehittymisen säilymisen naapurimme arvostamista vähättelemättä.

Meidän tulisi jatkuvasti pitää huolta siitä, että varsinkin nuoret saavat oman arvon ymmärtämiseen johdattavan kasvatuksen. Vasta tämä luo pohjan oikealle toisenkin arvostamiselle ja kansainväliselle yhteistoiminnalle. Jos me emme pidä huolta itsestämme – tarvittaessa puolustusvoimiemme tuella – kuinka me voisimme vaatia toisia meitä arvostamaan? Kansainvälisyyttä ei voi olla olemassa ilman kansoja, ja vain oikein ymmärretty isänmaa -käsite kestää kansainvälistymisen.

Naiset kasvattavat Suomen nuoret

Kansalaisyhteiskasvatus ei rajoitu vain oppivelvollisuusikäisiin. Sen tulee olla jatkuvasti toimiva prosessi, joka eri tavoilla toteutettuna toimii yhteiskunnassamme kaiken aikaa läpäisyperiaatteella kaikille ikäryhmille, niin naisille kuin miehille.

Kasvatus ja opetus ovat – ehkä enemmän kuin mitkään muut toiminnot – naisten hallussa. Naisille lankeaa näin ollen varsin laaja-alainen kasvatus tehtävä, joka todella kestää kehdestä hautaan. Voidaan sanoa, että yhteiskuntamme arvot siirtyvät lähinnä naisten välityksellä sukupolvesta toiseen. Tuntuu luonnolliselta ajatus, että myös nuor-

"...jokainen nainen saisi parin kuukauden mittaisen koulutuksen, johon kuuluisi ensiavun antaminen, ruuanlaiton, muonituksen ja huoltamisen taidon opetus."

ten naisten tulisi saada mahdollisimman laajaa opastusta kaikissa niissä asioissa ja arvoissa, joita haluamme edelleen säilyttää ja vaalia.

Naisille kahden kuukauden koulutus

Naisille ei missään vaiheessa anneta sellaisia maanpuolustuksellisia tietoja ja taitoja eikä asennekasvatusta, minkä miehet saavat asepalveluksen suorittamisen yhteydessä. Voitaisiinko ajatella, että jokainen nainen saisi parin kuukauden pituisen koulutuksen, johon kuuluisi ensiavun antamisen, ruuanlaiton, muonituksen sekä huoltamisen taidon opetus? Myös määrätynlainen asennekasvatus saattaisi olla paikallaan. Kansantaloudellisesti se olisi kannattavaa. Aivan normaaleissa olosuhteissa saatu hyöty olisi suurempi kuin uhrattu raha ja aika.

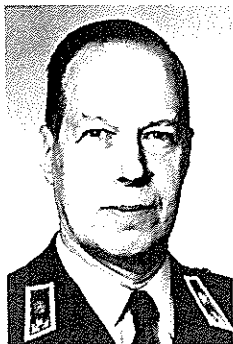
Asennekasvatusta edistää parhaiten jatkuvasti tarjolla oleva tasapuolinen tieto. Tiedon jakamiseen ja tarjontaan tulisi käyttää kaikkia niitä keinoja, joita kehittyvä vaikuttamisen tekniikka tarjoaa. Kasvattajan ja opettajantehtävissä toimivat ovat luonnollisesti

yksi avainryhmistä, etenkin silloin, kun opettajan ja kasvattajan roolit yhdistyvät perheenäidin vaativassa ja monipuolisessa tehtävässä.

Myös eri naisjärjestöt ja -yhdistykset voisivat ottaa vastuuta kyseisten taitojen opettamisesta. Eräissä puolueettomissa maissa tähän asiaan on kiinnitetty huomiota ja sitä pidetään tärkeänä. Vastuu koko kansan tulevaisuudesta tulisi näin konkreettisesti myös naisten osaksi ja heidän tietoisuuteensa.

Maanpuolustuksen kannalta katsottuna asenteisiin vaikuttaminen on hyvin ratkaiseva tekijä. Työ maanpuolustuksen hyväksi on erittäin herkkä yhteiskunnassa liikkuville suuntauksille. On hyvin mahdollista että maanpuolustuksen tavoitteet joutuvat jälleen ajan tuulien ristivetoon, niin kuin tapahtui äskettäin kansainvälistymisen ylikorostumisen aikoina.

Jos maailmanlaajuinen kriisi laukeaa, olemme aina vahvoilla niin kauan, kuin meillä on taito selvitä omin voimin ja luottamus kykyjemme toimivuuteen. kaikki tarvitsevat nämä ominaisuudet ikään ja sukupuoleen katsomatta. □

Kenraalimajuri **Juhani Ruutu** on reserviin siirryttyään jatkanut maanpuolustustyötä omistautuen erityisesti johtamistaidon käsittelyyn lukuisissa artikkeleissaan ja esitelmissään.

Upseerin etiikka on vastuun kantamista

Kylkiraudan päätoimittaja pyysi lehden palstoilla käydyn keskustelun päätteeksi kirjoitusta upseerin olemuksesta ja etiikasta. Otin vapauden joustaa hitusen vaativasta aiheesta ja kirjoittaa upseerina olemisesta ja normatiivisesta etiikasta. Viimemainittuhan kuten tunnettua ei kerro miten asiat ovat, vaan pyrkii osoittamaan, mitä on pidettävä oikeana. Rajasin aiheen myös Suomen oloihin, sillä suomalainen sotilas on ainutlaatuinen johdettava. Taistelijana hän on huippuluokkaa, mutta vain sillä ehdolla, että häntä johdetaan oikein.

Upseeri on rauhan oloissa ennen muuta kouluttaja. Jätän tämän paljon käsitellyn aihepiirin toisiin yhteyksiin ja keskityn tarkastelemaan upseeria johtajana, kasvattajana ja vastuun kantajana. Perusedellytys näihin vaativiin tehtäviin on ammattitaito. Se saavutetaan koulutuksen ja kokemuksen kautta. Samalla on hankittavissa johtamiseen liittyvä järjestely- ja toimeenpanokyky (management). Sen sijaan ihmisten johtaminen, luova johtajuus (leadership) on saavutettavissa vain jatkuvalla itsensä kehittämällä, kasvamisella johtajuuteen.

Ihmisten johtaja

Saavuttaakseen alaistensa luottamuksen esimiehen on pantava itsensä "likoon". On oltava oma itsensä, sillä alaiset havaitsevat keinotekoisuu-

den ja epäaitouden. Inhimillisesti avoimelle johtajalle suodaan kernaasti jokunen heikkouskin. Tämä ei kuitenkaan oikeuta mihinkään rahvaanomaisuuteen tai omien puutteiden korostamiseen. Päin vastoin upseerin on oltava näyttelijä, joka pystyy esittämään omaa parempaa minäänsä ja "näyttämään hyvää naamaa huonossakin pelissä." Ilmeettömän rauhallisuuden vastapainoksi hänen on pystyttävä myös innostamaan. Se on ainoa keino alaisten innostamiseksi.

Alaisille annettava ensi vaikutelma on tärkeä ja siihen on syytä aivan erityisesti valmistautua. Ulkoinen olemus ja ryhti merkitsevät paljon kuten myös se, miten johdettavia ensi kerran puhuttelee. Suhtautumisen alaisiin on oltava suoraa ja avointa. Käskyjen tulee olla yksinkertaisia ja selkeitä. Uhkailu tai liehittely eivät sovi suomalaisen joukon johtamiseen.

Johtajan tulee tuntea oma arvonsa. Myös terve kunnianhimo on hyväksyttävää. Sen sijaan vallanhimoa ja oman edun tavoittelua eivät suomalaiset sotilaat hyväksy. Rauhan aikana saattaa pyrkyri menestyäkin, mutta tosipaikan tullen hän ei saa alaisiaan liikkeelle. Heillä ei ole pienintäkään halua uhrautua tällaisia piirteitä osoittavan esimiehen hyväksi.

Ihmisten johtamisen tulee olla yksilökohtaista. Joukon henki perustuu siihen, että jo-

kainen yksilö kokee oman tehtävänsä merkityksen kokonaisuuden kannalta. Jokaisen tulee myös olla vakuuttunut siitä, että oma joukko yhdessä selviytyy vaikeimmistakin tehtävistä. Näin motivoituista yksilöistä syntyy yhtenäinen joukko. Kun joukko tietää myös, että johtaja pitää sen aina tilanteen tasalla ja tarvittaessa perustelee aikeensa etukäteen, ei toiminnan hetkellä enää selittelyjä tarvita. Näin saavutetaan keskinäinen luottamus sekä johtajan ja joukon välillä että joukon sisällä.

Kasvattaja

Kylkiraudan numeron 4/88 keskiaukeamalla annettiin Kadettikunnan nimissä osuva tietoisuus upseerin tehtävistä kasvattajana. Koska sanoma oli suunnattu lähinnä nuorimmille upseereille, esitän seuraavassa joitakin yleisluonteisia ajatuksia kaiken ikäisille.

Kasvattaminen alkaa itsekasvatuksesta. Esimiehen on pystyttävä olemaan alaisilleen esikuva. Sodassa esimerkiksi johtaminen on jokapäiväistä, mutta periaate pätee myös rauhan oloissa. Ihmistuntemus antaa perustan kasvatustyölle. On tunnettava itsensä ja tunnettava johdettavansa. Mitä pikemmin oppii tuntemaan alaisensa nimeltä, sen parempi. Ja tämä koskee rivimiehiä siinä kuin alijohtajiaakin. Myös alaisten on tunnettava esimiehensä, jotta he alkavat luontevasti puhua meidän "lutista"

tai ”kapusta”. Erityisen tärkeää molemminpuolinen tuntemus on kertausharjoituksissa, missä joukkoa hiotaan sodan mukaisessa kokoonpanossa tulikastetta varten. Tuntemus auttaa myös sijoittamaan oikean miehen oikealle paikalle.

Kasvatuksen eräänä tavoitteena on sotilaskuri, joka ilmenee annettujen käskyjen ja määräysten tinkimättömänä noudattamisena. Kurin päämäärä on siis selkeä ja yksiselitteinen. Viitettä siihen, miten tämä tulos saavutetaan, antaa pian sodan jälkeen ilmestynyt Otavan Pieni tietosanakirja: ”Sotilaallinen kuri on kuuliaisuuden ja itsehallinnan yhdistelmä, johtajan ja joukon yhteistyön perusta, joka edellyttää vapaaehtoista ja luottamuksellista toimintaa johtajan tahdon mukaan.” Kuri syntyy siis yksilöiden sisäistämänä joukon sisältä eikä ulkoisesta pakosta tai rangaistuksen pelosta. Tietenkin tarvitaan häiriköiden varalta myös kurinpitotorangaistuksia ja sallitun rajat on jokaisen tiedettävä, mutta tämä kaikki on vain taustatietoa. Näin nähtynä kuri on hyvin läheistä sukua joukon hengelle. Henki ja kuri ovat perustana joukon taistelutahdon, jonka syntyminen on riippuvainen johtajasta. Millainen johtaja – sellainen joukko.

Vastuun kantaja

Victor Hugo on sanonut: Kaikki valta on velvollisuutta. Tämä pätee erityisesti upseeriin, jonka vastuu kasvaa jyrkästi vallan näennäisesti lisääntyessä. Valta on vain väline vastuun kantamiseksi. Uuden tehtävän vastaanottaessaan on upseerin aina ensinnä tehtävä itselleen selväksi, mistä hän nyt on vastuussa.

Upseerin vastuu on kolmijakoinen. Hän vastaa tehtävästään, alaisistaan ja käyttöönsä uskotusta materiaalista. Tehtävä on pidettävä aina kirkkään mielessä eikä siitä tingitä. Mutta se on toteutettava mahdollisimman järkevällä tavalla

”On keskusteltava alaisten kanssa, kuunneltava ja rohkaistava kysymään... Mikään varusmiestoimikuntajärjestelmä ei voi korvata esimiehen ja alaisen välitöntä puheyhteyttä.”

ja mahdollisimman pienin tapioin. Rauhan oloissa se merkitsee kaiken tarpeettoman ja epämiellekkään touhun karsimista.

Aina ei upseeri saa täsmällistä ja selkeää tehtävää. Jos tilanne ei salli kysymistä esimieheltä, on oltava valmiutta ottaa vastuu ja tehdä tarvittavat ratkaisut oma-aloitteisesti (vastuunaulius). Ja toimenpiteiden tuloksista on rohjetta-va vastata esimiehelle (vastuunrohkeus). Alaiset seuraavat valppaasti, miten esimies vastuunsa kantaa olivatpa kyseessä suuret ratkaisut tai pelkkien rutiinien hoitaminen. Erityisen tärkeää on oikeudenmukaisuus ja alaisille annettujen lupausten pitäminen.

Huolenpito alaisista alkaa edellä kuvattua tuntemuksesta ja myötäelämisen taidosta. On keskusteltava alaisten kanssa, kuunneltava ja rohkaistava kysymään. On oltava alaisille neuvonantaja ja ohjaaja. Mikään varusmiestoimikuntajärjestelmä ei voi korvata esimiehen ja alaisen välitöntä puheyhteyttä. Vastuu alaisista on ympärivuorokautinen. Mutta vastuu ei ole pelkästään taakka. Sodassa vas-

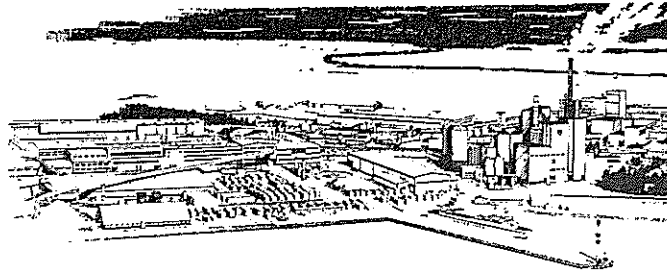
tuu auttaa hallitsemaan henkilökohtaisen pelon. Sodassa pelkää jokainen, mutta suunnitelmalla huomionsa vastuuseen ja toimintaan voi oma-kohtaisen pelkonsa jopa unohtaa. Hyvä on pitää mielessä, että pelko on vain tunne, mutta rohkeus on toimintamalli.

Vastuu materiaalista on tehtävä selväksi itselle ja alaisille. Ei edes sodan oloissa ole varaa jättää materiaalia heitteille, sillä kuta enemmän vihollinen aiheuttaa materiaalitappioita, sitä arvokkaampia ovat jäljellä olevat välineet ja tarvikkeet. Ja materiaalin kunto saattaa ratkaista taistelijan ja jopa koko joukon kohtalon.

Vastuuta on kaiken kaikkiaan turha pelätä. Esimies ei voi sitä väistää, mutta sen kanssa oppii tulemaan toimeen ja elämään päivästä päivään.

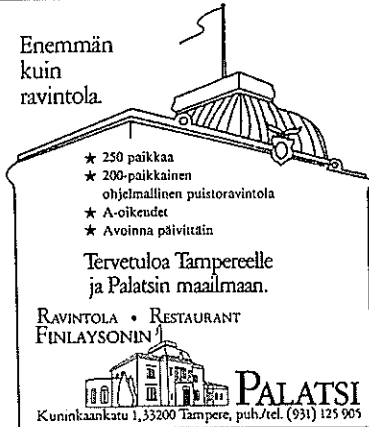
Päätän tarinani toteamalla, että etiikka on sisäisten velvollisuuksien noudattamista. Joskaan en voi taata, että edellä kuvattujen normien sisäistäminen ja noudattaminen tasoittaisi tietä huipulle, rohkeuden kuitenkin vakuuttaa, että näin menetellen työ teki-jäänsä kiittää. □

Askeleen edellä

 VEITSILUOTO OY

Enemmän
kuin
ravintola.

- ★ 250 paikkaa
- ★ 200-paikkainen ohjelmallinen puistoravintola
- ★ A-oikeudet
- ★ Avoimna päivittäin

Tervetuloa Tampereelle
ja Palatsin maailmaan.

RAVINTOLA • RESTAURANT
FINLAYSONIN

PALATSI
Kuninkaankatu 1, 33200 Tampere, puh./tel. (931) 125 905

Kohteena

BUNKKERI

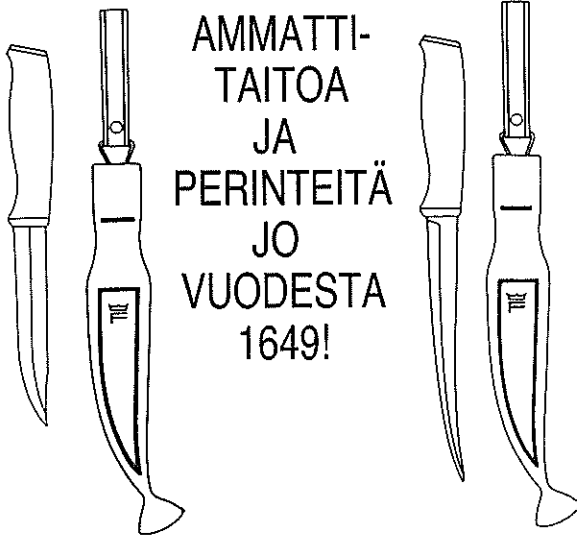
Tervetuloa!

Keijo J. Järvinen
Bunkkerin kapteeni

**KORSU-RAVINTOLA
A-OIKEUDET**

**KEHRÄSAARI
(931) 112 696
TAMPERE
TJ 12.00–24.00
A-OIKEUDET**

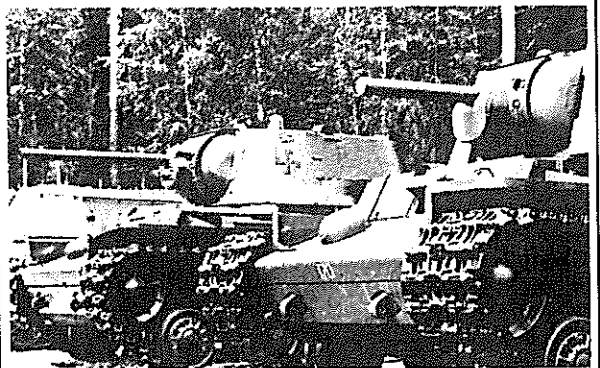
FISKARS

AMMATTI-
TAITOA
JA
PERINTEITÄ
JO
VUODESTA
1649!

Metsästyspuukko

Fileointipuukko

PAROLAN PANSSARIMUSEO

AINUTLAATUINEN NÄHTÄVYYS SUOMESSA!

Aiueella ulkomuseo, jossa uututena panssarijuna sekä uusi näyttelyhallikahvio, jossa panssarintorjunta erikoisnäyttely

Avoimna: 1.5.–31.5. klo 9–18.00
1.6.–31.8. 10–19.00
1.9.–30.9. vain la ja su 10–16.00
muulloin tilattaessa ryhmille

Puh. 917-710 403
Kahvio 711 140
Opastus Valtatie 3:lta, tie n:o 305:ltä

**Korkealuokkaiset
Sotilas- ja virkapukukankaat**

BARKER WOOL OY

PL 108 20101 TURKU 10 PUH: 921-381 511

**Kuulalaakerit Rullalaakerit
Neulalaakerit**

- Alan laajin tuoteohjelma • Länsisaksalaista laatua
- Nopeat toimitukset varastostamme

Palveluksessamme myös
- tekninen palvelumme - asennuspalvelumme
- 30 jälleenmyyjää ympäri maata

Lisää kysyttävää?
Soittakaa FAG LAAKERI OY, 90-514 011
FAG - alansa vanhin, perustettu vuonna 1883

**UUDENMAAN
ASFALTTI OY**

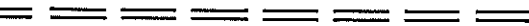
Säterintie 13 PL. 9, 00721 HELSINKI
Puh. (90) 354588

- asfalttipäällysteitä
- päällystepaikkauksia
- maankaivuuta
- sepelöintiä

GRAFI-STANSSI OY

VARASLAHDENTIE 4-6, 40800 VAAJAKOSKI

stanssit ja stanssaukset

HARRASTUSTARVIKKEET

Radio-ohjattavat autot,
tarvikkeet ja varaosat

PYYDÄ ESITTEEMME

921-401 222
VAIN YKSI SOITTO

- ja saatte kaikki huolto- ja korjauspalvelut
- sähköasennukset • instrumentointi • LVI-huollot
 - koneasennus • korjausrakentaminen

SLM KUNNOSSAPITO OY
Kirjaltajankatu 2, 20240 Turku

**LAPPEENRANNAN
KAUPUNKI**

ENON KUNTA

**HAAPAVEDEN
APTEEKKI**

86600 Haapavesi
Puh. (983) 52425

**HEINOLAN
VANHA APTEEKKI**

Kauppakatu 10
18100 Heinola
Puh. (910) 52333

LAMMIN APTEEKKI

Hämeentie 18
Lammi
Puh. (917) 132 207

MYLLYOJAN APTEEKKI

Myllyojan Ostoskeskus
90650 OULU
Puh. (981) 302 144

VVAPO OY

normet ORION-YHTYMÄ OY
normet
74510 PELTOSALMI, FINLAND

Kaikissa
painatusasioissa
palveluksessanne

**KIRJAPAINO
RAAMATTUTALO**

PL 21 76101 PIEKSÄMÄKI
Puh. (958) 13 066

PALOHEIMO-RYHMÄ

PL 188, 11101 Riihimäki, puh. 914-7171

SILMÄOPTIKKO

VALANTA

LAHTI, Aleksanterinkatu 1
Puh. (918) 372 00

Rautatienkatu 18
Puh. (918) 512 300

MIKKELI, Maaherrankatu 12
Puh. (955) 360 200

 MYLLYKOSKI OY

Huipputekniikkaa. Taidolla ja tiedolla.

Käytännössä toimiva kokonaisuus alkaa meillä jo suunnittelupöydällä.
Alusta loppuun osaaminen on ollut kohta 30 vuotta Instrumentointi Oy:n toiminnan johtotähti. Olemme mukana huipputekniikassa ja -automaatiossa monella alalla - jollakin jopa - maailman huipulla.
Tästä meidät tunnetaan myös tulevaisuudessa: huipputekniikkaa. Taidolla ja tiedolla.

INSTRUMENTOINTI OY
Sarakulmankatu 20, 33900 TAMPERE
puh. (931) 659111

SAAB
Se. Varma. Kotimainen.

PIIRIEDUSTAJA
PORIN TALOUSALUEELLA

rvo altonen
oy

HERRALAHTI HELMENTIE 16
PORI Puh (939) 414 810

Professori **Matti Peltonen** on Teollisuuden koulutusvaliokunnan johtaja. Hänen laajan kirjallisen tuotantonsa pääalueina ovat liikkeenjohto, yritystoiminta, aikuiskasvatus ja koulutus. Reservin kapteeni Matti Peltonen toimii aktiivisesti myös RUL:n koulutustoiminnassa.

Sotilaskasvatus **– kasvatusta aikuiseksi**

Kasinotalousatleetiksi voi nuori mies yltyä ilman aliupseeri- tai upseerikoulutustakin, mutta esimieheksi – ihmisten johtajaksi – voi matka olla hänelle ylipitkä.

Kodista irtautuminen, kuriin ja järjestykseen sopeutuminen tekee nuoresta miehestä nuoren aikuisen.

Puolustusvoimat on koulu, jossa noudatetaan ihanteellisesti ”kokemuksesta oppimisen” mallia – tarjotaan vahvaa teoriaa ja todellisia kokemuksia.

Kirjoittajan mukaan puolustusvoimien hyvin onnistunut asennekasvatus ei kuitenkaan valitettavasti ole heijastunut päättäjien rahoituspäätöksiin.

Lähes jokainen suomalainen mies on päässyt osalliseksi sotilaskasvatuksesta, osa jopa 4-5 vuotta sodan todellisissa olosuhteissa. Jokainen aikuinen tarvitsee itsensä kehittämistä eli aikuiskasvatusta. Miten sotilas- ja siviilikasvatus sopivat yhteen?

Ennen tämän kysymyksen pohtimista on tarkasteltava mainittuja käsitteitä. Jo kolmen vuosikymmenen ajan on käsite kasvatus sisältänyt sen osan ihmisen kehittämistä, jota aikaisemmin käsiteltiin termin kasvatus- ja opetusoppi alla. Siis kasvatus on sekä opettamista (”tiedon ja taidon välittämistä”) että asennekasvatusta. Näin siksi, ettei näitä kahta puolta voi erottaa toinen toisistaan.

Toinen tarkistus koskee vain tätä tarinaa. Rajaan sotilaskasvatuksen koskemaan vain asevelvollisten kasvatusta, vaikkakin kantahenkilökunnan koulutus onkin keskeinen osa sotilaskasvatusta. Termi koulutus tarkoittaa tässä kasvatuksen koulu- ja kurssimuotoista opettajajohtoista toteutusta.

Ammattikoulutusta

Sotilaskoulutus pohjautuu nuorten siviilikoulutukseen siten, että pohjakoulutus (peruskoulu ja lukio) oletetaan suoritetuksi. Ymmärtääkseni minikään asteinen yleissivistävä peruskoulutus ei enää takaa pääsyä reservin aliupseeri- tai upseerikoulutukseen. Toisaalta ilmeisesti hyvin suoritettu peruskoulu on riittävä kumpankin.

Käsitykseni on, että ammatillinen koulutus (koulu-, opisto- ja korkeakoulutasoinen) sen sijaan pyritään eräin osin ottamaan huomioon asevelvollisten sotilaskoulutusta suunniteltaessa. Tätä lähtökohtaa pidän hyvin tärkeänä puolustusvoimien, yhteiskunnan ja yksilöiden kannalta.

On myös toisin päin. Useat asevelvolliset ovat vailla ammattikoulutusta tullessaan armeijaan. Osa heistä pääsee erikoiskoulutukseen joko teknilisiin tehtäviin, kuljetustehtäviin, muonitustehtäviin tai toimistotyöhön. Monen nuoren kohdalla asevelvollisuusajan koulutus ja kokemukset ohjaa-

vat ammatin valintaa asevelvollisuuden jälkeen. Asevelvollisuusaikainen kokemus hyväksytään myös viralliseksi harjoitteluaajaksi.

Johtamistaitoa

Toinen lohko sotilaskasvatuksesta on johtamiskoulutus. Usealla nuorella miehellä saatu aliupseeri- tai upseerikoulutus on ainoa johtamiskoulutuksen jakso elämässään ja varttuneellakin johtajalla se on pisin yhtämittainen johtajakoulutus. On tärkeätä, että sotilaskoulutus näiltä osin on korkeatasoista. Sen takaa upseerien perusteellinen teoreettinen ja käytännön harjoitukseen syvennetty pedagoginen koulutus. Asiaan vaikuttaa myös se, että kokemukseni mukaan sotilaskouluihin kouluttajaksi ovat valikoituneet juuri siihen tehtävään luontumustensa mukaan sopivimmat henkilöt.

On huomattavan vaikeata tehdä hyvää ihmisten johtajaa, esimiestä, hyvinkin ammatillisesti koulutetusta ”jupista”, jos häneltä puuttuu reservin aliupseeri- ja upseerikoulutus. Hänestä voi tulla kasinotalousatleetti, mutta esimieheksi matka voi olla hänelle ylipitkä.

Aikuistumista

On myös syytä todeta sotilaskasvatuksen merkitys yleiselle kansalaiskasvatukselle. Nuoret miehet pääsevät pois

"Usealla nuorella miehellä saatu aliupseeri- tai upseerikoulutus on ainoa johtamiskoulutuksen jakso elämässään ja varttuneellekin johtajalle se on pisin yhtämittainen johtajakoulutus."

kotoa, ehkä ensimmäistä kertaa. He tutustuvat suureen määrään uusia ihmisiä, lähipiiriin varsin hyvin. He solmivat läpi elämän kestäviä ystävyys-suhteita. He tottuvat hyvään kuriin ja elämän järjestäytyneeseen puoleen. Yhteiskunta alkaa näyttää toisenlaiselta kuin ennen. Kaikki tämä tapahtuu iässä, missä ihminen tutustuu toisiin ihmisiin ja uusiin asioihin helposti. Nuoresta miehestä tulee nuori aikuinen.

Kokemuksia

Eräs aikuiskoulutuksen mielenkiintoisia ja ajankohtaisia ongelmia on, mikä osuus on annettava koulumuotoiselle opetukselle ja mikä kokemuksen kautta tapahtuvalle oppimiselle. Useimmat meistä tarvitsevat kumpaakin kehittyäkseen ammatissa ja ihmisenä yleensäkin. Tutkimusteni mukaan noin 10 % nuorista oppii lähes kaiken koulumuotoisesti ja/tai kirjojen avulla. Samoin noin 10 % nuorista oppii kaiken kokemuksen kautta eikä koulun penkillä mitään. Kumpikin ryhmä saattaa olla peruslahjakkuudeltaan samantasoinen.

Tämän päivän kattava koululaitos pyrkii pitämään nuoret koulussa pitkään (keskimäärin 15 vuotta). Monet nuo-

ret (10 %) menettävät tärkeän osan mahdollisuudesta oppia kokemuksen kautta. Nuoret aikuiset ovat tähän erittäin halukkaita. Tätä todistaa se, että oppisopimustien laventuminen (uusi muoto on ns. koulutus-sopimus) on kahden viime vuonna vetänyt lähes puolet ikäluokasta (27 000) oppisopimuskoulutuksen piiriin. Tärkeätä on huomata, että ihmisten "sopevuus" kokemuksesta oppimisen piiriin lisääntyy iän mukana.

Asenteita

Kun tarkastelen sotilaskoulutusta (kertausharjoitukset mukaan luettuna), voin oman kokemukseni mukaan todeta sen noudattavan ihanteellisesti "kokemuksesta oppimisen" mallia. Koulutus- ja harjoittelujaksot seuraavat saumattomasti toisiaan. Tarjotaan vahvaa teoriaa ja toisaalta todellisia kokemuksia. "Kokemuksesta oppiminen" on tärkeätä myös siksi, että aikuisten asenteisiin vaikuttaminen tapahtuu parhaiten omien kokemusten kautta. Puolustusvoimat onkin onnistunut hyvin asennekasvatuksessaan. Eräs ongelma kuitenkin on: miksi päättäjinä teemme heikohkoja rahoituspäätöksiä? Matka asenteista tekoihin saattaa siis

olla pitkä. Ilman myönteisiä asenteita, se voisi olla mahdoton.

Syventymistä ja äksiisiä

Yrittäessäni kuvitella, mitkä ovat puolustusvoimien aikuis-koulutuksen ongelmat reserviläisten koulutuksessa, mieleen nousee seuraava asia. Koulutustarve on yleensä niin suuri, ettei sitä kokonaisuudessaan voi täyttää. Joudutaan valitsemaan sekä ihmisiä että oppisältyjä. On joitakin sääntöjä, jotka ehkä auttavat.

Oppiaineksen voi karkeasti jakaa kahtia: informatiiviset ja syventymistä vaativat asiat. Molemmat ovat tärkeitä. Edellisiä voi opettaa hyvin lyhyilläkin (jopa 1 päivä) jaksoilla. Jälkimmäiset vaativat harjoitusta ja suhteellisen pitkiä jaksosia. Jos kysymyksessä ovat taidot "äksiisillä" on oma välttämätön osuutensa. Näin joudutaan osaa meistä kouluttamaan varsin paljon ja pitkään, osa jää vähemmälle tai kokonaan ilman. Työelämässä tämä tuo ongelmia, näin saattaa olla reserviläistenkin keskuudessa. Koulutus on tarkoituksemukaisesti järjestettynä sellaista, ettei sitä voi kiintiöidä yksilöittäin eikä edes henkilöstörhythmittäin. □

Everstiluutnantti Kari Hietanen on pääesikunnan jalkaväkitoimiston päällikkö.

Johtaja ja hänen tyyliinsä

Johtaminen ei saa rajoittua vain nykyisen teknisen keinovalikoiman mekaaniseen käyttämiseen. Sotaharjoituksissa tulisi kirjoittajan mielestä paneutua nykyistä enemmän yllättävien, ennalta arvaamattomien tilanteitten ratkaisemiseen. Se kasvattaisi johtajan tyyliä enemmän kuin pelkkä ennalta kirjoitettujen käsikirjoitusten orjallinen toteuttaminen. Ei liene myöhäistä vielä kerran harkita viime sotien kokemusten opetuksia.

Voidaan kysyä, miksi kirjoittaa johtajasta ja hänen tyylistään. Eikö näin pehmeiden arvojen ja konsensuksen aikana tulisi kirjoittaa johdettavista ihmisinä ja päätyä tätä kautta johtajuuden kokonaiskäsitteeseen, koska johtaja on vain osa organisaatiosta ja tulos syntyy koko organisaation yhteistyön tuloksena. Samapa tuo onko kunnan saunominen vihtomista vastalla tai vastomista vihdalla. – Mutta saunasta takaisin johtajuuteen.

Sodan kokoneitten johtamistyyli

Nykyiset johtajat ovat yhä suuremmassa määrin sodan jälkeistä sukupolvea, joille käsitys sodista on tullut kirjojen, sanoma- ja aikakauslehtien sekä television ja erilaisten dokumentti- ja rambofilmien välityksellä. Onpa joku saattanut saada oikein ensikäden tietoa kuunnellessaan isoisänsä, isänsä tai jonkun muun sodassa mukana olleen sekä vä-

ritettyjä että totuudenmukaisia kertomuksia. Tapahtumat ovat kuitenkin etäisiä eikä saatu tieto ole kuin pisara meressä verrattuna siihen, minkä ovat hankkineet ne, jotka sodan karuissa oloissa ovat joutuneet johtamaan kanssaihmiisiä.

Nykyisen sodanjälkeisen johtajiston ovat kuitenkin kouluttaneet ja kasvattaneet sodan kokeneet johtajat. Heidän tyyliinsä on erilainen kuin nykyisin yleisesti pidetään sopivana johtamistyylinä. Sillä tyyllillä on kuitenkin nostettu maamme sodan raunioista lähes uskomattomaan hyvinvointiin ja vaurauteen. Samat johtajat ovat myös tällä, paljolti nyrkkituntumaan ja karismaan perustuvalla tyyllillä taistelukentällä johtaneet suomalaista miestä ja joukkoa loistaviin voittoihin vihollisen moninkertaisesta ylivoimasta huolimatta.

Keinojen hallinta ei vielä tee johtajaa

Nykyisin tyypillisin johtajatyyppejä on teknokraatti, jolla on käytössään oman alansa, koko maan ja jopa vapaan maailman viimeiset tilastot lähes reaaliajassa. Lisäksi hänellä on huippunopeat tietokoneet, maailmanlaajuinen tietoverkko, pitkälle koulutetut, taitavat asiantuntijat ja alijohdajat. Tieto muutoksesta tulee nopeasti käyttöön ja asiantuntijat laativat koko ajan erilaisia ennusteita. Tästä huolimatta kilpailijoiden uudet ideat ja

ihmisten taloudellinen käyttäytyminen tuovat yllätyksiä, joihin ei aiemmin ole osattu valmistautua. Johtajat sekä sen myötä koko johtajuus ovat kriisissä. Päämäärä unohdetaan hetkessä ja saatetaan pitää hellittämättä kiinni erilaisista keinoista, joiden on todettu auttaneen aiemmin tai joka kuuluu tiettyyn taloudelliseen lainalaisuuteen.

Pärjääkö teknokraattisella tyyllillä

Myös sotilaallisessa johtamisessa johtamistyyliimme – tapan johtaa – on usein hyvin byrokraattista, olipa sitten kyse tavanomaisesta rauhan ajan toiminnasta tai harjoittelusta taistelun johtamiseksi. Sotapeleissä ja -harjoituksessa kaiken kattava tiedustelujärjestelmämme pelaa erinomaisesti. Vihollistiedot ovat selkeitä ja yksityiskohtaisia toimintatapaa, raskasta asetta, ajoneuvoa ja miestä, myöten. Datan siirtoon perustuva häiriötän viestijärjestelmä pelaa. Tiedot ovat käytössä reaaliajassa. Vihollisen painopiste on selvillä tuota pikaa. Sen taempien portaiden ja reservien liikkeet alkavat hahmottua tilannekarttoille ilman kysymysmerkkejä. Vihollisen reservejä pidetään koko ajan silmällä ja niiden pienimmästäkin liikkeestä tulee heti tieto esikunnalle ja komentajalle.

Sota- ja taisteluharjoituksissa, jotta mieskohtainen koulutus sujuisi hyvin ja toiminta

Johtamista olisi harjoitettava – nykyaikaisen sodan kuvan mukaisesti – yllättävissä, nopeasti vaihtuvissa tilanteissa.

olisi näyttävää, lyödään etukäteen lukkoon vihollistoiminta ja saatetaan se vastapuolen tietoon yleensä lähes joukkue-tason johtajaa myöten.

Tiedustelun, joukkojen suuntaamisen ja jalkauttamisen sekä ryhmittämisen johtamisessa ei ole ongelmia. Toiminta on teknokraattista johtamista kartan sekä datan siirtoon perustuvan viestiverkon avulla, usein vielä ajoneuvosta käsin. Ympäristö ja harjoitusten puitteet luovat sellaiset olosuhteet, että siviilimaisella ja teknokraattisella johtamistyyllillä pärjää hyvin. Vai pärjääkö?

Sotaharjoituksia käsikirjoituksen mukaan

Koska taktiikan luokkaopetuksessa kuitenkin korostetaan joukon välitöntä johtamista edestä ja käyntiä joukkojen parissa, lähtee johtaja alaistensa komentopaikalla käymään. Siellä on tilanne kuitenkin hyvin hallinnassa, koska myös alijohtaja tiesi mi-

tä tässä maastossa piti tapahtuman ja mihin aikaan. Mitä nyt kuitenkin ryhmitys on vähän omituinen ja kosketus irtaantuvaan viholliseen on päässyt katkeamaan, mutta nämä asiathan eivät kuulu-neetkaan ennalta laadittuun käsikirjoitukseen, eikä niitä sitä paitsi oltu harjoiteltukaan!

Kaikki tämä johtuu siitä, että ennen harjoituksissamme oli paljon joukkoja ja vähän johtajia ja nykyisin paljon johtajia ja vähän joukkoja. Kaikille ei näin ollen riitä johdettavia. Eivät edes lisääntyneet kertausharjoitukset lyhyen keston puolesta mahdollista riittävää sovellettua johtamiskoulutusta.

Täten ei koulutuksessa päästä harjoittelemaan riittävästi vaikeita ja yllättäen eteen tulevia tilanteita.

Edellä kirjoitettu on tietysti vahvasti liioiteltua, mutta on siinä totta toinen puoli.

Taistelutilanteessa jos missä tilanne on aina ennalta arvaamatonta. Tiedusteluryhmät joutuvat väistymään tai niitä tuhoutuu, tieto ei kulje, johtajat ja joukot väsyvät, vihollis-

nen salaa toimintaansa mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi se harhauttaa ja pyrkii salaamaan ainakin painopisteensä mahdollisimman kauan. Tällöin asiantuntijat ovat vähissä ja johtajan on kyettävä tekemään nopeita päätöksiä tarvittaessa vähäisin ja puutteellisin tiedoin. Kyseessä ei ole kasinopeli markoin, vaan läheisten kanssaihminen johtaminen sodan ankarissa oloissa, missä panoksena on oma ja alaisten henki.

Oma tyyli – johtajan voima

Sekä viime sodissamme että sen jälkeen rauhan oloissa menestyneet johtajat ovat painottaneet taistelukentällä tapahtuvan johtamisen vaativuutta eritoten sen vuoksi, että ihmisiä joutui käskemään tehtäviin, joista palaamista ei etukäteen voinut tietää. He eivät yleensä miettineet johtamistyyliään. Heidän tyyliinsä – tapansa johtaa ihmisiä – on täytynyt kuitenkin olla vakuuttava, sillä työn tulokset ovat tänäkin päivänä meidän jokaisen nähtävissä ja käytettävissä.

Johtaja on tyyliinsä vanki, mutta toisaalta se on myös hänen voimansa. Kukaan ei voi muuttaa tyyliään. Jäljittelyyritykset eli jonkun toisen tyylin matkiminen ei onnistu, sillä ne sopivat huonosti johtajan persoonaan. Viimeistään johtamisvastuun paine johtaa vieraan tyylin jäljittelijän epäonnistumaan ja taistelussa tämä on tuhoisaa.

Rauhan aikana vahingot ovat markkoja, joskus miljoonia, alaisten työpanoksen hukkaamista ja heidän työmotivaationsa turmelemista sekä tavoitteiden luisumista käsistä.

Johtajaa tehtävään valittaessa on tärkeää, että hänen tyyliinsä sopii työympäristöön ja asetettuihin tavoitteisiin. Tähän ei riitä pelkästään kokemus, älykkyys, aktiivisuus tai asialle omistautuminen. □

Lääkintäeversti, lääketieteen ja kirurgian tohtori **Matti Ponteva** on Keskusotilassairaalan johtaja ja Suomen sotilaspsykologisen seuran puheenjohtaja.

Suurten joukkojen käyttäytyminen poikkeustilanteissa

Katastrofikäyttäytymisen ymmärtämiseksi voidaan tarkastella siviilikatastrofioiden ja suuronnettomuuksien yhteydessä tehtyjä havaintoja ja niiden perusteella tehtyjä teorioita. Näiden pohjalta voidaan arvioida vastaavia ilmiöitä sotilaallisissa tuho- ja suurtaapio-tilanteissa.

Hyvin koulutetun ja kokeneen sotilasyoukon käyttäytyminen aiheuttaa harvoin joukkoilmiöinä esiintyviä ongelmia. Sotatilanteessa on kuitenkin lähdettävä siitä, ettei joukoilla ole alkuvaiheessa lainkaan kokemusta nykyaikaisen taistelukentän erittäin vaikeista olosuhteista. Tulikasteen saaminen psykologisesti suotuisalla tavalla ei aina ole mahdollista. Joukon on pystyttävä aloittamaan toimintansa epätoivoiseltakin näyttävässä tilanteissa.

On varsin todennäköistä, että kriisin alkuvaiheessa on odotettavissa samanlaisia joukkokäyttäytymisen piirteitä, jotka ovat ominaisia siviilikatastrofeille ja suuronnettomuuksille.

Katastrofin vaiheet

Katastrofi tai suuronnettomuustilanne voidaan teoreettisesti jakaa kuuteen vaiheeseen:

Esivaiheelle on ominaista, että katastrofi on mahdollinen, mutta ei varsinaisesti uhkaava. Sen mahdollisuus saattaa kuitenkin aiheuttaa poliittista liikehdintää ja johtaa varautumistoimenpiteisiin. Esivaihe ei yleensä aiheuta varsinaisia joukkopsykologisia ilmiöitä, mutta kylläkin psykologisten puolustusmekanismien aktivoitumista.

Uhka- eli varoitusvaihe voi esivaiheen tapaan vaihdella kestoaltaan varsin paljon ja jää-

dä kokonaan poisikin. Yllättävässä onnettomuudessa se on kestoaltaan vain muutamia sekunteja. Sille on ominaista katastrofimahdollisuuden reaalisuus, jota pyritään useimmiten torjumaan yksilöllisellä tai kollektiivisella kieltämisellä. Tämä on tunnettu ilmiö myös sodanuhkatilanteissa. Haitallisen seurauksena on passiivisuus ja asianmukaisen varustautumisen laiminlyönti.

Varsinainen katastrofivaihe alkaa, kun tuhovoimat alkavat vaikuttaa ja ensimmäiset henkilö- ja materiaalitappiot syntyvät. Liikenneonnettomuuksissa ja kertaluonteisissa räjähdysonnettomuuksissa tämä vaihe kestää vain muuta-

mia sekunteja, tulipaloissa, pyörremyrskyissä ja tulvissa tunneista useaan päivään sekä sodissa ja laajoissa luonnonkatastrofeissa (kuivuus) jopa vuosia. Tässä vaiheessa ilmenee yksilön ja joukon stressireaktioita.

Tuhovaikutuksen päätyttyä alkaa välittömästi **tointumisvaihe**. Tälle on yleensä ominaista se, että kohteeksi joutunut yhteisö jää joksikin aikaa eristetyksi muusta maailmasta ja uhrien on tultava toimeen omin voimin. Laajemmissa luonnonkatastrofeissa ja sodissa edellinen ja seuraavakin vaihe esiintyvät ajallisesti yhtäaikaan eri alueilla. Stressireaktiot jatkuvat tässä vaiheessa, mutta suoranaiset joukkoilmiöt eivät enää ole kovinkaan tavallisia.

Pelastautumis-pelastusvaihe määritellään alkaneeksi, kun jatkuva yhteys tuhoalueen ulkopuolelle on saavutettu. Vaiheelle on ominaista se, että ulkopuolelta saapuva pelastushenkilöstö ottaa johdon käsiinsä ja kaoottinen tilanne päättyy ennemmin tai myöhemmin. Sotatilanteessa kohteeksi osunut joukko saattaa taistelutilanteesta riippuen joutua hoitamaan pelastustoiminnan yksinkin, tuholta säästyneiden reserviensä turvin.

Katastrofin viimeinen eli **jälleenrakennusvaihe** alkaa varsinaisen pelastustoiminnan päätyttyä ja saattaa tilanteesta riippuen kestää vuosia.

Joukon katastrofioireyhtymä

Katastrofin kohteeksi joutuneen joukon käyttäytymistä on kuvattu tiloina, joista useimmiten on käytetty nimitystä katastrofioireyhtymä.

Tällaisia tiloja ovat aikajärjestyksessä:

Sokkitila, joka liittyy varsinaiseen katastrofivaiheeseen. Tämä on yleensä kestoaltaan lyhyt ja yksilöiden käyttäytymiselle on ominaista katastrofireaktio. Enemmistön käyttäytymisen perusteella tätä on myös nimetty apatiavaiheeksi. Sen aikana joukko ei yleensä ole toimintakelpoinen. Mikäli sotilaallinen joukko joutuu tähän tilaan, pystyvät vain harvat yksilöt jatkamaan taistelutoimintaa asianmukaisesti.

Välittömästi sokkitilan jälkeen joukko siirtyy **suggesti-oaltilaan**. Sille on omi-

naista inhimillisen kontaktin tarve, ylikuulestuneisuus toisten vammoista, lisääntynyt aktiiviteetti, ulkoisten vaikutteiden voimakas kokeminen sekä kiitollisuus saadusta avusta ja hoidosta. Tila kestää yleensä tointumisvaiheesta pitkälle pelastusmis-pelastusvaiheeseen. Joukko on tässä vaiheessa yleensä kykenevä toimimaan pelastushenkilöstön ohjaamana ja suorittamaan yksinkertaisia avustustehtäviä.

Sotilaallinen joukko pystyy tässä vaiheessa siirtymään reservijoukoksi yleensä omien johtajiensa johdolla sekä aloittamaan huolto- ja täydennystoimet, mutta ei kykene välittömästi taistelutoimintaan.

Osittain ajallisesti päällekkäin edellisen tilan kanssa ainakin osa joukosta siirtyy **euforiatilaan**. Tällöin joukko on yhteistyöhaluinen, sen ryhmähenki on kohonnut ja sisäiset vanhat kaunat ja erimielisyydet unohdettu. Joukko saattaa

johdettuna olla hyvinkin toimintakykyinen ja suorittaa ohjattuna tehokasta pelastustoimintaa. Osalla yksilöitä kuitenkin jatkuu äkillinen traumaattinen sokkireaktio ja heidät tulee siirtää asianmukaiseen hoitoon. Euforiatila loppuu yleensä viimeistään jälleerakennusvaiheen alkaessa ja joukon hajaantuessa.

Sotilaallinen joukko on tässä vaiheessa hyvin motivoitunut aktiiviseen toimintaan ja saattaa huollettuna kyetä jo vastahyökkäystehtäväänkin, mutta mikäli se joutuu uudelleen katastrofiolosuhteisiin, oireet voivat herkästi uusiutua.

Viimeinen kuvattu katastrofin jälkeinen tila on **ambivalenssitila**. Se ajoittuu tavallisesti jälleerakennusvaiheen alkuun ja saattaa kestää useita viikkoja. Koska alkuperäinen joukko useimmiten on jo hajonnut, kyse on yleensä enemmän yksilön ja osajoukon reaktioista kuin aiemmissa vaiheissa. Tilalle on ominaista auktoriteetteihin ja pelastushenkilöstöön kohdistuva kriittikki, onnettomuuden aiheuttaneiden syntipukkien etsintä, pelastustoiminnan virheiden etsiskely yms. Yksilöllä tähän liittyy henkilökohtaisen kriisin läpityöskentely ja traumaattisten kokemusten käsittely.

Sotilaallisissa joukoissa ambivalenssitilat ovat todennäköisesti harvinaisia, koska joukko ei hajaannu ja se jatkaa johdettua aktiivista toimintaa. Kriittisesti käyttäytävien osajoukkojen syntyemiselle on vähemmän mahdollisuuksia ja haitallisia ulkopuolisia vaikutuksia voidaan helpommin estää esimiesten toimenpitein.

Joukkopaniikki

Hillittömänä pakenemisena ilmenevä kollektiivinen primitiivireaktio eli joukkopaniikki on katastrofitilanteissa suhteellisen harvinainen, vaikka tällaisista esiintyykin kirjallisuudessa runsaasti kuvauksia.

Suuronnettomuuksien opetukset auttavat varautumaan myös kriisiajan katastrofitilanteisiin.

Se liittyy yleensä varsinaiseen katastrofivaiheeseen ja joukon sokkitilaan silloin, kun lamaantumisen ei ole itsesäilytysvaiston kannalta tarkoituksenmukainen käyttäytymismuoto.

Tavallinen paniikille altistava tilanne on pakoteiden suljettuna olo, mikä on todettu useissa elokuvateatteri- ja teatteripaloissa. Vaaratilanteeseen liittyy myös havaintokyvyn kapeutuminen, mikä yhdessä taantuneen laumakäyttäytymisen kanssa johtaa helposti siihen, että kaikki pyrkivät poistumaan samaa tietä eivätkä huomaa muita ulospääsymahdollisuuksia.

Hyvin koulutetuissa sotilaallisissa joukoissa joukkopaniikki on melko harvinainen ilmiö ja rajoittuu käytännössä korkeintaan perusyksikön suuruisiin joukkoihin. Paniikille altistavia tekijöitä ovat mm:

- raskaiden, kaukovaikutuksen omaavien sekä erityisesti uusien aseiden tulen kohdistuminen joukkoon,
- suuret ja etenkin yllättäen syntyvät tappiot,
- pitempiaikainen vihollisen (todellinen tai koettu) ylivoimaisuus,
- saarrettuna olo tai saarrostusuhka (todellinen tai luuloteltu),
- huono tilannetietoisuus ja äkillinen tilanteen muutos,
- heikko luottamus omiin puolustusmahdollisuuksiin,
- äkilliset, yllättävät ja/tai sellittämättömät ääni- ja valoilmiot,
- arka, epävarma ja epäjohdonmukainen johtaminen,
- esimiehen/esimiesten kaatuminen,
- passiivinen toiminnan odottaminen sekä
- huono koulutus- ja harjoitustaso.

Tulivoiman kasvu taistelukentällä on varmasti paniikki-alttiutta lisäävä tekijä nykyaikaisessa sodassa. Toisaalta on esitetty käsityksiä, joiden mukaan massiivinen raskaiden aseiden käyttö aiheuttaisi taistelua kokemattomalle joukol-

le ensisijaisesti katastrofireaktion eikä varsinaista paniikkia. Ilmeistä on, että haitallisen joukkokäyttäytymisen vaara on suurin sodan ja taistelun alkuvaiheessa. Se pienee onnistuneen tulikasteen jälkeen ja kokemuksen lisääntyessä.

Syntyneen paniikin hillitseminen on vaikeaa. Siviilionnettomuuksissa oikeastaan ainoa vaikutuskeino on äänekäs informaatio kovaäänislaittein. Näköaistiin perustuvat ohjeet ja käskyt menevät perille sangen huonosti. Taistelukentällä äänen kuuluville saaminen tuottaa yleensä vaikeuksia.

Sotilaspaniikeissa on tärkeintä saada pakoon lähtenyt joukko hallintaan sellaisella toimenpiteellä, joka kiinnittää joukon huomion pois paon johtajista. Tähän voi riittää oma rauhallinen, yleistilanteesta poikkeava esiintyminen tai lyhyt, äänekäs, pakotarpeen suuntainen komento. Viimeisenä keinona tulee kysymykseen paon johtajien eliminointi tilanteeseen sopivalla tavalla. Hallintaan saatu joukko johdetaan suojaan lyhyitä komentoja käyttäen ja tarvittaessa sen motorinen aktiiviteetti puretaan juoksuttamalla sitä jonkin aikaa suojaisia reittejä valiten.

Joukkojen katastrofireaktioiden vähentäminen

Kokemukset ovat osoittaneet, että tarkoituksenmukainen informaatio ja psykologinen valmistautuminen voivat olennaisesti vähentää psyykkisiä reaktioita tulivuoren purkauksen, pyörremyrskyjen ja tulvien, mutta myös sotatilanteessa siviiliväestöön kohdistuneiden pommitusten yhteydessä. Tilannetta vastaava johto-organisaatio, hyvin suunniteltu ja varustettu pelastusorganisaatio sekä toimiva viestintäjärjestelmä ovat olennaisia häiriöiden ehkäisyssä. Pelastus- ja poliisiviranomaisen nopea toiminta jo synty-

neessä tilanteessa sekä riittävä näkyminen uhkavaiheessa herättävät yleensä luottamusta ja vähentävät psyykkisiä joukko-oireita.

Varsinaiselle katastrofitilanteelle on ominaista, että kaikki yhteiskunnan hoitomahdollisuudet ainakin joksikin aikaa ylittyvät; tähän on käytetty katastrofin määritelmänäkin. Olennaista on tällöin tilanteen hallintaan saaminen mahdollisimman pian pelastautumis- pelastusvaiheessa.

Sotilaallisten joukkojen kohdalla ennaltaehkäisevien toimenpiteiden mahdollisuudet ovat suuremmat, koska nämä kuuluvat osaltaan taistelulukelpoisen joukon koulutukseen ja toisaalta korkea koulutustaso ehkäisee haitallisia psyykkisiä joukkoilmiöitä. Sotilaallinen joukko on lisäksi tietoinen tehtäviensä vaarallisuudesta ja tappiomahdollisuuksista.

Edellä mainitut paniikille altistavat tekijät ovat suureksi osaksi samoja kuin yleisesti taistelustressille altistavat tekijät, joten niiden vaikutuksen selvittäminen etukäteen ja vastustaminen itse taistelutilanteessa voidaan ottaa ajoissa huomioon. Periaatteessa on myös mahdollista kouluttaa yksittäisille sotilaille ja ryhmille stressinhallintatekniikoita, joita esim USA:n armeijassa käytetään melko yleisesti. Eriytyisen stressialttiiksi todetut miehet voidaan sotilasorganisaatiossa myös siirtää pois taistelijan tehtävistä.

Mikäli katastrofipiirteinen, laajamittainen sotilasjoukkojen tuhotilanne kuitenkin syntyy, eivät varsinaiset ensivaiheen hoitomahdollisuudet ole kovinkaan hyvät, koska kenttälääkintäorganisaatiota ei ole mitoitettu tällaisten tilanteiden varalle ja pelastustoiminnan yleinenkin järjestäminen taistelualueella saattaa olla varsin vaikeaa. Tällöin on voitava luottaa siihen, että alueella jo toimivat joukot säilyttävät toimintakykynsä tappioistaan huolimatta ja antavat katastrofin uhreille myös psyykkisen ensiavun kentällä. □

AP-YHTIÖT

- ASENNUSPALVELU
- TEOLLISUUSPALVELU
- KONEPAJAPALVELU

FREDRIKINKATU 51-53 A
00100 HELSINKI
Puh. 90-646 922

OY PYROTEAM AB

23960 Santio
Puh. 938-599 33

- Taistelu- ja harjoitussytyttimiä pioneereille
- Muita pyroteknisiä tuotteita sotilaskäyttöön
- Ilotulitteita ja -tulituksia
- Tuotekehittelyä

Erkki Tantun julkaisuista:
Miäs on tyäs näköne
(Satakunta)

**... ja Ilmarisen eläke
työn kokoinen**

SOTAINVALIDI-
ADRESSIT

saatte kätevästi
puhelimitse
669 008

Sotainvalidien Veljesliitto

KUKKASRAHASTO
Kasarmikatu 34 A
00130 Helsinki

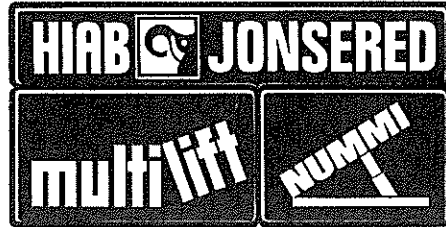
Maaseudulla mukavimmin
Rahalaitoksista

SSK-SQUASH

Laivalahdenkatu 4, Herttoniemi
puh. 781 399

- seitsemän rataa
- aina lämmin sauna
- viihtyisä kahvio
- solarium rusketusta haluaville

Avoinna: ma-to 7.00-21.30
pe 7.00-21.00
la 9.00-18.00
su 11.00-21.00

HIAB-MULTILIFT

HIAB-MULTILIFT OY
Nesteentie, 21200 RAISIO
puh. 921-795222

JOHTAMISTAIDON OPISTO

**OSAAVAT ESIMIEHET -
MENESTYVÄ YRITYS**

Aavaranta
02510 OITMÄKI
puhelin (90) 814 11

Itä-Suomen metsäteollisuuden vienti-
ja tuontikuljetuspalvelut

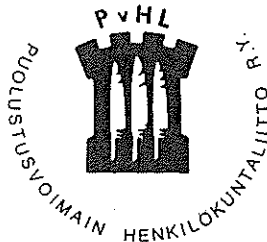
Oy Finnterminals Ab

KOTKA:

PI 224
48101 KOTKA
puh: 952-17400
fax: 952-184 340
tlx. 532 34

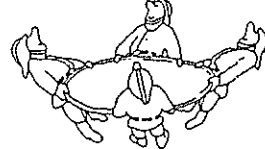
KUUSANKOSKI:

45700 KUUSANKOSKI
puh: 951-402 2801
fax: 951-402 2805
tlx: 522 11

..aktiivista
ammattiyhdistystyötä puolustus-
voimissa ja rajavartiolaitoksessa
työssä olevan jäsenkuntansa
parhaaksi!

Vastuu itsestäsi
ja muista.
Siinä on vakuutuksen
idea.

SUOMEN VAKUUTUSYHTIÖIDEN KESKUSLIITTO
Bulevardi 28 00120 Helsinki
Puh. (90) 19251

AURAJOKI OY

Pääkonttori, 21380 Aura, puh. (921) 860 400.

PR-TALOMYYNTI
Ruutihaantie 17
84100 YLIVIESKA
983-206 62

Pohjois-Karjalan Sairaskotiyhdistys r.y.

Tikkamäentie 21, 80200 JOENSUU
puh. 973-334 41

Olemme lääkintöhallituksen hyväksymä 160 paikkainen yksityinen hoitolaitos ja tarjoamme seuraavia palveluja:

- sotilasvammalain mukainen laitoshoido
- kuntoutus
- ortopedinen tutkimustoiminta (sotainvalidit)

Käytettävissämme nykyaikaiset kuntoutus- ja kylpylätilat.

OY KREUTO AB

RAKENNUSINSINÖÖRIURAKOITSIJA

Vattuniemenkatu 12

00210 Helsinki

AUTO-
TARVIKKEIDEN
EDULLINEN
OSTOPAIKKA

T:mi Ossi Holopainen

Isoympyräkatu 6,
49400 Hamina
952-40505

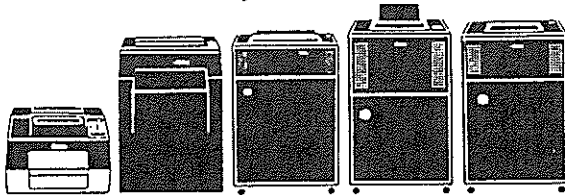
MAANRAKENNUSLIKE LOUHINTAHIEKKA OY

Tuotantotie 1, 04300 HYRYLÄ
☎ vaihde 259 377
Telefax 257 851

SUORITAMME KAIKKI
MAANRAKENNUSTYÖT

Geha

Tehotuhoojat tiedon turvaksi.

First Office Class
⊗ ESSELTE DYMO

MAINOSPAINATUKSET AITOOSTA

T-paitoihin, collegeihin, urheiluasuihin, pyyhkeisiin
ym. tekstiileihin tekstiilivärein
6-väriautomaattikoneella

- * T-paidat
- * Urheiluasuut
- * Pyyhkeet

SF-36720 AITOO
PUH. 936-87282 TELEFAX 936-87272

OY HERMAN
Andersson
OULU

KOTIMAINEN TARKAN MIEHEN ASEÖLJY Anti Corrollia myös autoihin

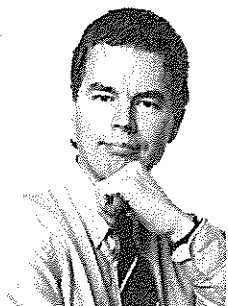
- itsepuhdistava, suojaava ja voiteleva kotimainen huippuluokan aseöljy
- säilyttää jopa automaattiasetkin toimintakuntoisina aina -68°
- saatavana urheilu- ja aseliikkeistä sekä tavaratalojen so. osastoilta.

KY KEMIANTUOTE

R. Melart-Suomela
SF-2 KP 12240 HIKIÄ, puh. 914-680 11

ANTI CORROLL suojaöljy v:sta -39

Valt.kand. **Martti Korpijaako** on mainonnan ammattilainen. Muistamme hänen terävät havaintonsa varusmiespalveluksesta mielipiteenmuodostuksen kannalta Kylkiraudan viime vuoden numeroissa.

Mainonta ja maanpuolustus

Mainonta on nykyaikaisin ja tehokkain menetelmin toteutettua viestintää, joka pyrkii muuttamaan vastaanottajan käyttäytymistä haluttuun suuntaan. Sen ammattimainen suunnittelu vaatii älyä, kokemusta ja kunnianhimoa – tässä tärkeysjärjestyksessä.

Mainonta perustuu välitettävän informaation totuudelliseen esittämiseen. Sellainen kampanjointi, joka perustuu muuhun kuin tosiasioihin, lyö itseään hyvin pian korville.

Liike-elämässä mainonnalla eli markkinaviestinnällä on tärkeä rooli ei pelkästään tuotteiden tunnetuksi tekemisessä niitä ostavalle suurelle yleisölle vaan yhä useammin yritysten keskinäisessä viestinnässä (business-to-business) tai yrityskuvan (corporate image) rakentamisessa.

Julkisten organisaatioiden toiminta-alueelle markkinaviestintä on meidän oloissamme vasta tulossa, vaikka maailmalla onkin jo paljon myönteisiä kokemuksia ns. yhteiskunnallisesta mainonnasta.

Viimeksimainittu mainonnan erikoisalue sopii erityisen hyvin myös nykyaikaisen maanpuolustustyön välineeksi.

Usein yksilö muodostaa käsityksensä jostakin asiasta lukemansa, näkemänsä tai kuulemansa perusteella ilman, että hänellä olisi ensikäden mahdollisuutta tutustua ilmiöön. Hänen käsityksensä perustuu viestinnän luomaan kuvaan todellisuudesta.

Viestintekijä voi tästä syystä vaikuttaa toisten ihmisten käsityksiin ja niihin perustuvaan käyttäytymiseen hyvin voimakkaasti.

Jos viestintekijä jää kiinni siitä, että välitetty tieto on ollut totuudenvastaista, ei mikään kasvojenosto-operaatio voi korvata tällaista toimintaa seuraavaa luottamuspulaa, joka on useimmiten jäävä pysyväksi.

Kenellekään ei ole varaa tällaiseen luottamuspulaan. Siksi markkinaviestinnän on perustuttava vain tosiasioihin. Mainonnassa kysymys on tosiasioiden esittämistavasta – tai paremminkin niiden esittämistyylistä. Sama asia voidaan esitellä kohderyhmälleen tuhannella yhtä totuudellisella tavalla. Ja vain yksi niistä on vaikutustehon kannalta se paras mahdollinen.

Jonkun tehtävänä on tämän parhaan mahdollisen vaihtoehdon etsiminen ja jalostaminen iskukykyisimpään muotoonsa.

Se on mainonnan suunnittelijan sarka.

Hyvä kampanja syntyy esteettisestä informatiivisuudesta ja luottamuksesta

Nykyaikainen markkinakommunikaatio nojaa paitsi uuden, ihmisiä kiinnostavan tiedon jakamiseen myös moniin esteettisiin näkökohtiin. Pelkällä informatiivisuudella voi-

daan luoda vain asiallisia viestijä, joiden innostavuusvaikutus on vaatimaton.

Sen sijaan sellainen viestintä, joka tarjoaa vastaanottajalle visuaalista kauneutta, esteettistä mielihyvää tai huimaa ahaa-elämyksiä, on jo huomattavasti monitasoisempaa vaikutukseltaan. Kysymys voi silti olla aivan yhtä merkittävän informaatioannin tarjoavasta kommunikaatiosta kuin 'puhtaan asiallisessa' tapauksessa.

Näitä viestinnän esteettisiä näkökohtia on monia. Ne voivat perustua tekstin tyyliin, sen kauniisti soljuvaan luettaavuuteen. Ne voivat rakentua yhtä hyvin tarkkaan valitun typografian hyödyntämiseen kuin uusia uria aukovaan tekstin ja kuvien sijoitteluunkin eli lay outiin. Ne voivat nojata myös poikkeukselliseen valokuvaan. Ja tietenkin kaikkien edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin yhdistelmiin.

Hyvän mainonnan suunnittelijan – riippumatta siitä, onko hän ns. kirjoittava suunnittelija (copywriter) tai ns. visuaalinen (art director) – tulisi hallita näiden välineiden koko kirjo. Hänen pitäisi pystyä ennakoimaan jokaisen toimenpiteen vaikutus kokonaisuuteen ja niihin tavoitteisiin, joita viestintäkampanjalle on asetettu.

Joskus tämä tehtävä on todella kova.

Siitä selviytymiseen vaaditaan mahdollisimman hyvin jäsentensä kanssa toimeen tuleva työryhmä. Heillä on oltava riittävästi uskallusta, riittä-

Find out if you're a leader before life forces you to become a follower.

How can you tell if you're a leader if you're not even asked to lead?

She answers, it seems, lies on the way you handle little, everyday problems like the ones we pose below. Try them. Are you honest? Do you show initiative? Would someone nominate you for people in your group? If you can't make a good times effort, such qualities are far more important than the rather superficial desire to lead.

We're really looking for young men who want to follow.

1. If your family is quarreling about which TV channel to watch, you:

- a. Turn on the TV and watch the channel you like best.
- b. Negotiate with your family to watch the channel you like best.

2. On a walking holiday one of your friends disagrees with you:

- a. You discuss the matter.
- b. You argue with your friend.
- c. You give in.
- d. You ignore him.

3. As a perfect, you always make sure your boys:

- a. They clean their rooms.
- b. They do their homework.
- c. They are obedient.
- d. They are happy.

4. One day you will:

- a. Be a leader in a team.
- b. Be a follower in a team.
- c. Be a leader in a team and a follower in another.
- d. Be a leader in a team and a follower in a team.

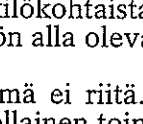
5. You run a small pop group but:

- a. You are the leader.
- b. You are a follower.
- c. You are a leader and a follower.
- d. You are neither.

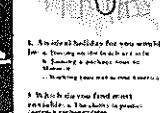
6. As a perfect, you always make sure your boys:

- a. They clean their rooms.
- b. They do their homework.
- c. They are obedient.
- d. They are happy.

7. Because that man's people:

- a. Follow him without question.
- b. Follow him with a question.
- c. Follow him with a question and a question.
- d. Follow him with a question and a question.

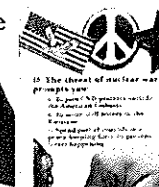
8. An ideal holiday for you would be:

- a. A holiday in a foreign country.
- b. A holiday in a foreign country.
- c. A holiday in a foreign country.
- d. A holiday in a foreign country.

9. Which do you find most reliable:

- a. The radio.
- b. The newspaper.
- c. The television.
- d. The newspaper.

10. The threat of nuclear war prompts you:

- a. To join the military.
- b. To join the military.
- c. To join the military.
- d. To join the military.

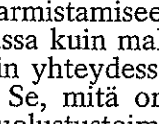
11. If you would most like to have the reputation of:

- a. A leader.
- b. A leader.
- c. A leader.
- d. A leader.

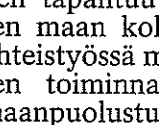
12. The prospect of committing everyday:

- a. The prospect of committing everyday.
- b. The prospect of committing everyday.
- c. The prospect of committing everyday.
- d. The prospect of committing everyday.

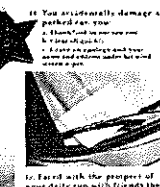
13. Your attitude in a competition:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

14. At a party someone suggests:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

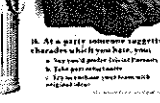
15. You accidentally damage a parked car:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

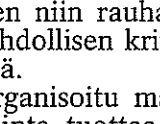
16. If you had to choose a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

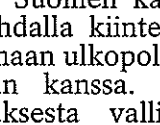
17. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

18. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

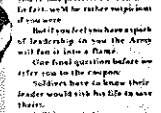
19. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

20. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

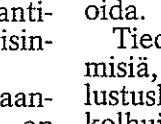
21. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

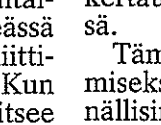
22. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

23. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

24. You are a leader:

- a. You are a leader.
- b. You are a leader.
- c. You are a leader.
- d. You are a leader.

Still interested?

For more information please contact an Army Officer please telephone 011 214 214 or post the coupon.

Name: _____

Address: _____

Postcode: _____

Date of birth: _____

Service: _____

Army Officer

"Ota selville, oletko johtaja-ainesta ennen kuin elämä pakottaa sinut käskettäväksi."

Näin kehottaa Englannin armeijan rekrytointikampanjaan kuuluva ilmoitus, joka perustuu 17 testikysymykseen. Ilmoitustekstin mukaan edellytykset kasvavaa hyväksi upseeriksi ovat hyvät, jos alalle pyrkivä henkilö on rehellinen, aloitekykyinen, huumorintajuinen ja oikeudenmukainen alaisiaan kohtaan.

västi kokemusta, riittävästi tietoa ja enemmän kuin riittävästi henkilökohtaista halua sitoutua työn alla olevaan projektiin.

Mutta tämä ei riitä. Lisäksi tarvitaan sellainen toimeksiantaja, joka on valmis luottamaan työryhmäänsä, viestintänsä luojaan. Toimeksiantajan on oltava vaativa, mutta samanaikaisesti hänen on annettava projektivastuulliselle ryhmälleen riittävästi vapautta. Myös hänen on osattava nöyrytyä ja pidettävä mielessä se, miksi hän ylipäätensä on päättänyt kääntyä ammattilaisten puoleen omassa tilanteessaan.

Markkinaviestinnän taso on aina heijastusta mainonnatekijöiden ja toimeksiantajan välisen suhteen laadusta.

Meillä on taipumusta unohtaa tämä seikka liian usein.

Hyväksytyn turvallisuuden markkinointia

Miten tämä kaikki sitten liittyy maanpuolustukseen?

Aloittakaamme melkein alusta ja kysykäämme, mitä maanpuolustus itse asiassa on. Oman määritelmäni mukaan se on itsenäisen valtion tietyllä tavalla organisoimaa kansalaistoimintaa, jolla pyritään valtion suvereniteetin lou-

kaamattomuuden ja kansalaisten fyysisen turvallisuuden varmistamiseen niin rauhan-tilassa kuin mahdollisen kriisin-kin yhteydessä.

Se, mitä organisoitu maanpuolustustoiminta tuottaa, on ennen muuta turvallisuutta. Tämä turvallisuuden tuottaminen tapahtuu Suomen kaltaisen maan kohdalla kiinteässä yhteistyössä maan ulkopoliittisen toiminnan kanssa. Kun maanpuolustuksesta vallitsee hyvin suuri yksimielisyys, kuten on laita Suomen kohdalla, tämän toiminnan hyväksyttävyyden puolesta ei juuri tarvitse tehdä markkinointityötä.

Viestinnän merkityksen voisi siis unohtaa?

Ei suinkaan.

On ehkä niin, että maanpuolustustyön mielekkyyden puolesta ei tarvitse kampanjoida kovinkaan voimakkaasti. Useimpien mielipidetutkimuksienkin mukaan puolustusratkaisuumme luotetaan ja siihen suhtaudutaan myönteisesti kaikissa kansalaispiireissä. Meillä ei siis näytä olevan perustavaa laatua olevia ongelmia tässä suhteessa.

Mutta sen sijaan puolustuskykyämme kohtaan ei välttämättä tunneta sellaista luottamusta, jonka nykytilanne ansaitsisi. Mahdollisuksiimme itsemme puolustamiseen saatetaan epäillä, varustuksemme tasoa saatetaan arvostella

ja reserviläisarmeijamme pelotevaikutusta saatetaan aliarvioida.

Tiedän, että on olemassa ihmisiä, joiden luottamus puolustuskykyymme on kokenut kolhuja varusmiesaikana ja palautunut korkealle tasolle vasta ensimmäisten reservin kertausharjoitusten yhteydessä.

Tämän turhan kuulun täyttämiseksi voidaan myös viestinnällisin keinoin tehdä paljon. On vain tiedettävä, miten.

Toistaiseksi, ei ole tiedetty eikä osattu.

Ammattiarmeijoiden sotilaskulttuurin siviilin silmin

Suomalaisessa maanpuolustustoiminnassa ei sodanjälkeisellä kaudella ole juurikaan panostettu markkinaviestintään. Tiedotukseen sinänsä kylläkin.

Eräänä syynä on ehkä se, että perinteemme tällä alueella on meillä selvästi lyhyempi kuin muualla. Toisena syynä on ehkä se, ettei markkinaviestinnän merkitystä ole pidetty kovin suurena poikkeuksellisen maanpuolustusmyönteisen kansalaismielipiteen vallitessa. Kolmantena syynä on saattanut olla se, ettei markkinaviestinnän tehon osana tiedotustoiminnan ko-

SUOMALAISENA VARUSMIEHENÄ HÄN TEKEE TODELLISTA RAUHAI

K

Mieluummin omat
kuin vieraat.

Sota ei ole ihanaa

Rauhantyyötä
armeijassa?

Ottaa päähän,
mutta kunto nousee!

"Pojasta tehdään mies"

Ne esimiehet.

konaisuutta ole ehkä riittävästi luotettu.

Joka tapauksessa mainonta ja maanpuolustus ovat osoittautuneet iskukykyiseksi pariksi esimerkiksi sellaisissa maissa, joissa puolustusjärjestelmä nojaa ammattiarmeijaan. Tällainen ratkaisuhan vaatii tuekseen mm. tehokasta ja ammattitaitoisesti hoidettua rekrytointitoimintaa. Monet parhaista englantilaisista ja amerikkalaisista maanpuolustusaiheisista mainoskampanjoista ovat kuuluneetkin merkittäviin rekrytointiprojekteihin.

Ehkä tällaisesta taustasta johtuen englantilainen tai amerikkalainen sotilasmainonta on silloin tällöin valinnut ratkaisukseen eräänlaisen vertailun sotilas- ja siviiliuran välillä. Kun armeijaa on saatettu tarkastella siviilinäkökulmasta, on päästy siihen, että sotilasmaailma ei enää esiinny pelkästään omana suljettuna maailmanaan, vaan sitä on voitu tarkastella ja tulkita ulkoapäin. Näin on laskettu erästä varsin olennaista ymmärtämiskynnystä.

Suurten ammattiarmeijoiden rekrytointitarve on tietenkin yksi merkittävä selitys sille, että Englannin ja Yhdysvaltain kaltaisissa maissa maanpuolustusaiheinen mainonta

on kehittynyt varsin korkealle tasolle. Näissä maissa sotilasorganisaatiot ovat jo vuosikymmeniä hyödyntäneet kaupallisissa toimistoissa suunniteltua erittäin tasokasta markkinaviestintää.

Samanaikaisesti on rekrytointitehtävän ohella saatettu tuoda suuren yleisön tietoisuuteen myös muita mielikuvallisia näkökohtia kyseisen maan puolustusratkaisusta. Tätä viestintästrategiaa voisi verrata pitkäaikaiseen yrityskuvan rakentamiseen: ts. lukevalle yleisölle välitetään armeijan tulkinta maan turvallisuuspolitiikasta ja sen hoidosta.

Tällaisen viestintätarpeen tyydyttämiseen olisi nähdäkseen myös meillä aihetta – puolustusmyönteisestä kansalaismielipiteestä huolimatta. Maan puolustamisen tarve ja sen oikeutus ei saisi koskaan olla pelkkä omin mielipidetutkimuksin varmistettu itsensänselvyys.

Suomalaista pioneerihenkeä tiedotusrintamalla

Suomessa maanpuolustukseen liittyvää virallista kampanjointia markkinaviestinnän menetelmin on harrastettu kansainvälisesti ottaen hyvin vähän.

Sodanjälkeisiltä vuosikymmeniltä voidaan löytää vain muutama esimerkki Puolustusvoimien tilaamasta ilmoituksesta, joka on julkaistu maksetulla paikalla sanoma- tai aikakauslehtimediassa.

Mielenkiintoista kyllä joitakin esimerkkejä maanpuolustusaiheisesta mainonnasta on löydettävissä korkeimman valtakunnallisen tason alapuolelta, esimerkiksi joukko-osastojulkaisuista. Tässä suhteessa Uudenmaan jääkäripataljoona ja sen kilta on mielestäni toiminut ansiokkaasti ja uusia uria aukoen lähinnä oman joukko-osastolehtensä kautta. Julkaisu valittiin lajissaan maan parhaaksi vuoden 1986 vertailussa.

Uudenmaan Jääkäriissä julkaistut neliväriset keskiaukeamat ovat nähdäkseen kaikessa ennakkoluulottomuudessaan ja rohkeudessaan parhainta maanpuolustusaiheista markkinaviestintää, mitä olen sattunut näkemään. Ne edustavat sellaista linjaa ja näkemystä, jonka uskon tulleen huomioiduksi myös Puolustusvoimien tiedotuksellisesta linjasta vastaavalla tasolla.

1986 Uudenmaan Jääkäriissä julkaistiin taitettu keskiaukeamailmoitus, jonka otsikkona oli kysymys "Tiesitkö, että tämä mies osallistuu maan

TYÖTÄ, JOKA PÄIVÄ.

Amelja sotilaalisena kokemuksena.

Meillä on kansanarmeija

Uudenmaan Jääkärit ovat Avoim koulutuksen käynnistäneet ensi kerran. Tässä on kuva koulutuksen käynnistämisestä.

Joukko on ollut täällä, jolla on miehen väkensä onneksi. Tämä on koulutuksen käynnistäminen. Synkän näköiset miehet ja muut koulutuksen käynnistämisestä.

En epäisi mukautusta ei ole kukaan käynnistänyt. Tämä on koulutuksen käynnistäminen. Synkän näköiset miehet ja muut koulutuksen käynnistämisestä.

Koulutuksen käynnistäminen on koulutuksen käynnistäminen. Synkän näköiset miehet ja muut koulutuksen käynnistämisestä.

mahtavimpaan rauhanmarssiin?' Todellista rauhantyötä tekevänä suomalaisena varusmiehenä esiintyi tuolloin varusmiespalvelustaan suorittava uimahyppääjämme Juha Ovaskainen. Ilmoituksen veratraton pitkä teksti oli mainonnan suunnittelijan henkilökohtainen tilitys niin varusmiespalveluksen kansallisista kuin sen henkilökohtaisistakin merkityksistä mahdollisimman selväkielisesti ja nykyaikaisesti esitettynä.

Ilmestyessään tämä tyylliltään yhteiskunnallista mainontaa edustava ja graafisen suunnittelunsa osalta laadukas keskiaukeamailmoitus herätti suurta huomiota niin Puolustusvoimien sisällä kuin suuren yleisönkin keskuudessa. Sitä kommentoitiin ja analysoitiin esimerkiksi sanomalehti Liiton sivuilla marraskuussa 1986. Liiton artikkelissa todettiin mm., että 'varusmiehen arvostuksen luomisessa ja ylläpitämisessä mainonnan keinot ovat paitsi sallittuja myös kaittava'.

Uutta lähestymistapaa kohtaan tunnetusta kiinnostuksesta ja innostuksesta kertoo sekin, että Suomen Reservinupseeriliitto tilasi varusmiehen arkipäivän rauhantyöstä kertovasta ilmoitusliitteestä merkittävän lisäpainoksen. Sitä

hyödynnettiin paikallisyhdistysten järjestämissä tietoisuuskampanjoissa ja informaatiotilaisuuksissa, joiden yhteydessä viesti kohdistettiin tuleviin varusmiehiin. Eripainoksen kansilehteen painettiin lisäksi lyhyt varusmiesikäisen nuoremiehen epävarmuuden tunteja rauhoittava teksti, jonka otsikossa todettiin: 'Olet ehkä ensikertalainen mutta et suinkaan ensimmäinen.'

Reservinupseeriliitto oli tyytyväinen uuden lähestymistavan tehoon ja sen vastaanottoon niin nuorempaa ikäkaudelta edustavassa pääkohderyhmässä kuin sen ulkopuolella-kin.

Uudenmaan Jääkäri-lehdes-ssä markkinaviestintään usko-va hehku jatkui voimakkaana myös tämän ensimmäisen menestyksen jälkeen. Keski-aikeamailoituksin markkinoitiin mm. uutta jääkäritaloa ja 1986 julkaistiin uusi, hieman haastavampaa linjaa edustanut ilmoitus otsikolla 'Kielletty alle 18-vuotiailta'. Ratkaisu perustui elokuvaohjaaja Jouko Suikkarin erinomaiseen ja visuaalisesti vaikuttavaan värikuvaan, joka oli otettu Syn- dalenissa varhaisen auringon- nousun aikaan kolmen maas- topukuisen taistelijan erottues- sa dramaattisessa valossa aamu-usvan seasta.

Teksti oli aikaisemmista rat- kaisuista poiketen hieman ko- vempi: siinä haluttiin koros- taa joukko-osaston vaativaa ja tinkimätöntä henkeä ja teh- dä porukkaan pääsystä arvo- kas asia omiin palvelussuori- tuksiin vakavasti suhtautu-ville tuleville tai palveluksessa oleville varusmiehille. Silti tyyllissä, joka oli sinänsä haas- tavan ponteva ja mieskuntoi- suutta korostava, haluttiin välttää turhaa 'ramboilua'.

Ilmoitukseen liittyvällä kup- pongilla lukijalla oli mahdolli- suus ottaa yhteyttä Uuden- maan Jääkäripataljoonaan osoittaakseen joko palvelus- paikkakiinnostustaan tai jo kansalaisvelvollisuutensa suo- rittaneen tapauksessa halutes- saan mukaan jatkuvasti akti- voituvan kiltatoimintaan.

Markkinaviestinnällistä lä- hestymistapaa on sovellettu myös Kylkiraudan sivuilla, vieläpä varsin äskettäin. Vuo- den 1988 viimeisen numeron keskiaukeamailmoituksessa tuotiin esille upseerin ammat- tia tavalla, joka on meidän oloissamme uusi mutta maail- malla jo sangen yleinen.

Tosin meilläkin on erityises- ti viime vuosina voimakkaasti yleistynyt sellainen yhteiskun- nallinen kampanjointi, jossa tietyn ammattiryhmän työn- kuvaa ja näkökulmaa tuodaan

Kylkiraudan valokuvauskilpailu

Vuoden 1988 Kylkiraudan valokuvauskilpailun voitti majuri Pertti S Hartikainen Riihimäeltä. Hän lähetti kilpailuun kaksi kuvasarjaa aiheesta "UPSEERI TYÖSSÄÄN". Julkaisemme näytteen toisesta kuvasarjasta, joka käsittelee ampumakouluttajan arkipäivää.

Onnittelemme voittajaa!

Majuri Kalervo Sipi sai toisena upseerina Suomessa nimityksen senaattoriksi, oikeuden elinikäiseen toimintaan nuorkauppakamarissa.

JC – Nuoret kansalaiset

”Nuorkauppakamarilaiset ovat nykyisen sijoitusyhteiskunnan juppeja, joiden toiminnan ainoana tavoitteena on hauskanpito. He ovat vielä liian nuoria päästäkseen Kauppakamariin, mutta ovat koko ajan sinne pyrkimässä. Jäseneksi pääset vain, jos olet vankesti tekemisissä rahan kanssa.” – Edellä oleva vääristynyt kuva nuorkauppakamarista ja sen toiminnasta on melko yleinen. Pyrin tällä kirjoituksella ni poistamaan tuon itsellenikin ennen totuuden selviämistä olleen harhakuvan.

Runsaan viiden vuoden JC-uran jälkeen voin vain todeta, että lähdin mukaan liian myöhään. Sinä, alle nelikymppinen lukijani, varo ettei Sinulle käy samoin. Lue tämä juttu, ihastu järjestöön ja liity siihen aktiiviseksi jäseneksi! Jos haluat laajentaa näkemyksiäsi, kouluttaa itseäsi ja hankkia hyviä ystäviä, nuorkauppakamaritoiminta tarjoaa siihen erinomaiset mahdollisuudet. Päivääkään en vaihtaisi pois!

Mikä on nuorkauppakamari?

Nuorkauppakamari on elinkeinoelämän ja julkisen hallinnon palveluksessa työskentelevien tai siitä kiinnostuneiden alle 40-vuotiaiden henkilöiden koulutus- ja kouliintumisjärjestö. Yhdistyksen tarkoituksena ei ole toiminnallaan tuottaa siihen osallisille voittoa tai muuta välitöntä ta-

Nuorkauppakamaritoiminnan juhlahetkiä – kuvassa oikealta Suomen kansallinen puheenjohtaja 1988 Masi Paunu, puheenjohtaja v. 1987 Harri Kainulainen ja tuore senaattori n:o 42013.

loudellista ansiota. Nuorkauppakamari on poliittisesti puolueeton.

Nuorkauppakamari on ensisijaisesti jäsentensä – JC (Junior Citizens – lausutaan jii-see tai englantilaisittain jaycee) – koulutusjärjestö ja toissijaisesti vaikuttajajärjestö. Koko harrastukselle tunnusomaista on periaate ”Learning by doing – Tekemällä oppii”.

Suomen Nuorkauppakamari ry:n viime vuoden kansallinen puheenjohtaja Harri Kainulainen kiteyttää JC-toiminnan oivallisesti seuraaviin lauseisiin, joihin yhdyn täysin:

”Mielestäni nuorkauppakamaritoimintamme syvin olemus on siinä, että se koulii

meistä jokaisesta parempia ihmisiä, esimiehiä, johtajia. Se luo haasteita ja panee ottamaan vastuuta. Samalla se avartaa näkemystämme, johdattaa meitä kansainvälistymään, synnyttää elinikäisiä ystävyysuhteita ja tempaa mukaansa myös perheemme. Tässä toiminnassa on sitä jotakin, jonka puolesta kannattaa työskenellä.”

Näin se toimii

Paikalliset nuorkauppakamarit kuuuvat Suomen Nuorkauppakamarit ry:een. Se taas kuuluu keskusliittona kansainväliseen Jaycees International Inc. – järjestöön (JCI). Suomen kamarien jäsenmäärä on

Messut ovat monella kamarilla talousprojektina – tuokiokuva Tuusulan Messujen toiminnallisesta näytöksestä.

lähes 4000 ja koko JCI:n jäsenistö ylittää jo puoli miljoonaa 80 eri maassa ympäri maailmaa.

Kamaritasolla asioita hoitaa hallitus, joka valitaan vuodeksi kerrallaan. Tässä järjestössä saa ylipäättänsä hallitus- ja muita tehtäviä aivan ylimpään tasoon saakka hoitaa vain kerran ja toimikausi on yksi vuosi.

Pääosa JC-toiminnasta tapahtuu erilaisten projektien muodossa. Projekteja varten hallitus nimeää omat ryhmänsä, jotka vastaavat asiasta alusta loppuun.

Nuorkauppakamari ei keskity ainoastaan työelämään ja koulutukseen, vaan kiinnittää huomiota myös sosiaaliseen kanssakäymiseen. Erilaiset retket, vierailut ja juhlat, niin paikallisella, kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla, kuuluvat toimenkuvaan. Tämä mahdollistaa koko perheen osallistumisen. Perhekeskeisyys on JC-hengelle hyvin tärkeä.

Jäsenyhdistykset lähettävät vuosittain edustajansa kansallisiin keskusliiton vuosi- ja vaalikokouksiin. Nämä ovat samalla myös tasokkaita koulutus- ja yhdessäolotilaisuuksia. Syyskokous valitsee kansallisen puheenjohtajan, vara-

puheenjohtajan sekä kolme lohkojohtajaa ja 8–12 varsinaista jäsentä käsittävän hallituksen.

Toiminta jakautuu niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla neljään eri lohkoon:

- yksilötoiminnan lohko
- jäsenyhdistystoiminnan lohko
- yhteiskuntatoiminnan lohko
- kansainvälisen toiminnan lohko

Kansallinen keskusliitto – ja mikä ettei myös tavallinen rivi-JC – osallistuu kansainvälisen JCI:n tilaisuuksiin, joista huomattavin on maailmankongressi eli yleiskokous marraskuussa. Tänä vuonna maailmankokous pidetään Sydneysä Australiassa.

Kansainvälisellä tasolla Suomi on tänä päivänä yksi maailman johtavista nuorkauppakamarimaista. Tämän arvion ovat esittäneet JCI:n johtavat henkilöt perustaen käsityksensä Suomen monivuotiseen aktiiviseen sekä monipuoliseen kotimaiseen ja kansainväliseen toimintaan mm koulutuksen alalla.

Liittymäkohtana Kauppakamariin on se, että Nuorkauppakamarit ry on jäsenenä siinä.

Kouliintumista

Toimimalla nuorkauppakamarijärjestössä jäsenenä on mahdollisuus oppia uusia asioita sekä kehittää harjoittelemalla kykyjään ja taitojaan, kouliintua. Koulutus tähtää mm seuraavien valmiuksien kehittämiseen: suullinen esitystaito, tehokas johtaminen, tehokas kirjoittaminen, luova ajattelu, riskien hallinta, päätöksentekotekniikat, ihmissuhteet jne. Kouluttajat ovat alansa huippuja, eivätkä hinnat ole päätä huimaavia.

Senaattorius

JC-toiminnassa ansioituneille jäsenille voidaan antaa arvoniemi Jaycees International Senator, mikä samalla oikeuttaa Junio Chamber International Senate in Finland'in jäsenyyteen. Esityksen arvionimen myöntämisestä tekee keskusliiton tai jäsenyhdistyksen hallitus. Arvonimen myöntää lopullisesti JCI:n puheenjohtaja kansallisen puheenjohtajan esityksestä. Tämän kunnianosoituksen saa vuosittain noin prosentti jäsenistöstä. Suomen senaatin jäsenmäärä on tällä hetkellä hieman yli 600.

Totesin johdannossa olleeni pahoillani, että pääsin mu-

kaan nuorkauppakamaritoimintaan liian myöhään. Itse asiassa tämä pelko poistui kohdaltani viime ykskynä. Ylätyksekseksi minulle myönnettiin senaattorin arvo ja sain niinmuodoin elinikäisen valtakirjan nuorkauppakamaritoiminnassa.

Senaattorit eivät enää ole nuorkauppakamarin jäseniä, mutta ovat oikeutettuja osallistumaan keskusliiton tai sen jäsenyhdistysten tilaisuuksiin – kunniavieraana. Sama pätee kansainvälisellä tasolla.

Miten pääsen jäseneksi?

Myös alle 40-vuotiaat julkisen hallinnon palveluksessa olevat henkilöt voivat olla nuorkauppakamarin jäseniä. Näin ollen tarjoutuu meille upseereille mahdollisuus kehittää itseämme, avata ovia ulkomaailmaan ja hankkia hyviä ystäviä samanikäisistä siviilissä.

Kamarin yleinen kokous valitsee jäsenet hallituksen yksimielisestä esityksestä. Valtaosalla kamareista on käytössä myös koejäsenyysmenetelmä, joka tarjoaa mahdollisuuden vuoden tarkkailla ja sitten lähteä mukaan täysin uoin tai vetäytyä kunniallisesti kuviosta.

Mikäli olet halukas liittymään tähän järjestöön, on Sinun parasta vain yksinkertaisesti ottaa yhteys kotiseutusi tai lähipaikkakuntasi nuorkauppakamarilaisiin. Loppu hoituu sitten lähes itsestään. Me upseerit olemme kyllä yhdistystoiminnassakin maineellamme niin luotettavia, että mukaan pääsyssä ei varmasti tule olemaan vaikeuksia.

Nuorkauppakamarin johtavia periaatteita on, että jokaisen jäsenen edellytetään osallistuvan aktiiviseen toimintaan. Tästä aktiviteetista riippuu myös se, mitä saat irti toiminnasta. ”Paperijäsenille” nuorkauppakamari ei anna yhtään mitään.

Jäsenyys edellyttää myös halua ja kykyä yhteistyöhön.

Nuorkauppakamarilaiset ovat monessa mukana – Toivotaan, Toivotaan ohjelman ampumahiihtoviestin lähtö. Tällä tempauksella hankittiin MS-potilaille rahaa yli kymmenen tuhatta – jokainen ohilaukaus maksoi 200 markkaa.

Vain yhteistyöllä, toinen toisiltaan oppien, voi jäsen parhaiten hyödyntää järjestön tarjoamat mahdollisuudet. Siihen liittyy myös vilpitiön auttamishalu.

Näin se alkoi

Vuosisadan alussa sai Yhdysvalloissa Missourin osavaltion St.Louisissa Henry Giessenbierin ajatuksen. Hän halusi rakentaa yhteiskuntaansa, mutta tajusi yksin olevansa voimaton. Hän keräsi joukon nuoria miehiä ja perusti vuonna 1915 yhdistyksen, joka pian sai nimekseen Junior Citizens – Nuoret kansalaiset.

Giessenbierin ajatukset levisivät Yhdysvalloissa ja pian kansalliset nuorkauppakamarilaiset tunsivat tarvetta perustaa maailmanlaajuisen yhteistyöelimen. Vuonna 1944 Mexico Cityssä kokoontui yhdeksän nuorkauppakamari-maata ja kansainvälinen toiminta alkoi. Nyt järjestö on voimakkaasti kasvava ja leviävä, toimiva nuorkauppakamarijärjestö.

Nuorkauppakamaritoiminta alkoi Suomessa varsinaisesti vuonna 1956, jolloin perustettiin Helsingin ja Tampereen kamarit. 1957 syntyi Suomeen keskusliitto, joka vuodesta 1971 lähtien on kantanut nimeä Suomen Nuorkauppakamarit ry.

Jäsenyys on henkinen sijoitus

Mielestäni jäsenyys nuorkauppakamarissa on henkinen sijoitus parhaasta päästä ollen samalla erinomainen tapa hyödyntää vapaa-aikaa. Tämän ovat siviilimaailmassa havainneet myös monet työnantajat. He kannustavat nuoria esimies- ja johtavassa asemassa olevia toimihenkilöitään haakeutumaan nuorkauppakamariin.

Sama pätee myös meihin kadettiupseereihin. On aika ryhtyä aukomaan ovia ulos omista ympäröistämme. Tähän tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden JC-toiminta. Nopea vuosittain ilmestyvän JC-matrikkelin selaus osoittaa, että tänä vuonna on nuorkauppakamaritoiminnassa yhteensä 26 sotilasta. Meitä senaattoreita on upseerikunnassa kaksi.

Miten sitten saan parhaan hyödyn? Kysymys on aktiivisesta halusta osallistua, vuorovaikuttaa. Positiivinen asennoituminen on suuri avu. Haasteita tulee haluta ja tilaisuuksiin tulee tarttua. Ei kannata olla turhan vaatimaton, sillä ihminen osaa jos vain haluaa. Ainakin oppii. □

Majuri Yrjö Kukko toimi vuosina 1985–1988 sotilasasiantuntijana Suomen ETYK-valtuuskunnassa.

Suomalainen upseeri ETY-prosessissa

Suomalaisia upseereita on osallistunut asiantuntijoina Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöprosessiin (ETYK) jo sen valmisteluvaiheista 1970-luvun alusta alkaen. Heitä olivat muiden muassa Aarno Koivisto, Pentti Laamanen ja Pentti Lehtimäki. Everstiluutnantti Pentti Laamanen toimi tuolloin pisimpään, eli runsaan vuoden, Suomen valtuuskunnan sotilasasiantuntijana Genevessä. Useilla upseereilla on muistoja toiminnasta yhteysupseerina ETYK:n päätössiakirjan allekirjoitustilaisuudessa Helsingissä heinäkuussa 1975, jolloin ETY-prosessin ”peruskivi” muurattiin.

Pysyvä suomalaisen sotilasasiantuntijan rooli loi puitteitaan majuri Kimmo Lehtosuo osallistuessa sekä ETYK:n ensimmäiseen (Beograd 1977–78) että toiseen (Madrid 1981–83) seurantakokoukseen. Komentaja Jussi Lähteinen jatkoi majuri Lehtosuo työtä osin jo Madridissa ja vuodesta 1984 alkaen ensimmäisessä, pelkästään sotilaalista turvallisuutta käsitelleessä ETYK:n seurantatapahtumassa eli Tukholman luottamusta ja turvallisuutta lisääviä toimia ja aseidenriisuntaa Euroopassa käsitelleessä konferenssissa (EAK).

Seurantatapahtuma on seurantakokousten välille ajoitet-

tu edellisessä seurantakokouksessa päätetty kokous tai konferenssi.

Tukholman konferenssi saavutti menestyksekkään tuloksen syyskuussa 1986 ja se aloitti jatkuvan prosessin, jonka seuraavasta vaiheesta on neuvoteltu ETYK:n seurantakokouksessa Wienissä marraskuusta 1986 alkaen.

Tämän kirjoituksen kirjoittaja toimi Tukholmassa Suomen valtuuskunnan toisena sotilasasiantuntijana vuoden 1985 alusta alkaen. Tukholman konferenssin työn keskeydyttyä jatkoin Wienin seurantakokoukseen nimetyn Suomen valtuuskunnan sotilasasiantuntijajäsenenä marraskuun alusta 1986 aina vuoden 1988 heinäkuun loppuun asti.

Helsingin päätössiakirjan astuttua voimaan on pysyvässä ETYK-sotilasasiantuntijan tehtävässä tähän mennessä toiminut kolme upseeria. Neljäs, majuri Matti Hyppönen, jatkaa parhaillaan työtä Wienin seurantakokouksessa. Komentaja Jussi Lähteinen on marraskuun alussa ryhtynyt hoitamaan sotilasasiantuntijan tehtäviä Wienissä kommodoriksi ylennettynä.

ETYK:n sotilaallinen ulottuvuus laajentunut.

Tietämys ETYK:n sotilaallisen turvallisuusulottuvuuden taustoista ja ETYK:n sotilasasiantuntijan työstä ei ymmärrettä-

vistä syistä ole ehtinyt levitä laajempaan tietoisuuteen. Työn tulosten vaikutus on jo toki kouriintuntuvasti meilläkin todettu. Suomalaiset upseerit ovat osallistuneet ulkomailla tarkkailutehtäviin keskimäärin 17 sotaharjoituksessa vuosittain. Kotimaassa järjestettiin ETYK-tarkkailuohjelma Tuisku-88:ssa.

Sotilasasiantuntijan työkenttä

Mitä tehtäviä sotilasasiantuntija tekee? Mitä sisältyy hänen työpäiväänsä? Miten asioita seurantakokouksessa tai tapahtumassa käsitellään? Näitä kysymyksiä esitetään usein keskustelun kääntyessä sotilaan rooliin ETYK:ssa. Tyhjentävää ja yksiselitteistä vastausta ei ole kuitenkaan helppo antaa.

Yleiset lähtökohdat Suomen sotilasasiantuntijan työlle löytynevät, kun miettii seuraavien ETYK:lle ominaisten tunnuspiirteiden sisältöä ja merkitystä:

- ETYK:ssa on kyse 35 suureen maan välisistä neuvotteluista,
- sotilaallinen turvallisuus liittyy olennaisena osana osallistujamaiden kansallisiin intresseihin,
- vaikka ETYK-neuvottelut käydään sotilasliittoutumien ulkopuolella niin 16 ETYK:n osanottajavaltiota kuuluu Pohjois-Atlantin liittoon ja seitsemän Varsovan liittoon,

- yhdeksän maata muodostaa puolueettomien ja sitoutumattomien maiden ryhmän (NN-ryhmä: Itävalta, Suomi, Ruotsi, Sveitsi, Jugoslavia, Liechtenstein, Kypros, San Marino, Malta), joka toimii vain ETYK-yhteyksissä,
- ETYK-prosessin keskeinen asema Suomen ulkopolitiikassa.

Tasavallan Presidentti nimittää ETYK-neuvottelujen Suomen valtuuskunnan, jonka pysyvä jäsen myös sotilasasiantuntija on. Esimerkiksi Wienin seurantakokouksessa Suomen valtuuskuntaan kuuluvat suurlähettiläs, kolme ulkoasiainneuvosta ja sotilasasiantuntija. Hallinnollisesti on perustettu suurlähetystöä vastaava erityisedustusto, jossa valtuuskunnan lisäksi työskentelee kolme sihteeriä ja vahtimestari. Sotilasasiantuntijalla on asemamaassa diplomaattinen koskemattomuus ja oikeudet. Hänet akkreditoidaan vain ETYK:iin. Akkreditointia ETYK-tapahtuman pitomaa-
han ei tarvita. Tämän seurauksena esimerkiksi sotilasvirkapukua käytetään vain poikkeustapauksissa. Tukholman konferenssissa virkapuvussa esiinnyttiin vain kerran, ja silloinkin epävirallisessa edustustilaisuudessa.

Kahvikeskusteluista täysistuntoihin

ETYK-työviikon rakenne riippuu konferenssin työvaiheesta (aloitus-, luonnostelu-, loppuasiakirjan kokoamis- ja viimeistelyvaihe). Viikko aloitetaan yleensä 35 maan työryhmäkokouksilla ja päätetään perjantain täysistuntoon suurlähettilästasolla. Työryhmäkokouksille on varattu aikaa sekä aamupäivällä (10.30–13.00) että iltapäivällä (15.00–18.00). Täysistunto pidetään yleensä 10.30–13.00 välisenä aikana. Kokousten ulkopuolelle jäävä aika käytetään valtuuskuntien sisäiseen työskentelyyn, epävirallisiin pienryhmäkokouksiin (esim. NN-ryhmä, NATO-maiden ryhmä, VI:n maiden ryhmä),

Wienin seurantakokouksen pitopaikka AUSTRIA CENTER Tonavan rannalla Itävallassa.

työlounaisiin ja erityyppisiin edustustilaisuuksiin. Neuvottelujen edistyessä siirrytään entistä enemmän niin sanottuihin epävirallisiin työmuotoihin. Näitä ovat NN-ryhmästä valittujen koordinaattoreiden johtamat työryhmät, kontaktiryhmät, ”kahviryhmät” ja työskentelyn suunnitteluryhmät.

ETYK:n virallisia kieliä on kuusi, (saksa, ranska, englantti, espanja, italia, venäjä), joille viralliset puheet tulkataan ja viralliset tekstit käännetään. Epävirallisissa kontakteissa käytetään osapuolille sopivinta kieltä, joka useimmiten on englantti. Sotilasasiantuntijatehtävissä on eduksi, jos lisäksi hallitsee myös venäjää, ranskaa ja saksaa. NN-ryhmän neuvottelukieli on englantti.

Suomen sotilasasiantuntijan osuus

Suomen sotilasasiantuntija osallistuu edellä kuvattuihin työmuotoihin roolinsa mukaisesti eli edistäen oman maan-

sa tai NN-ryhmän ehdotusta ja pyrkien myötävaikuttamaan yhteisesti hyväksyttävissä olevien tekstien syntymiseen samalla Suomen turvallisuusedut huomioon ottaen. Merkittävän lisäpiirteen työhön Wienissä antoi Suomelle ensimmäistä kertaa myönnetty tehtävä koordinoida seurantakokouksen sotilaallista turvallisuutta koskevat neuvottelut. Tämä taas vaatii neuvottelujen tarkkaa seurantaa, osapuolten näkökantojen selvittämistä ja osallistumista asi-
antuntijana lukuisiin kokouksiin sekä tapaamisiin yhteistyössä valtuuskunnan johtajan ja/tai turvallisuuskorista vastuussa olevan valtuuskunnan jäsenen kanssa. Esimerkkeinä käytännön toiminnasta voidaan mainita työskentely NN-maiden sotilaallisia turvallisuuskysymyksiä käsittelevän työryhmän kokouksissa ja neuvottelut keskeisten valtuuskuntien jäsenten kanssa. Niin sanotut ”käytäväneuvottelut” ovat myös sotilasasiantuntijoiden jokapäiväistä rutinaa. Konferenssin neuvottelutiloja, oman edustuston tiloja ja ravintoloita käytetään

tapaamisten pitopaikkoina.

Myös sotilasasiantuntijan vaimo osallistuu edustustyöhön järjestämällä puolisonsa kanssa kotipäivällisiä ja vastaanottoja sekä käymällä vastavuoroisesti yhdessä miehensä kanssa päivälliskutsuilla ja vastaanotoilla. Sotilasasiantuntijoiden vaimoilla on muutakin kanssakäymistä kuten yhteisiä lounastilaisuuksia ja tutustumismatkoja.

Arkista aherrusta – diplomaattielämän hohtoa

ETYK:n sotilasasiantuntijan työ edellyttää tarkkaa perehtymistä niin sanottuihin ”etykologisiin” kysymyksiin (ETYK-asiakirjojen sisältö, merkitys ja neuvottelujen taustakehitys), ääretöntä kärsivällisyyttä, erilaisten näkökantojen ymmärtämistä ja yhteistoimintavalmiutta kaikkien osallistujavaltioiden edustajien kanssa. Pohjimmiltaan työ on arkista aherrusta, jossa, tehtävän erikoisesta luonteesta huolimatta, ulkopuolisten kuvittelema diplomaattielämän ”hohdokkuus” tulee vain harvoin esille.

Työssä oppii käytännön neuvottelutaitoa sen moninaisissa muodoissaan ja kielitaito kehittyy. Sivutuotteena ehtii tutustua sijoitusmaahan, sen ihmisiin ja kulttuuriin. Ammatillisesti antoisinta on mahdollisuus perehtyä Euroopan sotilaallisiin turvallisuuskysymyksiin ja työskennellä yhdessä yli 20 maan pysyvien ETYK-sotilasedustajien kanssa Euroopan luottamuksen ja turvallisuuden lisäämiseksi.

Sotilasliittoasetelmat ohittava sotilasedustajien ryhmän yhteenkuuluvuus on osaltaan myötävaikuttanut merkittävien tulosten saavuttamiseen ETYK:ssa. Keskinäistä avoimuutta ja ymmärrystä on voitu lisätä ja syventää. ETY-prosessi on luonut tällekin kehityslinjalle lujan perustan, jonka varaan on mahdollisuuksia edelleen rakentaa. □

TUTKIMUSAPURAHOJA

Kauppaneuvos Werner Hacklinin säätiö upseerikoulutuksen edistämiseksi jakaa tutkimusapurahoja. Ne myönnetään yleensä stipendeinä suoritetusta tutkimustyöstä ja vain poikkeustapauksessa avustuksena tekeillä olevaa, anomuksen yhteydessä tarkoin selostettua työtä varten. Palkittavaksi ja lunastettavaksi esitettävät työt sekä apurahanomukset tulee lähettää säätiön hallitukselle 1.5.1989 mennessä osoitteella

Eversti I Ilmola
Pääesikunnan koulutusosasto
PL 919
00101 HELSINKI

Ote säätiön säännöistä:

2 §

Säätiön tarkoituksena on edistää sotilaallista kokemusta omaavien kyvykkäiden Suomen upseerien mahdollisuuksia seurata sotataidon kehitystä tutkimustyön muodossa. Tätä tarkoitusta se toteuttaa muun muassa

- 1) myöntämällä apurahoja ja stipendejä kotimaassa ja ulkomailla suoritettavia sotatieteellisiä tutkimuksia varten;
- 2) myöntämällä erikoistapauksissa opintoavustuksia ulkomailla tapahtuvaa jatko- tai erikoiskoulutusta varten;
- 3) myöntämällä poikkeustapauksissa apurahoja sotatieteellisille yhdistyksille julkaisu- ja kirjoituspalkkiota taikka muita säätiön tarkoituksiperiä suoranaisesti edistäviä tarkoituksia varten.

Korjauksia merkkipäiväluetteloon 1989

80 VUOTTA

Ervamaa, Mauri Olavi

Kuollut 17.4.1987

50 VUOTTA

Seppänen, Matti Ilmari

sotilasarvo majuri

Laajaniemi, Reino Johannes

syntymäpäivä 4.9.1989

(synt.aika väärin
matrikkelissa)

70 VUOTTA

Huhtanen, Unto

26. kurssi

Nurmela, Eino Kalervo

sotilasarvo everstiluutnantti

Huonekaluasioissa Hattulaa ympäristöineen palvelee

KALUSTE PELTONIEMI

Vanhankirkontie 49-51, Hattula
p. 917-732 91

VAASAN KIVIPAINO KY

Raastuvankatu 54, 65100 Vaasa
Puh. 961-113 490

• Tuoretta kalaa ja säilykkeitä
kotimaisesta kalasta •

OULUNJÄRVEN KALA OY

91760 Säräisniemi, puh. 981-607 723

Konepaja ja Instrumentointi M. KORHONEN KY

Kaakkoiskaari 11
53500 Lappeenranta Puh. 953-602 980

JYLLINKOSKEN SÄHKÖ OY

PL 22
61301 KURIKKA
puh. 964-502 400

RAKENNUSSEPÄT KAURANEN & NIKKINEN

Moreeninkatu 16
53810 Lappeenranta
Puh. 953-267 89

- SÄHKÖSUUNNITTELUA -

Jyväskylä

HELCON OY

Insinööritoimisto

Käenpesä 1, 40630 Jyväskylä 941-616538

Mainoslakkien ja
liikelahjatekstiilien
erikoistehdas

KESKIMÄKI OY

Hmajoki, puh. 964-546 288

oilon &

PL 5, 15801 LAHTI
Puh. 918-576 11

Sähkösuunnittelu ja -urakointi

 SORTAVALAN SÄHKÖ OY
OULU - RAAHE - ROVANIEMI

Liikekeskus, 33470 YLÖJÄRVI
Hälytysnumeromme on 482 341

HOTELLI RAVINTOLA LAMMIN HOVI

16900 Lammi
Puh. 917 132 278

PORA- JA VARAOSAMYynti

AIRI VÄÄTÄNEN

Tammitie 2, 04310 Tuusula
Puh. 240 657, 294 4552, auto 949-401 308

KOKKOLAN OSUUSMEIJERI

Korpintie 6 - 67100 Kokkola 10
Puh. 968-18855

ERIKOISHAMMASTEKNIKKO JUKKA VUORI

Uusikoivistontie 42 A 2
PORI Puh. 939-225 51
- Linja-autoasemaa vastapäätä -

EP-PESULA OY

62100 Lapua
Puh. 387 130 - 387 610

FINNREG OY

Laaksokatu 9, 18100 Heinola
Puh. 910-570 07

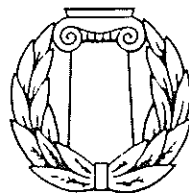

Angelika Turkis

Puutarhakatu 8 Humalistonkatu 7 Turku
Puh. 921-333 261

ARKKITEHTITOIMISTO POSKIPARTA KY

Hallituskatu 20 B 11, 96100 Rovaniemi
Puh. 960-312 770

AKAVA

Erityiskoulutettujen
etujärjestö
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki 52
puh. 90-141 822

– Sähkösuunnittelua – INSINÖÖRITOIMISTO MAUNO AHONEN OY

Rajamännynkuja 5 B, 02710 Espoo
Puh. 90-595 044

PUISTON SÄHKÖ

Ylitie 20 a, 20810 Turku
Puh. 921-350 340

LAATIKKO JA KELATUOTE T. SIIPOLA OY

90830 Haukipudas
Puh. 981-471 341

**AUTOONNE
VAHVAT LÄINÄLILASI**
Teargloss

Vehmaistenkatu 5, 33730 Tampere
Puh. 931-645 200

Keskusosuuskunta Oulun Seudun Sähkö

Kajaanintie 38, 90100 OULU
Puh. 981-226 266

VARATTU

JUUPAJOEN OSUUSPANKKI

Korkeakoski puh. 935-813 11
Salokunta puh. 487 18

KANKAANPÄÄN OSUUSPANKKI

Torikatu 11, 38700 Kankaanpää
Puh. 930-23 420
Niinialon konttori puh. 930-874 36

KOUVOLAN SEUDUN OSUUSPANKKI

Valtakatu 16 Kouvola
Puh. 951-19591

MUROLEEN OSUUSPANKKI

34410 Murole
Puh. 934-60 913

NURMEKSEN OSUUSPANKKI

YPÄJÄN OSUUSPANKKI

32100 Ypäjä, puh. 923-238 71

Soini Talaskivi:

Hattujen sodan tausta ja alkuvaiheet sekä Lappeenrannan taistelu.

Kustannusosakeyhtiö Arkona, Lappeenranta 1988, 63 sivua ja 10 liitettä.

Majuri evp Soini Talaskivi on paneutunut kolme vuotta kestäneessä tutkimuksessa perin juurin Hattujen sodan (1741-43) häpeällisenä pidettyyn Lappeenrannan taisteluun.

Suomen sotavoimain vt. ylipäällikkö kenraaliluutnantti von Buddenbrock oli ryhmittänyt armeijansa kahtena osastona itäräjälle – Haminan Myllykylään ja Marttilaan (Taa-vettiin). Osastojen välisen heikon yhteyden vuoksi (n. 85 km) kenraalimajuri Wrangelin johtama pohjoinen osasto siirtyi Marttilasta venäläisten ahdistaman Lappeenrannan avuksi 23.8.1741. Wrangel ryhtyi taisteluun kaksinkertaista ylivoimaa vastaan vastoin ylipäällikön nimenomaista käskyä ja odottamatta hänen apujoukkojensa tuloa tullen perin pohjin lyödyksi ja joutuen itse haavoittuneena vangiksi.

Sotavankeudesta vapauduttuaan Wrangel syytti taistelukertomuksensa Buddenbrockia Lappeenrannan ja 2000 miehen tappiosta, mikä osaltaan vaikuttikin tämän mestauttamiseen. Tappion todellinen syyllinen – Wrangel, sen sijaan kohosi myöhemmällä urallaan aina sotamarsalkan arvoon 1755.

Tutkimuksen eittämättä suurimpia ansioita onkin juuri se, että sinälään jo unohdettu ja yhtä turha taistelu kuin koko Hattujen sotakin palautetaan tietoisuuteen. Häpeällisenkin tappio voi antaa jälkipolville arvokkaita opetuksia. Tämän taistelun eräs opetus oli se, että armeijamme ja sotataitoamme tulee kehittää omista ei ulkoisista lähtökohdista.

Kirjoittaja on tavoittanut osin vaikeasti saatavat ja varsin niukat alkuperäislähteet – komentajien taiste-

lukertomukset ja päiväkirjat, sekä oleellimmat toisen kähden lähteet. Lähteisiin on suhtauduttu niiden edellyttämällä kriittisyydellä. Paljon on kuitenkin jäänyt oletusten ja oman päättelyn varaan.

Lukijaa hämmentää kirjoittajan tyyli "letkautella" perusteettomasti, josta vain yksi esimerkki... "Siviilivankien kohtelusta ei kerrota muuta, kuin että heidät marssitettiin Viipuriin todisteena suuresta voitosta. Tuskinpa venäläiset silloin olivat sen siivompia kuin vuonna 1945 Berliinissä tai Budapestissä, joten vangeilla varmaan oli ankeat oltavat." – Tämä lienee sitä kirjan takakannessa mainostettua epäsovinnaista historiankirjoitustyyliä.

Tekijä ei saanut allekirjoittanutta vakuuttuneeksi uudesta teoriastaan – "ääneton sopimus", jolla sotatoukista olisi sodanjulistuksesta huolimatta pitäydytty ruhtinatar Elisabetin valtaannousun tukemiseksi.

Liiteosan kartat ovat selkeitä ja informatiivisia. Työn puutteellinen oikoluku, kuten myös viiteapparaatin käyttö ovat silmiinpistäviä.

Ilmeisistä puutteistaan ja epäsovinnaisuudestaan huolimatta kirjoitus sisältää lappeenrannan taistelun mielenkiintoisen analyysin ja asiatietoa 1700-luvun alun sotaväestä ja taktiikasta. Kirjaa on saatavissa kapteeni Ari Kuposelta Lappeenrannasta (953-18456) hintaan 60,- mk.

Tapio Niitynperä

Puolustusvoimien huolto 1918 – 1986

Huoltoupseeriyhdistys ry:n julkaisemana ja Länsi-Savon Kirjapaino Oy:n painamana on ilmestynyt mit-tava historiateos, Puolustusvoimien huolto 1918 – 1986.

Teoksessa huoltoa tarkastellaan eri huoltolajien näkökulmasta. Vain yhdestä huoltolajista kiinnostuneenkin on mahdollisuus saada kokonaiskuva huoltojärjestelmämme kehittämisestä yhteen lukuun tutustu-

malla. Toisaalta yhdestä puolustushaarasta kiinnostuneella on mahdollisuus lukea kunkin luvun kyseistä puolustushaaraa käsittelevät alaluvut ja saada näin kokonaiskuva puolustushaaran huollosta. Pääpaino on kuitenkin selkeästi maavoimien huollossa.

Teoksesta on pyritty saamaan lukijaystävällinen laatimalla se kertovaan muotoon ilman lähdeviitteitä. Käytetyt lähteet on lueteltu kunkin luvun lopussa.

Ensimmäisessä luvussa tarkastellaan huollon johto-organisaatiota ja koulutuksen kehittymistä sekä huollon yleistä toimialaa. Muissa viides-sä luvussa kunkin huoltolajin tarkastelun kulku on sama: organisaatiot ja tehtävät, koulutus ja toiminnan tarkastelu. Alalukujen jäsentely noudattaa kunkin huoltolajin tarpeita ja ominaispiirteitä. Käsitellyt huoltolajit ovat taisteluvälinehuolto, kuljetusala, taloushuolto, lääkintähuolto ja eläinlääkintähuolto.

Sotien aikaisen huollon käsittely on jätetty mahdollisimman vähäiseksi, koska sitä on kirjoitettu talvi- ja jatkosotien historioissa.

Teos on yli 900-sivuinen, mistä valokuvien ja kaavioiden osuus on 15–20 prosenttia. Kirjan koko on 165 mm x 251 mm. Kirja on lankasidottu kluuttikansiin. Taitto on yksipalstainen.

Kirja on perusteos, joka sisältönä puolesta sopii jokaisen sotilaan ja historiasta kiinnostuneen kirjahyllyyn muiden arvosteosten joukkoon.

Teoksen ensimmäinen arviointi, jonka suoritti Sotakorkeakoulun historian opettaja majuri Ilmari Hakala, oli varsin myönteinen. Se on luettavissa Huoltoupseerilehden numerossa 4/88.

Huoltoupseeriyhdistys ry tarjoaa Kyllikiraudan lukijoille Puolustusvoimien huolto 1918 – 1986 -teosta hintaan 120 mk/kpi + lähetyskuluihin 20 mk. Tilaamisen voi suorittaa osoittamalla kirjan hinta ja postikulut pankkisiirtona Huoltoupseeriyhdistyksen tilille PSP 81601 – 6 tai KOP Hki Kasarminkatu 130250 – 3303. Lähetysosoite tulee merkitä selvästi pankkisiirtolomakkeeseen. Kirjan voi myös noutaa itse pääesikunnan huolto-osastolta. Mahdollisiin tiedusteluihin vastaavat majuri Eino Lehtovirta (90 – 1611) tai majuri Esko Pylkkänen (90 – 1611).

Huoltoupseeriterveisin

*Eversti Eino Tirronen
päätoimittaja*

*Everstiluutnantti Martti Kokkonen
Huoltoupseeriyhdistys ry:n
puheenjohtaja*

ONKO HUOMENNA POUTA?

Kutsunta edessä – asevelvollisuuden suorittamisen vaihtoehdot puntarissa

Minun järkeni ja omatuntoni käyvät ideologista keskustelua ruumiillisen minäni istuskellessa kovalla mutta mukavahkolla puutuollilla.

– Järkevänä poikana sinä menet luonnollisesti armeijaan, vai mitä, pikku-Mika? järki sanoo omalletunnolle.

– Miksi menisin? Käsittääkseni armeija on ryhmä sotilaita, ja minä en halua olla sotilas.

– Miksi et? Upseeri ja herasmies!

– Tappaminen on sotilaan punainen lanka. Minä en halua tappaa.

– Olet ymmärtänyt asian väärin. Ei armeijan tarkoitus ole tappaa. Armeijan tarkoitus on turvata rauha.

– Miten armeijat muka edistävät rauhaa?

– Jo olemassaolollaan armeija estää vihollista hyökkäämästä, järki sanoo.

– Eihän pelolla ja väkivallal-

la voida saavuttaa rauhaa. Enintään saadaan aikaan väliaikainen näennäinen rauhallinen tila, joka ennemmin tai myöhemmin varmasti purkautuu verisesti. Ei armeijoita ole olemassa ilman väkivaltaa. Minä en yritä varustautua sodan varalle vaan rakentaa rauhalle.

Minä yritän omassa rajoittuneisuudessani ajatella pidemmälle ja vaikuttaa omalta osaltani siihen, että huomaisimme armeijoiden haitallisen vaikutuksen yhteiskuntaamme. Sodissa ei ole voittajia. Jos sota tulee, me kaikki kuolemme joko tapauksessa. Minä yritän lopettaa syöksykierteen. Meillä on vielä hiukan armonaikaa.

– Miksi me olisimme parempia kuin edeltäjämme?

– En tiedä, minkälaisia me olemme. Mutta me osaamme lentää Kuuhun; miksi me emme osaisi elää rauhassa?

Järki on hetken hiljaa.

– Tuohan on absurdia! Mitä

sinä tekisit, jos isänmaahamme hyökkäittäisiin? Eikö sinussa ole tippaakaan isänmaallisuutta? Etkö sinä halua puolustaa omaa kotiasi?

– Minä olen niin isänmaallinen, että ajattelen, minkälaista Suomessa olisi sodan jälkeen, kun kaikki saatanan patriootit makaisivat kuolleina! omatunto huudahtaa.

– Mitä mieltä sinä olet sotaveteraaneista? järki kysyy ivalisella ja voitonvarmalla äänellä.

– Mikä minä olen arvostelemaan menneitä! Miksi me emme voi yrittää kehittyä, yrittää olla parempia ihmisiä? Meidän on muututtava, ja muutoksen on lähdeittävä itsestämme. Tai kohta sillä ei ole enää väliä.

Ruumiillinen minäni vaihtaa asentoa tuollissa. Silmät katsovat ulos.

– Laskeutukaamme hieman alemmas näistä ajatuspilvistä. →

Kadettikunnan kilpikirjoitus

Maamme lukioiden II-luokkalaisille järjestettiin Kadettikunnan ja Kouluhallituksen yhteistoimin kirjoituskilpailu syys-lokakuun aikana. Tarkoituksena oli asettaa nuoret pohtimaan maanpuolustus-kysymyksiä ja saada sitä kautta palautetta tuon tärkeän ikäryhmän ajatustavoista. Siksi kirjoitusten aihepiiri määritettiin niin, että mielipiteiden esittäminen oli mahdollista, jopa välttämätöntä hyvän tuloksen saavuttamiseksi.

Naisten maanpuolustusvelvollisuus, rauhan turvaaminen maailmassa, asevelvollisuuden suorittaminen, suomalaisuuden merkitys ja maanpuolustusmotiivit olivat nuorille tarjottuja aiheita.

Nykylukioalaisten kiireistä ja tiivistä kilpailuajataulusta huolimatta saatiin opettajien seulonasta valtakunnalliseen esiluen-

taan noin sata hyvää kirjoitusta. Näistä yhdeksän pääsi arvostelulautakunnan käsittelyyn. Kouluhallituksen ylitarkastaja **Pirjo Nallikarin** ja Äidinkielen opettajain liiton toiminnanjohtaja **Mervi Murron** lisäksi olivat raadissa Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri **Antero Karvinen**, Kylkirautalehden päätoimittaja everstiluutnantti **Kari F Jääskeläinen** ja kilpailun ohjaaja komentajakapteeni **Juhani Roppo-**

nen. Lautakunta päätti kokouksessaan jakaa kolme pääpalkintoa ja kolme muuta palkintoa. Kadettikunnan lounasruokailua juhlistettiin 9.12. jakamalla siellä 1 000 markan suuruiset pääpalkinnot voittajille. Niitä olivat saapuneet noutamaan Vantaan Sotungin lukion **Rita Dahl**, Kangasalan lukion **Hannes**

Häyhä ja Helsingin Torkkelin lukion **Mika Koskelo**. Molemmat pojat kirjoittivat asevelvollisuuden suorittamisesta ja **Rita Dahl** käsitteli naisten maanpuolustusvelvollisuutta. **Mike Koskelo** sai lisäksi 500 mk:n lisäpalkinnon dialogian tyyllillisistä ansioista.

Turun, Seinäjoen ja Etelä-Lapin kadettiipiirien puheenjohtajat saivat miellyttäväksi tehtäväkseen luovuttaa muut, 500 mk:n palkinnot **Tuomas Rinteelle** Kupittaaan, **Ville Lehtiselle** Kauhavan ja **Heli Sinervolle** Kemimaan lukiosta.

Palkinnon saavuttaneiden nuorten kirjoituksia on tarkoitus julkaista lehtemme sivuilla tulevalla vuonna.

Kilpikirjoituksen ohjaaja **Juhani Roppo-**

Niihin voi eksyä, järki sanoo sovittelevasti. – Onhan asepalveluksen suorittamisella mahdollinen kasvattavakin vaikutuksensa.

– Luonnollisesti tämänlaatuinen kokemus vaikuttanee useaan ihmiseen, mutta mihin suuntaan se ihmisen persoonallisuutta johtaa, on eri asia.

– Tiedäthän sinä, että armeija tekee miehen. Monelle kaltaisellesi liikaa ajattelevalle nuorukaiselle on hyvä saada vähän kuria ja järjestystä elämänsä. Saada vastauksia kysymyksiin!

– Mitä maskuliinista on jonkin kyseenalaisen auktoriteetin järjestöissä tottelemisessa? Ihmisen ainoa todellinen auktoriteetti on omatunto. Sitä paitsi armeija toteuttaa ”me ajattelemme puolestasi” -mentaliteettia. Tämän ainoaksi kasvattavaksi vaikutukseksi jää jo valmiiksi melko tasapäisten ihmisten valaminen vielä standardisoidumpaan muottiin. Tämä ilmenee loistavasti esimerkiksi hiusten leikkaamisessa tai armeijan vaateustrendissä, pitkäaikaisvaikutuksista puhumattakaan.

– Mutta ei voi kieltää ruumiillisen kunnon kohentumista, järki huomauttaa.

– Jokaisella pitää olla oikeus valita, haluaako hän harjoittaa ruumiinkuria vai ei, omatunto vastaa.

Ruumiillinen minä parantaa asentoa.

– No niin. Sinä olet siis vakaumuksellinen aseistakieltäytyjä. Sinä siis suoritat siviilipalveluksen, järki jatkaa.

– Kuten sanoit, minä olen vakaumuksellinen aseistakieltäytyjä. Mielestäni siviilipalvelus nykymuodossaan on loukkaus ihmisen valinnanvapautta, ihmisen oikeutta kieltäytyä aseista vastaan. Siviilipalvelusmiehet asetetaan alempiarvoiseen asemaan kuin veljet aseissa. Konkreettisemmin ja välittömimmin tämä ilmenee palvelusajan pituudessa. Siviilipalveluksen suorittajat palvelevat isänmaatamme parhaassa tapauksessa yli puoli vuotta enemmän kuin toisinajattele-

vat kollegansa. Siviilipalvelus on rangaistus siitä, että julistaa mielipiteensä.

– Pitäähän sinun jossakin muodossa alistua yhteiskunnan palvelukseen.

– Miksi? omatunto kysyy.

– Kaikki muutkin tekevät sen. Sitä paitsi yhteiskunta on mahdollistanut asuntosi, ruokasi ja opiskelusi. Sinä olet velkaa yhteiskunnalle.

– Minä teen yhteiskunnan olemassaolon mahdolliseksi. Ja jos minusta halutaan saada paljon hyötyä irti eli jos minua halutaan käyttää tehokkaasti hyväksi, olisi viisaampaa antaa minun opiskella rauhassa ja antaa minun maksaa tuota mainitsemaasi absurdia velkaa vasta myöhemmin, jalostetumassa muodossa.

– Siviilipalvelusmiehet tekevät usein työtä, jota muut eivät halua tehdä. Miten me korvasimme tämän työpanoksen, josta on hyötyä esimerkiksi vanhuksille? Kuka tekisi työn? järki kysyy liioitellun tunteellisesti.

– Ne, joilla on siihen kutsu-
musta. Ei apu ole minkään arvoista, jos se saadaan pakkokeinoin. Painotan edelleen, että ihmisten pitäisi yrittää tulla

paremmiksi ihmisinä. Tällöin ei tulisi kysymykseenkään jättää esimerkiksi vanhuksia huomiotta.

– Ihminen on aina ihmiselle susi. Sitä paitsi sinä juokset päätäsi seinään. Pitäisitkö vuoden vankeusrangaistuksesta? Vuosi vailla ihmisarvoa, eristettynä yhteiskunnasta, joka ei tiedä, mitä sinunkaltaisellesi tekisi, järki huudahtaa.

Ruumiillinen minäni liikahdattaa.

– Voin vain sanoa, että he voivat vangita ruumiini mutta eivät sieluani. Surullisinta on, että minut vangitessaan ihmiset vangitsevat osan omastatunnostaan. Vika on meissä itsessämme, ja minä yritän keksiä keinoja parantaa itseäni ja maailmaa.

– Sinä eksyit taas jonnekin. Mitä sinä aiot tehdä kutsuntailmoituksen saavuttua? järki kysyy vaatavasti.

Ruumiillinen minäni hätkähtää rajusti katsellessaan ikkunasta ulos. Omatunto on hiljaa ja rakentelee kaltereita ikkunan eteen. □

**Mika Koskelo
Torkkelin lukio**

Kirjoittajamme, Mika Koskelo Helsingin Torkkelin lukiosta vastaanottaa pääpalkintonsa Kadettikunnan puheenjohtajalta kenraalimajuri Antero Karviselta.

Pääpalkintojen voittajat oikealta Hannes Häyhä, Mika Koskela ja Riita Dahl palkintojen jakotilaisuudessa seuranaan Äidinkielen opettajien liiton toiminnanjohtaja Mervi Murto ja Kadettikoulun johtaja eversti Matti Lukkari.

MIKSI JA MITEN PUOLUSTAN SUOMEA

Hyvin usein ihminen huomaa vasta ulkomailla käydessään, miten tärkeä kotimaa voi olla. New Yorkin Harlemin kurjuuden näkeminen syvensi isänmaallisuudentunnettani ja lujitti rakkauttani kotimaatani Suomea kohtaan. Isänmaallisuudentunne antoi rohkeutta korjata ihmisten epäluuloja. Jokaisen suomalaisen sisimässä tulisi olla tilaa sekä suomalaisuuden- että isänmaallisuudentunteelle.

Olen osa kaunista Suomea. Tunnen, että omistan Suomesta pienen osan. Kuulun suomalaiseen yhteisöön ja haluan sen säilyvän. Tunne pakottaa minut puolustamaan "omaani", niin kuin lintuaitikin puolustaa poikasiaan. Jos minä en puolustaisi, niin kuka sitten?

Tahdon myös suomalaisten tapojen ja kulttuurin säilyvän. Tahdon Suomen kulttuurin omaleimaisuuden säilyvän enkä halua, että kulttuurimme ja tapamme ovat kuin halpa kopio esimerkiksi Yhdysvalloista. Haluan, että sen arvokkaat sanat, kuten sauna ja sisu, kai-

kuvat tulevaisuudessakin aitoina suomalaisuuden tunnussanoina.

Olen myös niin itsekäs ihminen, että haluni puolustaa Suomea johtuu myös toivosta säilyttää nykyinen korkea elintaso ja jopa parantaa sitä. Elintasoamme ei voi monikaan maailmassa ymmärtää tai tietää.

Suomalainen musiikki on saanut myönteistä vastakaikua urheilun rinnalla. Se on erittäin tärkeää, sillä musiikissa on tunnetta ja tunne on lähtenyt "Suomi-perheen" jäseneltä. Osa Suomea tulee esille musiikissa, sävelinä. Kansallisuus vaikuttaa musiikkiin ja sen tulkintaan.

Olen halunnut ja yrittänyt puolustaa Suomea omalla tavallani. Usein välineinä ovat olleet liukkaan kieleni sanat. Olen oikaissut vääriä tietoja ja luuloja ja yrittänyt antaa hyvän mutta totuudenmukaisen käsityksen Suomesta.

Myös minä maksan joskus veroja, jotka menevät Suomen puolustusvoimille. Olen hen-

gessä mukana, kun joku tuttu menee suorittamaan asevelvollisuuttaan. Se on minusta tärkeää, vaikka en naisena voi osallistuaakaan.

Suomalaisten kansanlaulujen ja kansallislaulun laulaminen on jonkinlainen ase ja merkki siitä, että sielussamme roihuaa suomalaisuus. Kuinka hyvältä tuntuikaan, kun hämmästyneet silmäparit kääntyivät meihin niin suuressa maassa kuin Yhdysvalloissa! Lauhin osoittamamme kaipuu kotimaahamme sai kyyneleet jopa miesten jäyhille kasvoille.

Tuntui hyvältä tulla takaisin pieneen Suomeen. Olen kuitenkin huomannut, että kyllä suomalaisuutta ja isänmaallisuutta tarvitaan täälläkin. Täälläkin joutuu puolustamaan niitä vastaan, jotka aikovat tehdä Suomesta jotakin muuta, kuin se todellisuudessa on tai sen pitäisi olla. □

Heli Sinervo
Keminmaan lukio II C

Yliluutnantti **Martti Kotilainen**, RUK:n viestikomppanian opetusupseeri, toimii Haminan KadettiPiirin rivijäsenenä. Oikeus olla tavallisena rivijäsenenä tulisi sopia myös nuorille upseereille, jottei heitä pakollisilla luottamustehtävillä karkoitettaisi kadettiPiirien toiminnasta.

"HAUSKAA HYVÄSSÄ SEURASSA" **– Tavoite kadettiPiireille**

Kadettikunta järjesti jäsenil-
leen Joensuussa 31.10.-1.11.
tiedotus- ja järjestötoimintase-
minaarin. Tilaisuuteen osallis-
tui yli kaksikymmentä edusta-
jaa. Seminaarin tarkoituksena
oli parantaa kadettiPiirien tie-
dotustoiminnan ja maanpuo-
lustuskeskusteluun osallistu-
misen valmiutta sekä tehos-
taa kadettiPiirien järjestötoi-
mintaa.

Paikallisen kadettiPiirin ter-
vehdyksen tilaisuuteen toi ma-
juri Raimo Tiittanen. Joen-
suun SotilasPiirin päällikkö
eversti Jouko Hälvä esitteli so-
tilasPiirinsä toimintaa. Myö-
hemmin aiheesta puhui lisää
kapteeni Kari Tossavainen.
Saimme näistä esityksistä ha-
vaita, että sotilasPiirin esikun-
nan yhteistyö ympäröivien
kuntien kanssa on jatkuvaa ja
hyvin kiinteää. Tilaisuudessa
vieraili myös Karjalan Jääkäri-
pataljoonan komentaja evers-
tiluutnantti Ilkka Hollo.

Ensimmäisenä päivänä tu-
tustuimme sanomalehti Karja-
laisen toimitukseen. Monet
ovat ne vaiheet, jotka lehtijut-
tu joutuu käymään läpi ennen
kuin se on yleisön luettavana.
Päivän päätteeksi nautimme
päivällisen Onttolan varuskun-
nan upseerikerholla, missä
Pohjois-Karjalan Rajavartiost-
ton komentaja eversti Aaro
Moilanen savulohileipien ja
valkosipulilampaan siivittämä-
nä esitteli rajavartiostoaan.

Upseeri lehtijutun laatijana

Seminaarissa oli kaksi päätee-
maa: entistä parempi tiedotta-
minen puolustusvoimien ta-
pahtumista erityisesti lehdis-
tön kautta sekä kadettiPiirien
nykytila ja tulevaisuus. Majuri
Pekka Rapila piti alustuksen
lehtijutun laatimisesta, jonka
jälkeen paneuduttiin näihin
tiedotusopin koukeroihin te-
kemällä ryhmätyönä vasti-
ne erääseen sanomalehtikir-
joitukseen. Jokainen oli tä-
män lisäksi tuonut mukanaan
aikaisemmin laatimansa kirjoj-
ituksen.

Mukana olleen sanomalehti
Karjalaisen varapäätoimitta-
jan Pekka Sitarin mukaan
meillä upseereilla on valmiu-
det kirjoittaa sisällöllisesti jo-
pa keskinkertaista paremmin,
joten turha arkuus pois ja kir-
joittelemaan! Mutta saimme
Sitarilta moitteitakin: sorrum-
me liian helposti vanhojen to-
tuuksien toistamiseen ja kui-
vaan virallisuuteen.

Nuorilla oikeus myös rivijäsenyyteen

KadettiPiirien tilannetta tar-
kasteltaessa kaikkien oli
myönnettävä varsinkin nuo-

"Turha arkuus pois ja kirjoittamaan!" – kehoittaa sanomalehti Karjalaisen varapäätoimittaja Pekka Sitari.

"Ensi vuoden toimintasuunnitelma ei saa olla kopio viime vuoden toteutumattomista toiveista..."
Eturivissä vasemmalta luutnantit Jaakko Kentala, Jari Särnä ja Timo Saari-
nen, kapt Ari Koponen,
maj Keijo Hämäläinen ja
maj Osmo Salo.

remmassa jäsenistössä vallitseva passiivisuus tosiasiaksi. Kun jäseniä ei saada mukaan, piirin toiminta pelkistyy vain pakollisten kuvioiden hoitamiseen.

Tähän passiivisuuteen on olemassa syynsäkin. Seminaarin vetäjänä toimineen everstiluutnantti Paavo Salosen mukaan Kadettiipiirin suhtautuminen uusiin jäseniin on vieläkin väärä. Suuritoiset, kuten sihteerin tehtävät siirretään usein liian nuorille jäsenille. Paljonkaan painoa ei panna sille, mitkä ovat kyseisen jäsenen mahdollisuudet hoitaa tämä tehtävä, joka yleensä edellyttää yhteydenottoja myös virka-aikana. Kadettiipiirin nuorimmat jäsenet toimivat valtaosan työajastaan maastossa, ja sieltä metsän keskeltä on vaikea ottaa puheluja. Tietoisuus tästä ei millään tavoin rohkaise nuorimpia jäseniä tulemaan mukaan kadetti-
piirinsä kokouksiin.

Näin varmistamme vain sen, että meillä on tulevina vuosina vedettävä entistä raskaampi reki. Sillä jo nyt on olemassa monia muita harrastuksia kilpailemassa tällaisen aatteellisen toiminnan kanssa vapaa-ajastamme.

Realismia toimintasuunnitelmiin

Salonen puuttui myös kadetti-
piirien toimintasuunnitelmiin. Hänen mukaansa edellisen kauden toimintasuunnitelman kopioimisesta pitää luopua ja

laatia se sitä vastoin realistiselta pohjalta niin, että se voidaan myös toteuttaa. Ei vastaa tarkoitustaan, jos vuoden kuluttua saamme todeta, että toteutumattomien tavoitteiden lista on kutakuinkin sama kuin ensi kaudelle laadittu toimintasuunnitelma

Tavoitteita pitää kuitenkin asettaa. Uusia, mielenkiintoa herättäviä toimintamuotoja pitää etsiä, jotta jäsenet saadaan innokkaammin mukaan.

Seminaarissa esitettiin myös yleinen luulo, että toimintaan ei ole rahaa. Kadettikunnan pääsihteerin, everstiluutnantti Mikko Virrankoski, osoitti väitteen täysin vääräksi. Kadettikunnan taloudellinen tila on hyvä, ja sillä on varaa tukea myös kadetti-
piirinsä toimintaa. Heräsikin ajatus, että kaikki on sittenkin kiinni meistä itsestämme.

"Hauskaa hyvässä seurassa"

Muutosta tarvitaan. Annetaan nuorimpien tulla mukaan katsomaan, mistä on kysymys ja annetaan heidän olla halutesaan tavallisia rivijäseniä. Kaikki eivät ole synnynnäisiä ideapankkeja eivätkä ehkä halua heti ottaa vastaan luottamustehtäviä. Tätä tärkeämmäksi pitäisi nähdä se, että ollaan yleensäkin mukana. Kyllä he varmasti aikaa myöten ovat jopa halukkaita ryhtymään puuhamiehiksi.

Tällä tavoin meillä on paremmat mahdollisuudet saada toiminta vireämmäksi ja siten paremmat mahdollisuudet siihen, että kaikilla meillä jäsenillä on Paavo Salosta lainatakseni "hauskaa hyvässä seurassa". □

Tilaisuuden paras anti saadaan usein vapaamuotoisissa keskusteluissa – Kadettikunnan pääsihteerin Mikko Virrankoski ja majuri Juhani Kulmala.

I PÄÄSIHTEERIN PALSTA

Seminaarien koonti

Tiedotus- ja järjestötoimintaseminaarit pidettiin Kokkolassa, Joensuuissa ja Säskylässä. Osanottajia oli yhteensä 50 upseeria, joista 28 ltn, 11 ylil, 9 kapt ja 2 maj. Valitettavasti kolme suurehkoa kadettiä ei saanut lähetetyksi ollenkaan edustajiaan yhteenkään seminaariin. En jaksa uskoa, että palveluseste on todellinen joka seminaarin ajankohdalla, kun tieto on annettu jo puoli vuotta aikaisemmin. Taloudellisia esteitä ei pitäisi olla, koska osanottajille kaikki on ilmaista ja päivärahat maksetaan.

Seminaareilla on hyvä anti myös meille järjestäjille. Saamme kuulla suoraan kentän äänen lähes jokaiselta Suomen kolkalta ja voimme muodostaa siten käsityksemme siitä, miten Kadettikunta käytännössä jaksaa.

Sanomalehdet Keskipohjanmaa, Karjalainen ja Lalli painatoloihin olivat tutustumis- ja opetuskohteina.

Kylkirauta

Kylkiraudan näyttävä keskiaukeama numerossa 4/1988 "Upseeri ja kasvattaja" kustannettiin lahjoitetuista projektivaroistamme. Tarkoitus on jatkaa uusilla tietoisuuksilla 1-2 kertaa vuodessa. Mitä Te, arvoisat lukijat, piditte aukeamasta?

Kylkiraudan ilmaisjakelu laajennetaan tästä numerosta alkaen käsittämään myös suurimpien kaupunkien ja maalaiskuntien kirjastojen lukusalit. Käykääpä katsomassa, miten paikkakuntanne lukusali pitää Kylkiraudan esillä.

Joulupukki tilasi Kylkiraudan vuosikertojen entiseen tapaan. Vielä ehdit tilaamaan. Isät, isoisät, veljet, sedät ja appiukot puolisoineen olisivat tyytyväistä lehtemme lukijakuntaan.

Valtuuskunnan seminaari 11.-12.11.1988

Valtuuskunta ja hallitus pitivät kaksipäiväisen seminaarin Keuruulla tavoitteena selvittää perusteet ja laatia esitys "Kadettikunnan toiminnan suuntaviivat 1990-luvulla".

Professori Risto Sänkiaho Tampereen Yliopistosta piti mielenkiintoisen alustuksen aiheesta "Suomi vuonna 2000". Se antoi sopivan taustan työryhmien pohdiskeluille, miten Kadettikunnan tulisi kehittää toimintojaan ottaen huomioon uuden vuosikymmenen yhteiskunta-muutosennusteet.

1990-luvun ohjelma esitellään Vaasassa vuosikokouksen päätettäväksi.

Hautausavustukset

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö jakoi viime vuoden aikana hautausavustuksia kolmentoista kuolleen jäsenemme omaisille yhteensä 42.500 mk. Neljäkymmenen vainajan omaiset eivät tehneet avustushakemusta, koska he eivät ole katsoneet jääneensä "taloudellisesti vaikeaan asemaan", kuten sääntöjen 2.§:ssä asetetaan ehdoksi avustuksen myöntämiselle. Suurimmat avustukset olivat 5.000 markkaa. Vuoden 1989 avustummääräraha kaksinkertaistetaan, jolloin avustusten yläraja voitaneen nostaa noin 10.000 markkaan.

Palautan ystävällisesti jäsentemme mieliin, että hautausavustus ei ole mikään automaatio, vaan että vuodesta 1976 alkaen omaisten on pitänyt harkintansa mukaan hakea avustusta ja että Kadettisäätiön hallitus puolestaan harkitsee avustussumman suuruuden, tapaus kerrallaan.

Vuosikokous 18.3.1989

Tervetuloa Vaasaan vuosikokoukseen runsain joukoin. Päivän ohjelma ilmenee kokouskutsusta. Kellonajat on sovittu niin, että kaukojuuilla pääsee oikeaan aikaan Vaasaan ja sieltä kotiin. Vaasassa on kokoonnuttu viimeksi vuonna 1973 ja silloin paikalla oli 70 jäsentä. Toivottavasti ainakin samaan päästään nytkin. Jos et pääse tulemaan, niin anna valtakirja esimerkiksi kadettiäsi kokousedustajalle.

Muuttoliike

Jäsenkuntamme on hyvin muuttavaista joukkoa. Viime vuonna teimme noin 1500 osoitteenmuutosta Postipankin tiedostossa olevaan yhdistettyyn jäsen-, jäsenmaksu- ja osoiterekisteriimme. Nopeimmat muuttivat vuoden aikana kolmeenkin kertaan ja keskimäärin joka kolmas jäsen kerran.

Mielestäni liian moni, kenraaliluutnantista nuorimman kurssin kadettiin, unohtaa ilmoittaa liikkeistään meille. Postin palauttama Kylkirauta kertoo meille unohduksesta ja Teille unohdus palautuu mieleen, kun Kylkirauta jää tulematta uuteen osoitteeseen. Näitä tapauksia on noin 150 kpl lehden ilmestymiskertaa kohti. Yksikään mies ei kuitenkaan päässyt viime vuonna katoamaan, mutta uuden osoitteen hakeminen joskus isonkin kiven alta ottaa aikansa, vaivansa ja hintansa.

Jokainen jäsen on meille hyvin tärkeä, siksi haluaisimme, että postipalvelumme sinnepäin pelaisi moitteettomasti.

Mikko Virrankoski

Kylkirauta onnittelee 25.1.1989 70 vuotta täyttäneitä KADETTIKOULUA

Kadettikunta ry:n vuosikokous

pidetään lauantaina 18.3.1989 klo 15.30 Vaasassa.
Kokouksessa käsitellään sääntöjen 12.§:ssä mainitut asiat.
Valtakirjojen tarkastus alkaa klo 15.00.

Kokouspäivän ohjelma:

- 11.40 Kuljetukset asemalta ruokalaan
- 11.50 Lounas varuskunnan ruokalassa
- 12.30 Valtuuskunnan kokous Upseerikerholla
- 14.30 Seppelenlasku sankarihautausmaalla
- 14.45 Kahvit Upseerikerholla
- 15.30 Vuosikokous Kaupungintalon Kongressisalissa
- 17.45 Päivällinen varuskunnan ruokalassa
- 18.15 Kuljetukset ruokalasta asemalle

Hallitus

Jäsenmaksu 1989

Vuoden 1989 jäsenmaksu päätetään vuosikokouksessa maaliskuussa, jonka jälkeen maksukortit postitetaan.

Hallitus tulee esittämään jäsenmaksuksi 70 mk, jota myös valtuuskunta on kokouksessaan 12.11.1988 päättänyt suositella. Jäsenmaksukortiston tietokonekäsitteystä ja toisaalta yli 60-vuotiaiden jäsenten vapaaehtoisesta maksuhalukkuudesta johtuen maksukortit lähetetään kaikille jäsenille. Sääntöjen 18.§:n mukaisesti jäsenmaksu on vapaaehtoinen kuusikymmentä (60) vuotta täyttäneille.

Tässä yhteydessä todetaan kiitollisuudella, että valtaosa yli 60-vuotiaista on taas vuonna 1988 maksanut vapaaehtoisesta jäsenmaksun ja sillä on ollut erittäin huomattava merkitys veljesjärjestömme taloudelle.

Hallitus

PALAUTETTA

Kenraalikunnan aatelisto

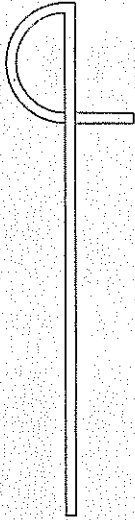
Luettelomme täyden kenraalin arvon saavuttaneista upseereista sai tarkkasilmäiset tarttumaan kynään tai puhelimen kampeen. Miellyttävää oli havaita, että soittajat ja kirjoittajat olivat ao. kenraaleitten adjutanteja tai esikuntapäälliköitä, joten taas voidaan todeta, että upseeri jatkaa kutsumuksensa vaalimista vielä eläkkeelläkin ollessaan.

- Seuraavassa muutamia korjauksia:
- ★ V.A. Sundman oli Helsingin sotilasläänin (ei -piirin) komentaja.
 - ★ Kenraali Kaarlo Leinonen ... 1969-1974.
 - ★ A.E. Heinrichsin tehtävät: Kanaksen Armeijan komentaja 1940, YE:n päällikkö 1940-41, Karjalan Armeijan komentaja 1941-42, YE:n päällikkö 1942-44, Pääesikunnan päällikkö 1944, Puolustusvoimain komentaja 1945.

Ei vielä reserviin

Yliluutnantti Perikanta oli Kylkiraudan viime numeron mukaan siirtynyt reserviin. Tietolähteenä käytettiin atk-listaa, jossa oli lueteltu puolustusvoimien palkkalistoilta pois siirtyneet. Reserviin ei yliluutnantti Perikanta kuitenkaan siirtynyt vaan Rajavartiolaitoksen palvelukseen. - Toivotamme onnea ja pahoittelemme virhettä!

Toimitus

IN MEMORIAM

Laurila
Yrjö Olavi
KAPTEENI
s. 8.12.1918
k. 18. 4.1984
Kad.n:o 1724
25. Kurssi
(tieto 15.12.88)

Virintie
Heikki Risto
EVERSTILUUTNANTTI
s. 12. 9.1914
k. 8.11.1988
Kad.n:o 1444
20. Kurssi

Somerkari
Ville-Poju
KENRAALILUUTNANTTI
s. 24. 4.1913
k. 6. 2.1988
Kad.n:o 1335
19. Kurssi

Ervamaa
Mauri Olavi
MAJURI
s. 11.12.1909
k. 17. 4.1987
Kad.n:o 1503
21. Kurssi
(tieto 1.12.88)

Karttunen
Otto Rudolf
MAJURI
s. 5. 7.1918
k. 25.11.1988
Kad.n:o 1707
23. Kurssi

Rauramo
Kaarlo Gustaf
EVERSTI
s. 26. 4.1897
k. 25.12.1988
Kad.n:o 135
3. Kurssi

Mäkinen
Jorma Unto Ensio
KAPTEENI
s. 17. 4.1916
k. 12. 9.1988
Kad.n:o 1582
21. Kurssi

Mattila
Erkki Olavi
KOMENTAJA
s. 22. 2.1906
k. 4.12.1988
Kad.n:o 76
5. Merkurssi

Kaski
Ilmari
MAJURI
s. 21. 4.1907
k. 2. 1.1989
Kad.n:o 816
13. Kurssi

Ylennetty kenraaliluutnantiksi

Autio Matti Jaakko 41.k 1.8.1989

Ylennetty kontra-amiraaliksi

Iivonen Heimo Matti 29.mek 1.2.1989

Ylennetty everstiksi

Kymäläinen Lauri Johannes 44.k 6.12.1988

Uhari Jukka Heikki 51.k 6.12.1988

Paakkinen Aarre Juhani 49.k 1.2.1989

Ylennetty kommodoriksi

Lintula Seppo Ilmari 31.mek 6.12.1988

Ylennetty everstiluutnantiksi

Kylä-Harakka Ilkka Eemeli 53.k 6.12.1988

Lammi Heikki Matti 49.k 6.12.1988

Laukkanen Erkki Kalervo 49.k 6.12.1988

Virta Matti Nikolai 52.k 6.12.1988

Jääskeläinen Kari Frans 52.k 6.12.1988

Jantunen Kari Tauno Ilmari 52.k 6.12.1988

Kylliäinen Asko Mikko 49.k 6.12.1988

Kantola Heikki Jorma 56.k 6.12.1988

Nummela Mauno Kyösti 43.k 6.12.1988

Jäppilä Olavi Ensio 53.k 1.1.1989

Pohjanheimo Kari Kauko Kalervo 52.k 1.1.1989

Räihä Eino Ilmari 52.k 1.1.1989

Pikkukangas Heino Kalevi 51.k 1.1.1989

Toimela Heikki Ilmari 52.k 1.1.1989

Kokkonen Vesa Juhani 52.k 1.1.1989

Huttunen Matti Johannes 49.k 1.1.1989

Muromaa Karl-Gustav 54.k 1.2.1989

Tarvainen Esa Kalervo 54.k 1.2.1989

Hedemäki Markku Juhani 55.k 21.3.1989

Jantunen Reijo Yrjö Topi 55.k 21.3.1989

Vehmas Sakari Juhani 49.k 21.3.1989

Ylennetty komentajaksi

Österlund Bo Ragnar 38.mek 6.12.1988

Smolander Jaakko Ilmari 40.mek 21.3.1989

Ayräväinen Hannu Juha Kalevi 40.mek 21.3.1989

Ylennetty majuriksi

Lehtelä Kari Olavi 55.k 6.12.1988

Kiilapuro Seppo Tapio 53.k 6.12.1988

Salovaara Jorma Tapani 55.k 6.12.1988

Huikkonen Kyösti Ilmari 55.k 6.12.1988

Hannikainen Rainer Erik 56.k 6.12.1988

Savenius Rauno Emil Rafael 55.k 6.12.1988

Nurmiranta Erkki Johannes 55.k 6.12.1988

Hulkkonen Heikki Unto Juhani 55.k 6.12.1988

Mielipide

Upseeri – eheään ihmiskuvaan

Vanha käsitys, että sotatiede ja etiikka olisivat sellaisia suomalaisia elämäntilanteita, joissa arvoilla ja moraalilla ei ole mitään tekemistä, on auttamattomasti aikansa elänyt.

Rauhan ajan varuskuntaelämää voi luonnehtia työkeskeiseksi. Erään joukko-osaston henkilökunnan täydennyskoulutuksessa oli työryhmäaiheena "Mikä on sotilasjohtajan työmoraali" ja "Mikä on työmoraalin ja työtuottavuuden välinen suhde?" Joukko-osastoissa tiettyjen ihmisryhmien, tai yksilöiden eettiset käsitykset, arvostukset ja normit puhuttelevat. Onneksi on näin.

Sekin, miten upseeria arvostetaan, määräytyy paljolti hänen työnsä, ammattinsa perusteella. Arvo maailman peruspilareita on eheä ihmiskäsitys. Ilman sitä on vaikeaa ellei suorastaan mahdotonta arvioida, mikä on upseerin hyvä – ja siihenhän kaikki etiikka viime kädessä tähtää.

Työmoraali voidaan laajentaa käsittämään myös työpaikalla yksilön henkistä ryhtiä tai kykyä kestää raskautta tai henkistä painetta.

Upseerilta, sotilasjohtajalta, vaaditaan kypsyyttä, herkkyyttä, uskallusta tuoda oma persoona rohkeasti esille. Johtajan on välitettävä ratkaisunsa muille. On kommunikoitava henkilökunnan, varusmiesten ja reserviläisten sekä siviiliammattihenkilöstön kanssa. Esimiehen on oltava tavattoman sitkeä, jotta sotilasorganisaatio etenee päämäärään.

Tapio Piha

"Sotilaan korkeimmat hyveet"

Kylkiraudan N:ossa 4/1988 fil.lis, yll. Matti Häyry eritteli yo.otsakkeen mukaisia asioita. Luin esseen erittäin suurella mielenkiinnolla ja kohta kohdalta siihen yhtyen. Ajatukseni lähtivät pyörimään erityisesti puolustusvoimiemme toiminnasta sen vaiheen ympärillä 44 vuotta sitten, josta ev. Matti Lukkari kirjassaan ASEKÄTKENTÄ sanoo mm: "Valittu toimintatapa oli Suomen upseeriston - velvollisuudentunnon ja kaukokatseisuuden osoitus".

Mitä sanookaan Häyry sotilaan mittansa täyttämisestä kansalaisena, uskollisuudesta maataan kohtaan, erityisesti lakien noudattamisesta? V. 1944 voimassa olleen ja nykyisinkin olevan lainsäädännön mukaan liikekannallepanon valmistelu on sotilaspiirin (silloin suojeluskuntapiirin) esikunnan tehtävä. Silloin tuo valmistelu kiellettiin. Oliko kiellon takana valvontakomission määräys (tällainen käsitys oli itselläni) vai vain valtion tai puolustuslaitoksen ylimmän johdon varovaisuus, ei liene täysin selvitetty.

"Lainkuuliaisuus voidaankin nimetä yhdeksi ammattikunnan perushyveistä", sanoo Häyry. Niin itsekin ajattelin syksyllä 1944, kun minulta kysyttiin, lähdenkö mukaan. Niin ajattelin silloinkin, kun kuulustelijat väitettiin ensin tietävänsä, mitä olin tehnyt, vaativat minua myös itse kaiken tekemäni selostamaan. Samoin silloin, kun kuulustelijat alkoivat jankuttaa, ettei ole tulevaisuutta armeijassa, ellei kerro kaikkea. Kun katsoin, että toisaalta voimassa olevan lain mukainen toiminta ei voinut olla rikollista, toisaalta upseerina saamieni tehtävien suorittaminen ei kuulu heille, ilmoitin eroavani armeijasta. Sen jälkeen kuulustelijat jättivät minut enää keran kuulusteltavaksi.

Mikä oli asekatkennän merkitys. Ev Lukkarin kirjan viime sivuilta löytyy vastauksia, lyhimmin Arvo "Poika" Tuomisen sanomassa: "Asekatkenta pelasti Suomen".

Milloinkahan glasnost Suomessa pääsee niin pitkälle, että tuomittujen asekatkijöiden maine kyetään palauttamaan ja antamaan tunnustus lainkuuliaisuudesta, velvollisuudentunnosta ja kaukokatseisuudesta?

Jouko Kivisaari
kapt.evp, FM. 25. kurssi

Pennanen Jukka Mikko	61.k	1.1.1989
Kilpiä Juha Osmo	61.k	1.1.1989
Liesinen Kalle Tapani	61.k	1.1.1989
Lehto Martti Jouko Antero	62.k	1.1.1989
Kenttälä Sakari Veli Kullervo	59.k	1.1.1989
Raine Juha Pekka Rafael	62.k	1.1.1989
Rinne Esa Aulis Tapani	59.k	1.1.1989
Kilpeläinen Veikko Matti Kalervo	55.k	1.2.1989
Koivisto Pekka Juhani	55.k	1.2.1989
Lavia Hanno Mikael	55.k	1.2.1989

Ylennetty komentajakapteeniksi

Tikka Jaakko Olli Yrjö	44.mek	6.12.1988
Hermansson Gösta Ingmar	40.mek	6.12.1988
Seppälä Timo Antero	41.mek	6.12.1988
Inkiläinen Pauli Mikael	40.mek	6.12.1988
Ketola Matti Risto	40.mek	6.12.1988
Karumaa Väinö Antero	45.mek	1.1.1989

Ylennetty kapteeniksi

Vihavainen Juha Kalevi	65.k	6.12.1988
Vairinen Risto Vilho Juhani	65.k	6.12.1988
Starck Jorma Tapio	65.k	6.12.1988
Rautamaa Raimo Erkki Olavi	65.k	6.12.1989
Vanhanen Juha Tapio	66.k	1.2.1989
Halonen Mauri Kalevi	66.k	1.2.1989
Jäppinen Ilkka Erkki Tapani	66.k	1.2.1989
Juurtti Tatu Petteri	66.k	1.2.1989
Salminen Olli-Matti	66.k	1.2.1989

Ylennetty kapteeniluutnantiksi

Gostowski Pertti Kalevi	49.mek	6.12.1988
-------------------------	--------	-----------

Ylennetty yliluutnantiksi

Hartikainen A		1.2.1989
Helminen A		1.2.1989
Salon M		1.2.1989
Tolvanen P		1.2.1989
Perkka		1.2.1989

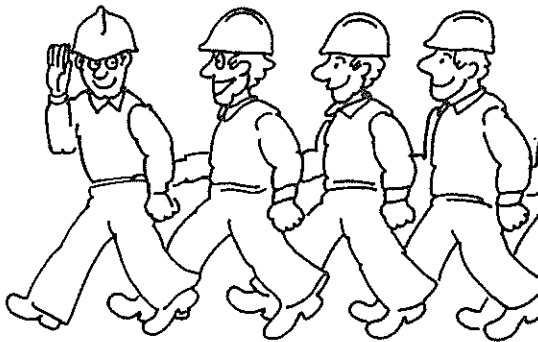
Kadettikunta onnittelee ylennettyjä

RESERVIIN SIIRTYVÄT

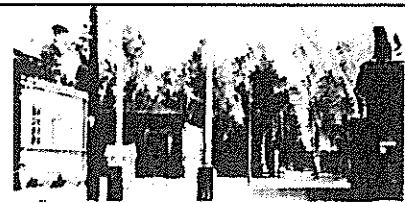
Yll Luoma Tuomo Martti	70.k	1.1.1989
Ev Karvonen Pentti Vilho	40.k	1.2.1989
Ev Salonen Markku Armas	41.k	1.2.1989
Evl Pöyry Taavi Untamo	49.k	1.2.1989
Evl Ruohonen Jouni Asser	46.k	1.2.1989
Maj Pasanen Väinö Veli Juhani	49.k	1.2.1989
Maj Ikonen Erkki Olavi	52.k	1.2.1989
Evl Lehtosuo Kimmo Johannes	48.k	1.3.1989
Maj Syrjäsoo Urmas Ilmari Yrjänä	49.k	1.3.1989
Maj Helanen Yrjö Heikki Olavi	49.k	1.3.1989
Maj Tolonen Kalle Jaakko	49.k	1.3.1989
Maj Suurkari Tapio Kaarlo Kustaa	46.k	1.4.1989
Komkapt Lehmus Ilkka Antero	38.mek	1.4.1989
Evl Ahlqvist Heikki Juhani	41.k	1.5.1989
Evl Moisander Ilkka Juhani	49.k	1.5.1989
Maj Vulli Veli Pekka	49.k	1.5.1989
Maj Ahlström Lasse Johannes	49.k	1.5.1989
Maj Pohjavirta Aarre Olavi	49.k	1.5.1989
Maj Hietalahti Martti Antero	49.k	1.6.1989
Maj Marttinen Esko Oiva	47.k	1.6.1989

KADETTIUPSEERIMATRIKKELI 1920–1985

**PUOLIMATKAN
TÖISSÄ ON
RAKENTAVA HENKI**

PUOLIMATKA

JALKAVÄKIMUSEO

Jääkärint. 6-8 50100 MIKKELI
Puh. 955-369 666

Avoinna: 15.5.–14.6.	Ti–Su	klo 11–18
15.6.–14.8.	Joka päivä	" 11–18
15.8.–14.9.	Ti–Su	" 11–18
15.9.–14.5.	Ke, La ja Su	" 12–17

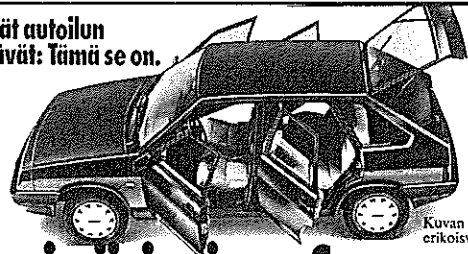
Muina aikoina tapahtuvista ryhmävierailuista pyydetään sopimaan erikseen puhelimitse

Pääsymaksut Aikuiset 10,- Lapset ja varusmiehet 5,-
Aikuisryhmät (väh. 12) 7,- Koululaisryhmät 3,-

KAHVIO kesäaikana avoinna museon aukioloaikoina, muulloin tilauksesta.
Oma kuvapostileima.

– VARATTU –

**Hyvät autoilun
ystävät: Tämä se on.**

Kuvan auto
erikoisvarustein

Uusi viisiovinen Samara.

Uusi viisiovinen Samara on erinomainen vaihtoehto viisiovisen monikäyttöauton ystäville.

Tule tutustumaan uusimpaan haastajaan. Ja totea oma-kohtaisesti testeissä erinomaisiksi todetut ajo-ominaisuudet niin kesä- kuin talviolosuhteissakin.

Ovh atk. **50.900,-**
samara

OY KONELA AB

H - STEEL LTD

PL 15 62301 Härmä
Puh. 964-848 620

JOUSI PAITA juhlaan ja arkeen

Hyvin istuvia sotilasvirikapaitoja, joita voit kysyä lähimmästä sotilaskodista.

RAKENNUSLIIKE Veikko Salmenranta

17200 Vääksy
Puh. 918-661 642

KÄYTTÖPUU OY

Sopenkorvenkatu 24, 15800 Lahti
Puh. 918-238 22

Turuntie 6 23800 Laitila
puh. 922-513 48

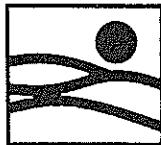
RAIMON RAHTI OY KYMEN KAUPPAJAKELU OY

– NOPEITA KULJETUKSIA –
Puh. 952-248 44

Katajasuonpolku 1, 48410 Kotka

INSINÖÖRITOIMISTO Saanio & Riekkola

Laulukuja 4 00420 Helsinki
Puh. 90-566 6500

LAPIN MATKAILU OY

Maakuntakatu 10
96100 Rovaniemi
Puh. 960-160 52
telex 37288 lapma SF

Insinööritoimisto CONTEAM KY

Lemminkäisenkatu 14-18 20520 Turku
Puh. 921-513 555

Rakennusyhtymä Louhija & Väänänen

Hämeenkatu 67, 05820 Hyvinkää
Puh. 914-291 30

oy MACHINE TOOL co

Hämeentie 105 00550 Helsinki
Vaihde 90-717 488 Telex 124809 mac sf
Telefax 90-735 1506
Helsinki-Jokela-Pori-Tampere

– VARAOSAT TERVAJOELTA –

KYRÖN

AUTO-OSAT KY

PL 11, 66440 Tervajoki,
puh. 961-785 461, Huolto: 785 462

TL TORGINOL- TEOLLISUUSLATTIAT OY

Puh. vaihde 358 366
MALMIN RAITTI 17, 00700 HELSINKI 70

HACKLIN-YHTIÖT

PORI – MÄNTYLUOTO

INSINÖÖRILIITTO IL r.y.

Ratavartijankatu 2, 00520 Helsinki
Puh. 159 01

INSINÖÖRITOIMISTO SORMUNEN & UUTTU Ky

ITÄLAHDENKATU 23 B, 00210 HKI 21 ☎ 90-6922433

SUOMENMAA

Keskustapuolueen pää-äänenkannattaja
Helsinki

– päivän politiikan tietopaketti –

OY TURUN KYLLÄSTYSLAITOS AB

21260 RAISIO
921-783 151, 783 341

FINNMAP OY

Teollisuuskatu 15
00510 Helsinki, Puh 90-39 331

PIETARSAAREN SEUDUN PUHELIN OY

Alholminkatu 3 68600 PIETARSAARI

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimintie 14 A, Vaihde 641 945
(Tehd. Kalkku 931-430 444)

Oy Hercofinn Ab

Mannerheimvägen 14 A, Växel 641 945
(Fabr. Kalkku 931-430 444)

HAMMASLABORATORIO AARNO KOIVUNEN

Savonkatu 10
74100 Iisalmi
Puh. 977-12 668

ASUNTOSÄHKÖ OY

Mustanniementie 15, 00760 HELSINKI
Puh. 386 349

A-RYHMÄN URAKOITSIJA

PIRTANAUHA OY

Sukkula 12700 Loppi
Puh. 914-40 024

SUOMUSSALMEN VESI JA LÄMPÖ KY

89600 Ämmänsaari
Puh. 987-13005

T:MI POREX

Teknokemiallinen tehdas
Nokiantie 2 00510 HELSINKI
Puh. 90-738 741
Erikoisvalmisteiset pesuaineet puolustusvoimille
ym. suurkuluttajille.
Taloudellinen ratkaisu – Taattu tulos

– VARATTU –

PUREE PAREMMIN

47400 KAUSALA puh. 951-612 44, 617 84

ETELÄ-SUOMEN SANOMAT – Maakunnan ykköslehti – LAHTI

- KORJAA Parkkarilankatu 32
- SANEERAA 53200 Lappeenranta
- RAKENTAA UUTTA Puh. 953-530 40

oy merituote 10940 Hanko
A. SANDIN Hangö
havprodukt ab Tel. 911-833 33

FINN-LEIJU OY

Kevyet ja keskiraskaat ilmatyynyalukset
Rattipolku 7, Valkeala
Puh. (951) 233 321
Telefax 951-233 241

MISSTEX OY MISS MODE

Naisten pukinetehtas
muodikkaita takkeja, leninkejä ja hameita saatavana alan erikoisliikkeistä kautta maan.

Puh. 983-523 23 86600 HAAPAVESI

DAYTON VAAKA OY

Kilonkallio 1-3, 02610 Espoo
Puh. 90-594 144

LAPPEENRANNAN HUOLTOKESKUS KY VARAOSAT - TARVIKKEET

Yrjönk. 7 953-12294
KODINKONEET • KYLMÄKONEET • LAITOSKONEET

Rakennustyöt – tasoa, laatua, nopeutta
ammattitaidolla – urakalla tai laskutyönä

JANAKKALAN TALONRAKENNUS OY

Sibeliuksenkatu 1 B 10, 13100 Hämeenlinna
Puh. 917-29860, 27679, 21528

SOILITUOTE OY

Vanhatie 22, 15230 Lahti
Puh. 918-307 774

RAKENNUSLIIKE R. SORVOJA KY

86300 OULAINEN
Puh. 983-738 10

RIIHIMÄEN SANOMAT RIIHIMÄEN KIRJAPAINO OY

PL 14, 11101 Riihimäki
Puh. 914-30 221

TERÄSBETONI OY

Rakennus- ja insinööritoimisto
Opastinsilta 8b B, 00520 Helsinki,
PUH. 90-140 144

KANNONPUU OY

43300 Kannonkoski
Puh. 944-51 251

Arkkitehtitoimisto KVA Oy

Lauttasaarenmäki 4
00200 Helsinki
Puh. (90) 692 7744

- ASELIIKE SURDEX OY

35700 VILPPULA
Puh. 934-460 22

ARKKITEHTUURITOIMISTO OSMO LAPPO

Rauhankatu 3, 00170 Helsinki
Puh. 177 241

Paikallislehtien Liitto ry

Arkadiankatu 18 A 11, 00100 Helsinki
puh. 441 366

SÄHKÖLIKE SYRJÄLÄ

Lahjatie 5 21800 KYRÖ
Puh. 921-862 443
Puh.autoon 94040-22443

rakennusliike

INSINÖÖRIVOIMA OY

Ainonkatu 7, 53100 Lappeenranta
Puh. 953-53 000

INSINÖÖRITOIMISTO PAASIO OY

PL 113 (Raatihuoneenkatu 8)
06101 PORVOO
Puhelin 915-131 922
Telekopio 915-131 616

PL 51 (Lauttatie 8) 46901 INKEROINEN
Puhelin 951-234 051 Telekopio 951-234 055

SANEERAUSPURKU OY

Peltolantie 2 01300 Vantaa
Puh. 90-873 4482

KERHORAVINTOLA

Puutarhakatu 9, 95400 Tornio
Puh. 9698-422 01

INSINÖÖRITOIMISTO ÄYRÄVÄINEN KY

Kaupintie 8 00440 Helsinki
SKOL ry:n jäsen

ARKKITEHTITOIMISTO OLAVI SUVITIE KY

Sammonkatu 8-10 F
33540 Tampere

RAKENNUSSUUNNITTELUTOIMISTO ESKO KAMPPINEN OY

62200 Kauhava
Puh. 964-340 701

ARKKITEHTISUUNNITTELU

yok
OSUUSKUNTA
YMPÄRISTÖSUUNNITTELU

ARKKITEHTITOIMISTO
Yhdyskunta- ja
rakennussuunnittelu
JÄMERÄNTAIVAL 11 G
02150 ESPOO
Puh. 460 533

RAKENNUSLIIKE URHO SORVI KY

82600 Tohmajärvi
Puh. 973-621098

AERIAL OY

- radiopuhelin- ja linkkiantennit
 - ristikko- ja putkimastot
 - suurtaajuussuodattimet
- 04400 JÄRVENPÄÄ Puh. 90-291 0588

YLIVIESKAN TIILI OY

84770 YLIVIESKA
puh. 983 - 270 35

Autotalo

E. HARTIKAINEN OY

Pamilonkatu 31, Puh. 973-120 100
80130 Joensuu

Kaskö Shipbroker Oy

Syväsatama, puh. 962-276 51
64260 KASKINEN, telex 731 38 Kaskö

ROWEMA KY

Palkkatilankatu 7, 00240 Helsinki
Puh. 90-145 877
telex 125026 PREMA SF

LOIMAAN KIVI OY VELJ. PALIN

32200 LOIMAA
puh. 923-205 11

Sinkityt ja muovipinnoitetut JAAKKO KATTO- ja
SEINÄLEVYYT sekä kaikenlaiset RAKENNUSLISTAT
valmistaa

JAAKKO-TUOTE OY

27430 Panelia, puh. 938-47 288

RAKENNUSVASARA OY

Tasalanaukio 5, 21200 Raisio
Puh. 921-783 035
Rantakatu 15, 23500 Uusikaupunki
Puh. 922-235 03

ISÄNNÖINTIÄ LAHEX OY

Kuusitie 14, 01800 Klaukkala
Puh. 90-879 6766

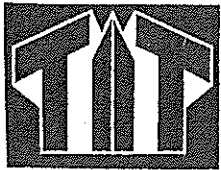
VANVER OY

Mikkolantie 42
33470 YLÖJÄRVI

LUMIKKO TELAMAASTURI SNOWMACHINE KY.

Kurimontie 21-23 Puh. 987-13300
89600 ÄMMÄNSAARI

TIETOTUKKU

Pitkätie 57, 65100 VAASA
(961) 126 900, fax (961) 126 910

POTILAN TIILITEHDAS

39100 Hämeenkyrö
Puh. 931-715 081, 714 445

Ky BIORO Kb

PERNAJA PERNÄ
Puh. 915-334 44 Tel.

JKT-TUOTANTO

21120 RAISIO puh. 921-797 979

- Sharp- ja Casio-laskimet
- Kopiokoneet

OY SUOMEN KAUPPAKOMPPANIA AB

Puinnintie 21, 28360 Pori 36
Puh. 939-224 44

KARJALAN PULTTI OY

Joensuu, Kuurnankatu 29
Puh. 973-29550 ja 29580

FARMOS-YHTYMÄ OY

OY TURKU SHIPPING LTD

Latokarinkatu 3
20200 TURKU
Puh. 921-307 300

AUTOVUOKRAAMO

interRent
- europcar
Puh (90) 755 6133

Tie-Si Ky

Rakennus - Maanrakennus ja
konsultointityöt
Valtakatu 19, 45100 Kouvola
Puh. 951-100 39

TERÄSBETONI OY NUMMELAN KONEPAJA

PL 14, 03101 NUMMELA
Puh. 913-231 55

Pakkaustehdas

ERA-PAK

Pakkaajantie 13, 60510 Hyllykallio
Puh. 964-128 480

Niemitalon leipäjuustoa

Puh. 988-352 11
60 km Oulusta Kuusamoon päin
MAUKKAAT LEIPÄJUUSTOT PUDASJÄRVELTÄ

HOTELLI PELTOHOVI

74700 Kiuruvesi
Puh. 977-529 61

**VARKAUDEN
RAKENTAJAT OY**

Kauppakatu 39, 78200 Varkaus
Puh. 972-244 45

**INSINÖÖRITOIMISTO
VANHARAKENNE OY**

Vaahterantie 13 A, 05830 HYVINKÄÄ
Puh. 914-206 88

**Oy Kalamiehet Ab
Kalatukkukeskus**

00500 HELSINKI PUH. 716 699

TAMMERVILLA OY

– JULKISTEN TILOJEN SISUSTUSKANKAITA –
33960 Pirkkala (931) 680 222

Sepänkatu 9, 11710 Riihimäki
Puh. 914-352 21

**VELJEKSET
KAHRIN PUUTARHA**

Puh. 952-21 512
48300 KOTKA

**Ravintola
Teatteri-Holvi**

Savilahdenk. 1 50100 Mikkeli
Puh. 955-106 63

**IMATRAN
lukkokuolto Ky**

Kauppakatu 65 • 53100 LAPPEENRANTA
Puh. (953) 533 80
Kanava-aukio 2 55100 IMATRA, Puh. (954) 631 08

**RAVINTOLA
LAPINPAULA**

Hallituskatu 24, 96100 Rovaniemi
puh. 960-158 38

KIINTOKALUSTEET

**KELKKALAN
PUUSEPÄNTEHDAS KY**

Jääkärintkatu 33 50130 Mikkeli
TEHDAS 955-363 455
TERÄHUOLTAMO 955-118 48

ALPPITUKKU OY

Heinolankatu 4, 00520 Helsinki
Puh. (90) 753 3937
753 1799

Aseseppä M. Löppönen Ky

Simasalonkatu 8 57200 SAVONLINNA
Puh. 957-288 18

**ARKKITEHTITOIMISTO
Suomalainen**

Kipparinkuja 2 02320 Espoo
Puh. 90-802 6022

**Arkkitehtitoimisto
MARTTI VÄISÄNEN KY**

Koulukatu 9 B, 90100 OULU
puh. 981 – 223 933

INSINÖÖRITOIMISTO

sulin

Ormuspellontie 18
00700 Helsinki
puh 90-354 500

TAMMEN KORU OY

Edullisesti kulta- ja hopeakorut

Kaurakatu 24 20740 Turku
Puh. 921-360 080

Juomaa

Pohjanmaa
Tilva...
Sepänkyläntie 7
65100 Vaasa
Puh. 961-121 155

32440 ALASTARO
Puh. 923-415 36

A-PALVI OY

32300 MELLILÄ
Puh. 923-71511

**KOIVISTON
TEURASTAMO OY**

85520 Korpiranta Puh. 983-47 635

NIVALAN KIVI

- HAUTAKIVET
- RAKENNUSKIVET
- TEKSTIEN KAIVERRUS JA UUSIMINEN

47710 Jaala
Puh. 951-341 22

JD-MARKETING OY

97900 Posio – Puh. 960-421 031

Konditoria-kahvio

POSITION LEIPOMO

Puh. 90-322 686

**HOVILLEIPÄÄ
UUNITUOREENA**

TILAA
Puh. (90) 790 299

– Lukun otettava –

SUOMEN UUTiset

86800 Pyhäsalmi
Puh. 984-400 25

**KANSALLIS-MEIJERI-
OSUUSKUNTA**

Savijäta 4
84100 YLIVIESKA
Puh. 983-22 115

**LAAKSOJEN
MAITOKUNTA**

Koikkurinte 6
30300 FORSSA
Puh. 916-20406

HÄME-HYDRO OY

Kauhatie 6, 40320 Jyväskylä
Puh. 941-284 244

– Kuntosaliivaihteet –

Muskeiffi JUHAKOSKI KY

Orvokinte 9
06100 Porvoo
Puh. 915-149 422

KAJOTE OY

– KAPTELITEHDAS –

Pastilanukuja, 94400 Kemnmaa
Puh. 9698-520 609

**KEMINMAAN
PITO-PULLA**

45910 VOIKKAA
Puh. 951-888 280

MEHUTUOTE OY

P. TYLLILÄ LINJA OY

Hyljekuja 6 02270 Espoo
Puh. 881 269

RAAHEN RENGAS JA LAITE KY

RAAHE PUH. 982-633 88, 633 40
RENKAITA JA VANTEITA JOKA LÄHTÖÖN.
MAAHANTUONTI JA TUKKUMYYNTI.
MYÖS KÄYTETTYJÄ.

Eläketiedotustoimisto

Lönnrotinkatu 27 B
00180 Helsinki
Puh. 90-640 301

AKKUHUOLTO JÄÄSALMI OY

Pankkotie 1, 50120 Mikkeli
Puh. 955-133 59

PENTTERI KY

Hakatie 18 90440 Kempele
Puh. 981-556 633

VAMMASKOSKEN TEHDAS

PL 18, 38201 VAMMALA
Puh. (932) 43411, Telex 22283

Nykyaikainen
SUUR-LEIPOMO
Lapiin Pakari Oy
96320 ROVANIEMI
Teollisuustie 11 Puh. 960-318 131
PAKARIESTA PÄRHAAT TUOTTEET

KUIRON LEIPOMO OY

Puh. (924) 2262
Mököistenkatu 12
24100 Salo

VIHDIN SÄHKÖ OY

03100 Nummela
Puh. 913-23311

Millukatu 1, 48200 KOTKA Puh. (952) 14 159

FINNBOARD

PL 36, 00131 Helsinki
puh.vaihde (90) 132 51

Osakeyhtiö Rakentaja Lestitehdas

38100 KARKKU
Puh. 932- 343 81

MACHINERY OY

Enkoisryhmä, Special Products Division
Helsinki, Teollisuuskatu 29, PL 56, 00511 HKI
tel puh + 358 (90) 77221, tix 121820 amoe sf
Fax + 358 (90) 7722474

OY HJ HOLMSTRÖM AB

Mariankatu 22, Loviisa
Puh. 915-52 511

KALLION SÄHKÖ OY

– A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA –
Korkeavuorenkatu 29, 00310 Helsinki
Puh. 90-626 192

**RAKENNUSINSINÖÖRITOIMISTO
KONTIO JA ANTTILA**

Teiskontie 24 F
33540 Tampere
Puh. 931-611 820
Telefax 931-558 657

PEXEPEY

Tiilitie 1, 15560 NASTOLA
Puh. 918-623 838

**INSINÖÖRITOIMISTO
JOEL MAJURINEN KY**

Aurorankatu 19 B
00100 Helsinki, puh. 440 061

**ARKKITEHTITOIMISTO
ANTTI TÄHTINEN KY**

Pyhäjärvenkatu 1 A 33200 Tampere
Puh. 931-148 244

SÄHKÖTYÖ HUHTA & K:ni

KALASÄÄKSENTIE 8
02620 Espoo
Puh. 90-509 3266

LAPUAN SÄHKÖ OY

**YLÖJÄRVEN
SAMOMAT**

Mikkolantie 13, 33470 YLÖJÄRVI
Puh. (931) 481 122

**KATTILA
LINJA KY**

Sileäsuonkatu 12
33330 Tampere
Puh. 931-433 757

TARRATUOTE OY

PL 449 33101 Tampere
Puh. 931-378 00

ILMA-SEKTOR OY

Levysepänkatu 3, 04400 JÄRVENPÄÄ
Puh. (90) 280 549

**ILMASTOINTILAITTEIDEN MYYNTI,
URAKOINTI JA HUOLTO**

KOUHI OY

29900 MERIKARVIA
Puh. 939 511 655

**RAUTA
MAATALOUSKESKUS
ISOMÖTTÖNEN KY**

Puh. 989-3191
93600 KUUSAMO

Kansipojantie 4, 90520 Oulu
P. 981-343 949, 342 349

Mt. Leipomo
pitopalvelu
977- 846 66 VIEREMÄ

MAKURUOKA KY

KALEVANTIE 17 20520 TURKU
PUH. 921-542 424

**OSUUSKUNTA
POHJOLAN MAITO**

86600 HAAPAVESI
Puhelin 983-526 32

KOUVOLAN SANOMAT

HELVAR

Oy Helvar, Purotie 3, 00380 Helsinki
Puhelin 56 541, Telex 12-1106

HÖCKERTIN SEURAAJAT OY

Kaivokatu 14
94100 KEMI

SUOMEN TUULILASIMYYNTI OY

Juvan Teollisuuskatu 25 C
02920 Espoo
Puh. (90) 844 144

VAAHTERAKATU 24 MIKKELI
PUH. 955-366 533, 365 611

20700 TURKU

- TIMANTTI HYLLYSTÖT - P. ROTOLA-PUKKILA KY

Puh. 963- 114 33
61800 Kauhajoki

KOPIOLA OY

Ruissalontie 3
20200 Turku
Puh. 921-309 059

HÄMEESSÄ HÄMEEN SANOMAT

Myyntivirta Oy
Seripainatukset & Muovityöt
40800 Vaajakoski
puh. (941) 262 411

Karjalan Kassa ky

Kassa-, konttorikone- ja viihde-elektroniikkahuolto
Lappeenranta Kauppakatu 29-31, Sokos alakerta
puh. 953-16361, 17260 ja 11900/145

ORIVEDEN SANOMAT

PL 33, 35301 Orivesi, puh. 935-7333

LAPPEENRANNAN LÄMPÖVOIMA OY

Mertaniemi

LUJITUSTEKNIikka OY

Läntinen teollisuuskatu 3
02920 Espoo, puh. (90) 840 324

- Ruiskubetonityöt • Pulttityöt • Injektointityöt
- Betonirakenteiden korjaustyöt • Siltakorjaustyöt

Asennusliike N. Lehtinen Ky Konepaja

26410 KAARO Puh. 938-633 000
Suoritamme putkiasennuksia laivoihin ja teollisuudelle.
Levy ja hitsaustöitä

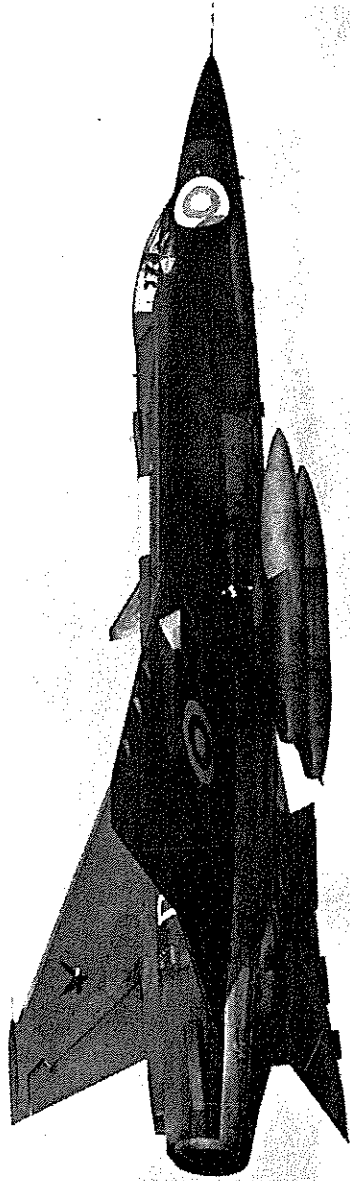
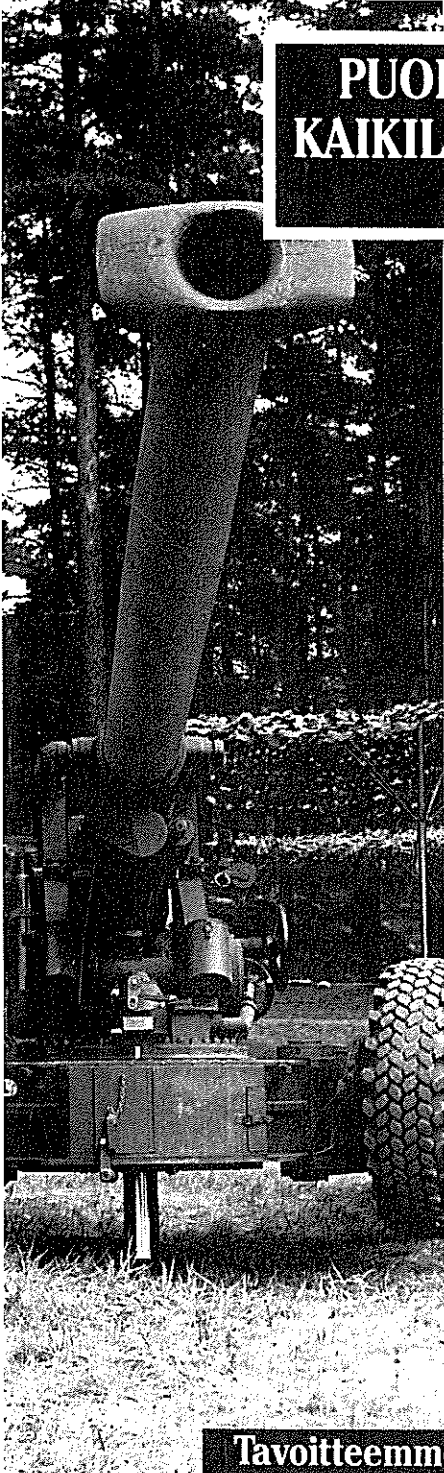
RÄIHÄ KY

Murtokatu 5 Järvenpää
Puh. 90-287 495

Kadettikunta
Töölönkatu 35 B
00260 HELSINKI

PUOLUSTUSELEKTRONIKKA KAIKILLE PUOLUSTUSALUEILLE - PHILIPSILTÄ.

Tavoitteemme on olla paras - toista palkintoa ei jaeta!

MAAVOIMIEN KÄYTTÖÖN
johtamisjärjestelmiä,
optroniikkaa ja heräte-
sytyttimiä. Tiedonsiirto-
järjestelmiä salausratkaisuineen.

ILMAVOIMIEN KÄYTTÖÖN
johtamis-, valvonta- ja
tulenojohtojärjestelmiä.
Elektronisen puolustuksen
laitteita. Viestijärjestelmiä.

MERIVOIMIEN KÄYTTÖÖN
tutka- ja viestijärjestelmiä.
Elektronisen puolustuksen
laitteita ja viestijärjestelmiä.

Puolustuselektronikka

PHILIPS